

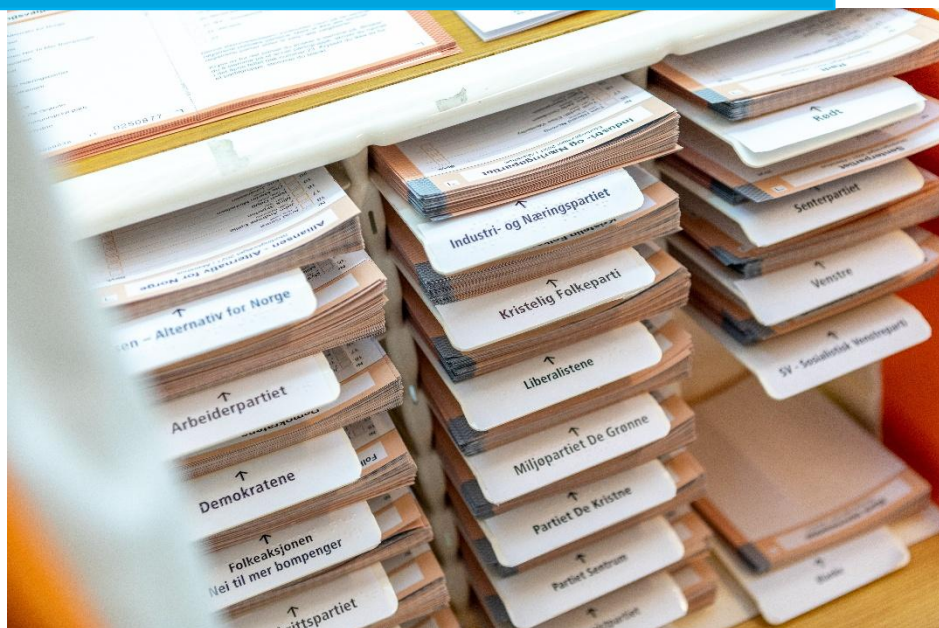
IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

AGENDA
KAUPANG

NORCE
netnordic
THE BEST COMPANION

Rapport 19:2025

Evaluerings- og Valgdirektoratets tjenester ved stortings- og sametingsvalget 2025

ideas2evidence
Agenda Kaupang

ideas2evidence og Agenda Kaupang

Evaluering av Valgdirektoratets tjenester ved stortings- og sametingsvalget 2025

Ideas2evidence-rapport 19:2025

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

© ideas2evidence 2025

ideas2evidence

Villaveien 5

5007 Bergen

Telefon: 918 17 197

post@ideas2evidence.com

Oslo og Bergen, desember 2025

Bilde brukt etter tillatelse fra Valgdirektoratet.

ISBN 978-82-8441-080-7

Forord

På oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet har ideas2evidence og Agenda Kaupang i samarbeid med NORCE og NetNordic evaluert Valgdirektoratets tjenester ved stortings- og sametingsvalget 2025.

Vi ønsker å takke alle valgansvarlige som har bidratt med innsikt og synspunkter i løpet av prosjektet ved å svare på spørreundersøkelsen og delta i intervjuer.

Takk til KDD ved Øyvind Kind Robertsen for god oppfølging underveis, og til Thomas Torgersen for bistand fra Valgdirektoratet.

Rapporten er utarbeidet av Eivind Hageberg, Guro Schmidt Øvregard, Morten Stenstadvold, Amund Breda og Martin Austvoll Nome. Dag Arne Christensen ved NORCE og Raymond Utsi i NetNordic har bidratt med gjennomlesning av utkast til spørreskjema, intervjuguider og rapporter, og med gode faglige diskusjoner. Olav Laug Bjørnebekk har stått for gjennomføring av spørreundersøkelsen. Ingvild Misje, Magnus Danielsen, Hedda Korsgård, Nina Elvan Rønning, Andrea Rørvik Marti og Henriette Skyberg fra ideas2evidence og Helene Ruud fra Agenda Kaupang har alle bidratt i datainnsamlingen.

Bergen og Oslo,

desember, 2025

Innhold

Sammendrag.....	9
Summary	13
1. Om undersøkelsen.....	18
1.1. Evalueringens mandat og bakgrunn	18
1.2. Gjennomføring av valg i Norge	18
1.3. Evalueringstematikk og -spørsmål.....	21
1.4. Metode: Gjennomføring av evalueringen	25
1.5. Rapportens oppbygning	28
2. Valgdirektoratets informasjonsarbeid	29
2.1. Valgdirektoratets informasjonsarbeid.....	29
2.2. Våre vurderinger	33
3. Valgdirektoratets opplæringsaktiviteter	35
3.1. Valgdirektoratets opplæringsaktiviteter.....	35
3.2. Våre vurderinger	44
4. Ny valglov	46
4.1. Endringer i ny valglov	46
4.2. Tiltak fra sentrale valgmyndigheter	47
4.3. Kommunenes og fylkeskommunenes opplevelse.....	50
4.4. Våre vurderinger	58
5. Kontaktsenteret.....	60
5.1. Valgdirektoratets brukerstøtte.....	60
5.2. Våre vurderinger	68
6. EVA Admin.....	72
6.1. Kort om EVA Admin	72
6.2. Brukernes vurdering av brukerveiledningen	72
6.3. Brukernes vurderinger av ny funksjonalitet	73
6.4. Brukernes vurderinger av EVA Admin	75
6.5. Våre vurderinger	76

7. EVA Skanning.....	78
7.1. Kort om EVA Skanning.....	78
7.2. Brukernes vurderinger av EVA Skanning	78
7.3. Våre vurderinger	80
8. Informasjonssikkerhet og kommunenes praksis.....	82
8.1. Valgdirektoratets arbeid med informasjonssikkerhet	82
8.2. Kommunenes arbeid med sikkerhet og beredskap	83
8.3. Brukernes vurdering av Valgdirektoratets informasjons- og opplæringsarbeid	91
8.4. Våre vurderinger	93
9. Oppsummering og anbefalinger	96
9.1. Samlet vurdering	96
9.2. Oppsummering av evalueringsspørsmålene	97
9.3. Samlet anbefaling.....	100
10. Litteratur	102
11. Vedlegg	104
Vedlegg 1: Spørreskjema kommuner	104
Vedlegg 2: Spørreskjema fylkeskommuner	139
Vedlegg 3: Representativitet i spørreundersøkelsen	158

Sammendrag

Evalueringen av Valgdirektoratets tjenester ved stortings- og sametingsvalget 2025 viser at direktoratet i hovedsak har lyktes med å levere tjenester av høy kvalitet til kommuner og fylkeskommuner. Alt i alt er 96 prosent av valgansvarlige er fornøyde eller svært fornøyde med Valgdirektoratets systemer og tjenester. 91 prosent av valgansvarlige med erfaring fra tidligere valg er like tilfredse eller mer tilfredse med Valgdirektoratet etter årets valg, som etter valget i 2023.

Kommunene og fylkeskommunene gir særlig uttrykk for høy tilfredshet med informasjonsarbeidet og opplæringen, kontaktsenteret og det elektroniske valgadministrasjonssystemet EVA. Direktoratets tjenester fremstår som relevante og pålitelige, og bidrar til trygghet, forutsigbarhet og tillit i valgprosessen.

Dette støttes også av funn i den separat gjennomførte valggjennomføringsundersøkelsen, som finner at kommunene har gjennomført valget uten større utfordringer, i tråd med intensjonene i lov og forskrift. Valggjennomføringen er preget av stabilitet over tid.

Samtidig peker funnene på forbedringsmuligheter knyttet til raskere og mer målrettet informasjon, sterkere brukermedvirkning og videreutvikling av de digitale løsningene for å sikre enklere og mer effektiv bruk.

Informasjonen til de valgansvarlige er god ...

Valgdirektoratets informasjonsarbeid opplevdes som relevant og opplysende. Kommuner og fylkeskommuner uttrykte gjennomgående høy tilfredshet med informasjonen som formidles gjennom nyhetsbrev og Valgmedarbeiderportalen. Informasjonen vurderes i hovedsak som pålitelig, korrekt og lett tilgjengelig.

... men det er mulig å forbedre timing.

Det var likevel innspill til forbedringer. Flere pekte på at informasjon, veiledere og opplæringsmaterieil ofte kom sent, og at varsling ved tekniske feil ikke skjedde raskt nok. Kommunene er jevnt over mer fornøyde med informasjonsarbeidet enn fylkeskommunene.

Opplæringstilbudet er relevant og nyttig for kommunene ...

Funnene viser at opplæringstilbudet fra Valgdirektoratets har nådd bredt ut og generelt ble vurdert som godt. Både kommuner og fylkeskommuner opplevde god nytte av opplæringen. Konferanser, digitale samlinger og kurs ga ikke bare faglig oppdatering, men fungerte også som arenaer for informasjonsdeling, praktisk problemløsning og nettverksbygging. Kombinasjonen av rene fysiske fagdager, fysiske samlinger med mulighet for digital deltakelse og regionale samlinger fremstår fornuftig. Opplæringsvideoer og e-læringskurs ble vurdert som særlig nyttige for forberedelser og repetisjon, og ble brukt både av erfarne og uerfarne valgmedarbeidere.

Opplæringsmaterialet som ligger på Valgmedarbeiderportalen, fremsto også som nyttig og mye brukt. Veiledningene ble beskrevet som nyttige og praktiske.

... men økt tydelighet og presisjon er etterspurt.

Flere etterspurte tydeligere begrepsbruk, mer presisjon og bedre struktur på veilederne som publiseres av Valgdirektoratet. Enkelte opplevde også at oppdateringer kom sent og at informasjonen tidvis var vanskelig å finne. Der ble også uttrykt ønske om bedre søkbarhet og en mer oversiktlig organisering av informasjonen på Valgmedarbeiderportalen.

Vi ser også en variasjon i deltakelsen. Små og perifere kommuner opplevde av opplæringen i større grad var tilpasset større kommuner. Fylkeskommunene etterspurte et tydeligere målrettet opplæringstilbud, inkludert egne ressurser og samlinger.

Kommunene og fylkeskommunene var i forkant av valget trygge på den nye valgloven ...

Funnene viser at kommunene og fylkeskommunene i stor grad opplevde at de forsto de praktiske konsekvensene av regelverksendringene. De fleste var trygge på hva endringene innebar, og det var få områder der tryggheten var lavere. Dette tyder på at informasjonen og opplæringen i hovedsak dekket de sentrale endringene. Det var lite som tydet på at veiledningen fra departementet og direktoratet ble oppfattet som inkonsistent.

... men enkelte temaer ble uklart forklart eller sent avklart.

Samtidig erfarte flere kommuner at enkelte temaer var uklart forklart eller ble avklart sent. Dette gjaldt særlig behandling av tvilsomme og forkastede stemmer, og enkelte praktiske konsekvenser av kravene til universell utforming. Flere kommuner opplevde også at deler av veiledningen kom for sent til at den kunne tas i bruk i lokal opplæring. Særlig de største kommunene var lite fornøyde med departementets veiledning om kravene til opptelling. På enkelte områder vurderte fylkeskommunene at kommunene hadde tolket prosedyrer etter ny lov ulikt og delvis mangelfullt, noe som skapte merarbeid.

De valgansvarlige var svært godt fornøyde med kontaktsenteret

Basert på Valgdirektoratets egne tall og brukernes erfaringer, hadde Valgdirektoratets kontaktsenter en hensiktsmessig organisering under årets stortings- og sametingsvalg. Både et flertall av brukerne og direktoratet rapporterer at kontaktsenteret hadde gode responstider. Et flertall av brukerne var også godt fornøyde med kvaliteten på svarene. Dette er en indikasjon på god organisering og opplæring.

Et stort flertall beskriver kontaktsenteret som svært nyttig, at det er en av de nyttigste og mest brukte kildene til å finne svar på spørsmål om valg gjennomføring, og er alt i alt tilfreds med tjenesten. Andelen som er tilfreds, er høyere ved årets valg enn de to foregående valgene. Det ble gitt veldig få negative tilbakemeldinger om kontaktsenteret.

Kommunene og fylkeskommunene var i stor grad tilfredse med EVA Admin ...

Kommunene var generelt fornøyde med EVA Admin ved årets valg, og mer fornøyde i år enn ved tidligere valg. Systemet ble generelt vurdert som funksjonelt, stabilt og godt tilpasset kommunenes behov, og fikk høye skår på drift og pålitelighet. Den økte tilfredsheten var særlig knyttet til de nye funksjonene som protokolløsningen og forbedrede status- og visningsfunksjoner, som bidrog til mer effektiv arbeidsflyt.

... men brukerne har også en rekke forslag til forbedret brukervennlighet og funksjonalitet

Det mangler allikevel ikke på forslag til forbedringer. Det gjelder særlig innen brukervennlighet og spesielle situasjoner som håndtering av tvilsomme og forkastede stemmer. For sametingsvalget ble det pekt på behov for klarere regler og bedre konsistens mellom ulike funksjoner.

Fylkeskommunene uttrykte noe lavere tilfredshet enn kommunene og etterspurte flere forbedringer, noe som kan indikere at behovene på fylkesnivå ikke fullt ut var ivaretatt.

Brukerne i stor grad tilfredse med EVA Skanning

Resultatene viser at respondentene gjennomgående var fornøyde med EVA Skanning. Rammeavtalen for kjøp av skannetjenester anses som dekkende for kommunenes behov. Den nye funksjonaliteten for å kombinere maskinell og manuell opptelling fikk positive tilbakemeldinger fra omtrent halvparten av brukerne som har benyttet funksjonen. Systemet ble generelt vurdert som presist, stabilt og brukervennlig. Respondentene hadde høy tillit til systemets sikkerhet og drift. Kommunene opplevde få problemer, og de fleste var fornøyde med brukerveiledning og integrasjon med øvrige EVA-komponenter. Det var få negative tilbakemeldinger. Det største forbedringspotensialet ser ut til å ligge i forenkling av opplæringen og støtte til nye brukere.

God støtte til kommunene i deres arbeid med informasjonssikkerhet ...

Vi vurderer at kommunene i hovedsak har hatt god støtte fra Valgdirektoratet i hvordan EVA skal sikres. Direktoratet har lyktes med å etablere en solid struktur for opplæring og veiledning, og de fleste kommuner rapporterer høy tilfredshet med både innhold og tilgjengelighet. Informasjon og opplæring i informasjonssikkerhet fra Valgdirektoratet fremstår som godt utviklet og treffsikkert.

... men forskriften ble endret for nære valget, og veilederen kan forbedres.

Valgforskriften ble endret på punkter om informasjonssikkerhet kort tid før valget. Fire av ti kommuner satte som en konsekvens av dette inn nye tiltak eller nye rutiner, særlig innen tilgangsstyring. Kommuner vi har snakket med melder at endringene og oppdateringene i forskriften og Valgdirektoratets sikkerhetsveileder kom for tett opp mot valggjennomføringen. Dette skapte tidspress og unødvendig risiko for feil eller mangelfull etterlevelse.

Noen kommuner peker på at veilederen i sikkerhet kan være krevende å bruke i praksis. Tilbakemeldinger fra intervjuene antyder at den oppleves noe teoretisk og til dels lite operasjonell, særlig for små og mellomstore kommuner som trenger konkrete råd. Store kommuner tolket kravene strengt og gjennomførte omfattende tiltak, mens mindre kommuner i større grad tilpasset seg lokalt. Det er et ønske fra flere kommuner om at kommunene skal få mulighet til å være med på utforming av veilederen og øvrige sikkerhetsrutiner.

Anbefalinger

Våre overordna anbefalinger er som følger:

- **Styrke planlegging og målretting av informasjonsarbeidet**

Valgdirektoratet bør sikre at veiledere, opplæringsmateriell og annen informasjon sendes ut tidligere og mer målrettet. Kommunikasjonen bør tydeligere være rettet mot de ulike brukergruppene, kommuner, fylkeskommuner og tekniske ressurser, slik at innholdet oppleves relevant for mottakeren.

Valgmedarbeiderportalen bør videreutvikles med bedre struktur, søkefunksjon og oppdatert innhold. I tillegg anbefales det å etablere tydelige rutiner for rask varsling ved tekniske feil.

- **Videreføre og justere kontaktsenterets organisering**

Kontaktsenteret har høy brukertilfredshet og fungerer godt som førstelinjetjeneste. Dagens modell med en fast koordinator mellom valgår bør videreføres for å sikre kontinuitet og faglig sammenheng. Det bør vurderes å styrke bemanningen i de mest hektiske periodene, som valgdagen og valgnatten. Samtidig bør det tydeliggjøres hvordan linjeinndelingen fungerer, og eventuelt vurderes raskere overføring av komplekse saker til andrelinje. Kontaktsenterets henvendelsesdata bør brukes systematisk for å forbedre veiledere og opplæring. Direktoratet bør stimulere til mer nettverksbygging mellom valgansvarlige for å redusere unødvendige henvendelser.

- **Øke og systematisere brukermedvirkning**

Kommuner og fylkeskommuner bør i større grad involveres i utvikling og forbedring av direktoratets tjenester. Det anbefales å etablere faste arenaer for innspill, for eksempel gjennom referansegrupper eller brukerfora. Eksisterende muligheter for medvirkning bør synliggjøres bedre, blant annet på Valgmedarbeiderportalen. IT-ressurser og sikkerhetsansvarlige i kommunene bør inkluderes mer aktivt i utvikling av sikkerhetsveiledere og opplæring, blant annet gjennom egne sesjoner på valgkonferansene.

- **Videreutvikle EVA Admin med vekt på brukervennlighet og arbeidsflyt**

EVA Admin fungerer godt, men flere brukere peker på behov for forenkling og bedre navigasjon. Valgdirektoratet bør etablere en strukturert prosess for å samle inn, vurdere og prioritere brukernes erfaringer som grunnlag for videre utvikling. Det bør legges vekt på å gjøre systemet mer intuitivt, redusere antall klikk, forbedre varsler og tydeliggjøre neste steg i arbeidsprosesser. Opplæringsmateriell for mer komplekse funksjoner, som håndtering av forkastede stemmer og elektronisk signering, bør videreutvikles.

- **Opprettholde og videreføre EVA Skanning med styrket opplæring**

EVA Skanning oppfattes som et stabilt og sikkert system som fungerer godt. Systemet bør videreføres i dagens form, men opplæringen bør styrkes, særlig for nye brukere og i temaer som manuell registrering, stikkprøver og kontrolltelling. Mindre tekniske forbedringer, som redusert behov for pålogging og mindre automatisk utlogging, bør vurderes for å bedre brukeropplevelsen.

- **Etablere nettverk for IKT- og sikkerhetsansvarlige**

Det er mange IKT- og sikkerhetsansvarlige som sitter med mye kunnskap, kompetanse og gode løsninger for gjennomføring av sikkert valg, men de kjenner ikke nødvendigvis til hverandre. Et nettverk for sikkerhetsansvarlige i regi av Valgdirektoratet vil kunne skape gevinster. Det kan være en idé å se til Digi-nettverkene til KS, som har skapt gode strukturer for verdiskapning på tvers av kommuner innen ulike tematikker.

- **Innføre «frys-periode» for utvikling av veileder i sikkerhet**

Vi anbefaler at valgdirektoratet innfører en «frys-periode» for utvikling av veileder i sikkerhet i god tid før valggjennomføringen, slik at kommunene evner å absorbere skjerpede krav, teste og innrette seg praktisk i tide.

Summary

The evaluation of the Norwegian Electoral Directorate's services in connection with the 2025 parliamentary and Sámi parliamentary elections shows that the Directorate has largely succeeded in delivering high-quality services to municipalities and county authorities. All in all, 96 per cent of election officials are satisfied or very satisfied with the Electoral Directorate's systems and services. Among election officials with experience from previous elections, 91 per cent are as satisfied or more satisfied with the Electoral Directorate after this year's election as they were after the 2023 election.

Municipalities and county authorities in particular express high satisfaction with the information and training activities, the contact centre and EVA - the electronic election administration system. The Directorate's services appear relevant and reliable, and contribute to security, predictability and trust in the electoral process.

This is also supported by findings from the separately conducted Election Administration Survey (Valggjennomføringsundersøkelsen), which shows that municipalities have conducted the election without major challenges and in line with the intentions of the Election Act and Election Regulations. The conduct of elections is characterised by stability over time.

At the same time, the findings point to potential improvements related to faster and more targeted information, stronger user involvement and further development of digital solutions to ensure easier and more efficient use.

Information provided to election officials is good ...

The Electoral Directorate's information work was perceived as relevant and informative. Municipalities and county authorities consistently expressed high satisfaction with the information communicated through newsletters and the Election Worker Portal (Valgmedarbeiderportalen). The information was generally assessed as reliable, correct and easily accessible.

... but timing can be improved.

There were nonetheless suggestions for improvements. Several pointed out that information, guidance and training materials often arrived late, and that notifications of technical faults were not issued quickly enough. Overall, municipalities are more satisfied with the information work than county authorities.

The offered training is relevant and useful for municipalities ...

The findings show that the training offered by the Electoral Directorate reached a broad audience and was generally assessed as good. Both municipalities and county authorities found the training highly useful. Conferences, digital meetings and courses not only provided professional updates, but also served as arenas for information sharing, practical problem-solving and networking. The combination of physical meetings, physical meetings with the possibility of digital participation, and regional meetings appears sensible.

The training materials available on the Election Worker Portal also appeared useful and widely used. Training videos and e-learning courses were considered particularly useful for preparation and repetition and were used by both experienced and inexperienced election workers. The guidance materials were described as useful and practical.

... but greater clarity and precision are requested.

Several respondents requested clearer terminology, greater precision and better structure in the guidance documents published by the Electoral Directorate. Some also found that updates arrived late and that information was at times difficult to locate. There was also a desire for better search functionality and a clearer organisation of information on the Election Worker Portal.

We also see differences in participation. Small and remote municipalities found that the training was to a greater extent adapted to larger municipalities. County authorities requested a more clearly targeted training offer, including dedicated resources and events.

Election officials felt confident about the new Election Act ahead of the election ...

The findings show that municipalities and county authorities largely felt they understood the practical implications of the regulatory changes. Most were confident about what the changes entailed. There were few areas where confidence was low. This suggests that the information and training given, largely covered the key changes. There was little to indicate that guidance from the Ministry and the Directorate was perceived as inconsistent.

... but some topics were explained unclearly or clarified late.

At the same time, several municipalities experienced that certain topics were explained unclearly or clarified late. This particularly concerned the handling of doubtful and rejected votes, as well as some practical implications of the requirements for universal design. Several municipalities also found that parts of the guidance arrived too late to be used in local training. The largest municipalities were dissatisfied with the Ministry's guidance on the requirements for vote counting. In some areas, county authorities assessed that municipalities had interpreted procedures under the new Act differently and in part inadequately, which created additional work for county authorities.

Election officials were very satisfied with the contact centre

The Directorate's contact centre was appropriately organised during this year's parliamentary and Sámi parliamentary elections. Most users and the Directorate report that the contact centre had good response times. Most users were also satisfied with the quality of the answers. This indicates good organisation and training.

A large majority describe the contact centre as one of the most useful and most frequently used sources for finding answers to questions about election administration, and are overall satisfied with the service. The proportion who are satisfied is higher in this year's election than in the two previous elections. Very few negative comments were made about the contact centre.

Municipalities and county authorities were largely satisfied with EVA Admin ...

Municipalities were generally satisfied with EVA Admin in this year's election. They were more satisfied this year than in previous elections. The system was generally assessed as functional, stable and well adapted to municipal needs, and received high scores on operations and reliability. The increased satisfaction was particularly linked to new features such as the protocol solution and improved status and display functions, which contributed to more efficient workflows.

... but users also have several suggestions for improved user-friendliness and functionality

There is nonetheless no shortage of suggestions for improvements. These particularly concern user-friendliness and special situations such as the handling of doubtful and rejected votes. For the Sámi parliamentary election, a need was identified for clearer rules and better consistency between different functions.

County authorities expressed somewhat lower satisfaction than municipalities and requested several improvements. This may indicate that needs at the county level are not fully met.

Users are largely satisfied with EVA Scanning

The results show that Election Officials were consistently satisfied with EVA Scanning. The framework agreement for the purchase of scanning services is considered adequate for municipal needs. The new functionality for combining machine and manual counting received positive feedback from around half of the users who have used the function. The system was generally assessed as accurate, stable and user-friendly. Respondents had high confidence in the system's security and operations. Municipalities experienced few problems. Most were satisfied with user guidance and integration between EVA Scanning and other EVA components. There were few negative comments. The greatest potential for improvement appears to lie in simplifying training and support for new users.

Good support for municipalities in their work on information security ...

In our assessment, municipalities have largely received good support from the Electoral Directorate on how to secure EVA. The Directorate has succeeded in establishing a solid structure for training and guidance, and most municipalities report high satisfaction with both the content and availability. Information and training on information security from the Electoral Directorate appears well developed and well targeted.

... but the Regulations were amended too close to the election, and the guidance can be improved.

The Election Regulations were amended on points concerning information security shortly before the election. Consequently, four out of ten municipalities introduced new measures or routines, particularly in access management. Municipalities we have spoken to report that the changes and updates in the Regulations and the Electoral Directorate's security guidance came too close to the conduct of the election. This created time pressure and unnecessary risk of errors or inadequate compliance.

Some municipalities point out that the Electoral Directorate's security guidance can be difficult to use in practice. Feedback from interviews suggests that it is perceived as somewhat theoretical and not always sufficiently operational, particularly for small and medium-sized municipalities. Large

municipalities interpreted the requirements strictly and implemented extensive measures, while smaller municipalities to a greater extent adapted locally. Several municipalities wish to be involved in the development of the guidance and other security routines.

Recommendations

Our overarching recommendations are as follows:

- **Strengthen planning and targeting of information work**

The Electoral Directorate should ensure that guidance, training materials and other information are sent out earlier and in a more targeted way. Communication should be more clearly directed towards the different user groups, so that the content is perceived as relevant to the recipient. The Election Worker Portal should be further developed with better structure, better search functionality and updated content. In addition, it is recommended to establish clear routines for rapid notification of technical faults.

- **Continue and adjust the organisation of the contact centre**

The contact centre has high user satisfaction and is well-functioning as a first-line service. The current model, with a permanent coordinator between election years, should be continued to ensure continuity and professional coherence. Consideration should be given to strengthening staffing in the busiest periods, such as election day and election night. At the same time, the functioning of the line structure should be clarified, and faster transfer of complex cases to second line should be considered. Data from contact centre enquiries should be used systematically to improve guidance and training. The Directorate should encourage more networking between election officials to reduce unnecessary enquiries.

- **Increase and systematise user involvement**

Municipalities and county authorities should be more involved in the development and improvement of the Directorate's services. It is recommended to establish permanent arenas for input, for example through reference groups or user forums. Existing opportunities for participation should be made more visible, including on the Election Worker Portal. IT resources and security managers in municipalities should be more actively involved in the development of security guidance and training, for example through dedicated sessions at election conferences.

- **Further develop EVA Admin with emphasis on user-friendliness and workflow**

EVA Admin functions well, but several users point to a need for simplification and better navigation. The Electoral Directorate should establish a structured process for collecting, assessing and prioritising user experiences as a basis for further development. Emphasis should be placed on making the system more intuitive, reducing the number of clicks, improving notifications and clarifying the next step in work processes. Training materials for more complex functions, such as the handling of rejected votes and electronic signing, should be further developed.

- **Maintain and continue EVA Scanning with strengthened training**

EVA Scanning is perceived as a stable and secure system that functions well. The system should be maintained in its current form, but training should be strengthened, particularly for new users and in topics such as manual registration, spot checks and control counts. Minor technical improvements, such as reducing the need for logging in and reducing automatic logouts, should be considered to improve the user experience.

- **Establish a network for ICT and security managers**

Many ICT and security managers possess extensive knowledge, competence and good solutions for conducting secure elections, but are not necessarily aware of one another. A network for security managers organised by the Electoral Directorate could create added value. It may be useful to look to KS's Digi-networks, which have established good structures for cooperation across municipalities in different thematic areas.

- **Introduce a 'freeze period' for the development of security guidance**

We recommend that the Electoral Directorate introduce a 'freeze period' for the development of security guidance well ahead of the conduct of elections, so that municipalities can absorb stricter requirements and test and adapt in practice in good time.

1. Om undersøkelsen

I dette kapittelet gjennomgår vi prosjektets bakgrunn og mandat, hvordan stortings- og sametingsvalg gjennomføres i Norge, evalueringsspørsmålene, hvilke metoder som er brukt i evalueringen, og hvordan rapporten er disponert.

1.1. Evalueringens mandat og bakgrunn

Evalueringen av Valgdirektoratets tjenester til kommuner og fylkeskommuner ved stortings- og sametingsvalget 2025 er gjennomført av ideas2evidence, Agenda Kaupang, NORCE og NetNordic, på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Evalueringen av Valgdirektoratets tjenester tar for seg direktoratets støtte til valggjennomføringen i kommuner og fylkeskommuner. Vesentlige problemstillinger er om samarbeidet mellom direktoratet og kommuner og fylkeskommuner er velfungerende, og om Valgdirektoratet har løst sine oppgaver overfor kommunene og fylkeskommunene på en hensiktsmessig måte. Evalueringen ser i hovedsak på Valgdirektoratets tjenester knyttet til opplæring, informasjonsarbeid og kontaktsenter, og til drift av det elektroniske valgadministrasjonssystemet (EVA).

Direktoratets støtte til kommunene er evaluert ved hvert valg siden opprettelsen av direktoratet.¹ Dette er den femte evalueringsrapporten i rekken. Mange av temaene er velkjente for lesere av tidligere års evalueringer. Årets rapport har to nye evalueringstema som ikke tidligere er omtalt:

- ◆ Erfaringer med den nye valgloven, og hvor god opplæring og informasjon som har vært gitt om denne.
- ◆ Hvordan kommunene arbeider med å sikre EVA, og hvor god veiledning direktoratet har gitt om dette.

Evalueringens tematikk og evalueringsspørsmål er nærmere presentert i kapittel 1.3.

Evalueringene er utført parallelt med en egen valggjennomføringsundersøkelse, som har samlet inn statistikk om gjennomføringen av valgene.

Hovedformålet med begge oppdrag har vært å skaffe kunnskap til kontinuerlig forbedring av den praktiske valggjennomføringen i Norge. Både evalueringen og valggjennomføringsrapporten viderefører sentrale tidsserier og bygger videre på tidligere lærdommer.

Valggjennomføringsundersøkelsen 2025 er dokumentert i Jones og Hageberg, 2025.

1.2. Gjennomføring av valg i Norge

Valgene er viktige bærebjelker i et velfungerende demokratisk system. Det gjennomføres valg i Norge annet hvert år. Valgene til Storting og Sameting ble avholdt 8. september 2025. I 118 kommuner ble

¹ Ryssevik et al., 2018, Oslo Economics, 2019a, 2021, 2024a. Valggjennomføringsundersøkelsen er også gjennomført fire ganger tidligere, og dokumentert i Kantar TNS, 2018; Oslo Economics, 2019b, 2021, 2024b. Undersøkelsene er gjennomført annethvert år, i etterkant av henholdsvis stortings- og sametingsvalget, og kommune- og fylkestingsvalget.

det også avholdt valg 7. september. Perioden for forhåndsstemming var fra mandag 11. august til fredag 5. september.

Organisering og ansvar

I Norge har Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) det statlige ansvaret for gjennomføringen av stortings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg. En betydelig del av det operative arbeidet gjennomføres av kommunene og fylkeskommunene. De støttes av Valgdirektoratet i dette arbeidet.

Det overordnede statlige ansvaret for at valgene blir gjennomført i henhold til valgloven og valgforskriften ligger hos Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). Over tid er det bygget opp en rekke sentrale funksjoner og tjenester som støtter opp under kommunenes og fylkeskommunenes valgarbeid, og som er avgjørende for at valgene kan gjennomføres på en korrekt og effektiv måte. Dette gjelder først og fremst det sentrale datasystemet EVA som har funksjoner for de fleste valgadministrative oppgavene som kommunene og fylkeskommunene utfører. Det er også utviklet et omfattende informasjonsmaterieell om bruken av EVA og om regelverk og rutiner for gjennomføring av valg, og det tilbys opplæring og brukerstøtte. Alt dette medfører et betydelig samarbeid og kommunikasjon mellom det statlige nivået og kommunene og fylkeskommunene. Fra og med valgene i 2017 ble ansvaret for alle disse sentrale operative funksjonene og tjenestene delegert fra KDD til Valgdirektoratet..

Valgdirektoratet ble opprettet 1. januar 2016. De har siden opprettelsen hatt som oppgave å støtte kommuner og fylkeskommuner i den praktiske gjennomføringen av valg. Direktoratets overordna prioritering i 2025 var i likhet med tidligere år «å bidra til en korrekt, sikker, åpen og tillitvekkende gjennomføring av stortings- og sametingsvalget i 2025».² Direktoratet bidrar til dette blant annet med valgadministrasjonssystemet EVA. De tilbyr opplæring og veiledning i regelverk, system og rutiner og er kommunenes og fylkeskommunenes kontaktpunkt i forbindelse med forberedelser og gjennomføring av valget.

Etter valgloven er kommunene den hovedansvarlige for gjennomføring av valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre. En betydelig del av det operative arbeidet ved forberedelse og gjennomføring av valg er dermed lagt til kommunene og fylkeskommunene. Dette innebærer blant annet at kommunene må bestemme hvor mange, og hvilke valglokaler som benyttes, de må rekruttere og gi opplæring til valgmedarbeidere som tar imot stemmer, og de skal telle alle stemmesedler to ganger.

Ved gjennomføring av stortingsvalg har fylkeskommunene i det forberedende arbeidet ansvar for godkjenning av partienes listeforslag og trykking av stemmesedler. Etter at stemmene er samlet inn har de ansvaret for den endelige opptellingen av stemmer og valgoppgjøret.

Valgdirektoratet støtter kommunenes og fylkeskommunenes arbeid med valggjennomføringen, men det er hver enkelt kommune og fylkeskommune som er ansvarlig for at valget gjennomføres på en korrekt måte.

Det er Sametinget som har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av sametingsvalget. Valgdirektoratet skal støtte Sametinget i dette arbeidet. Kommunene har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av sametingsvalget.

² Kommunal- og distriktsdepartementet (2025). Tildelingsbrev 2025 – Valgdirektoratet.

Viktige kjennetegn ved valg som lovpålagt oppgave

Gjennomføring av valg er en fast og lovpålagt oppgave for kommuner og fylkeskommuner. Men mens en rekke kommunale oppgaver handler om å drifte tjenester kontinuerlig, som barnevern, grunnskole og vann og avløp, er valggjennomføring en oppgave som for de aller fleste kommuner ikke er kontinuerlig. I stedet deler oppgaven mange kjennetegn ved prosjekter, ved at det har avgrenset omfang og skal gjennomføres på et bestemt tidspunkt innenfor gitte tids- og ressursrammer.³ Det har også tydelige faser, med en forbedende fase der roller og verv fastsettes og valgkretser og valglokaler bestemmes, en gjennomføringsfase med forhåndsstemming, selve valgdagen og opptellingen, og så etterarbeidet med kontroll og klagebehandling.

Enkelte aktører som større kommuner, Valgdirektoratet og KDD arbeider med tilrettelegging og forberedelse til valg på kontinuerlig basis. For de aller fleste involverte i kommuner og fylkeskommuner er imidlertid valgene «sesongarbeid» utført av personer med andre roller og oppgaver i andre deler av året. For disse kommunene og fylkeskommunene må hele eller store deler av valgorganisasjonen etableres på nytt annethvert år. Selv om valgansvarlige og valgmedarbeidere ofte er personer som har bygget opp kunnskap og erfaring over mange valg, gir denne måten å organisere arbeidet på utfordringer med tanke på langsiktig kompetanseoppbygging, læring og kontinuitet. Det gjør også skillet mellom små kommuner og aktørene som arbeider kontinuerlig med valg større.

Gjennomføring av valg har også andre kjennetegn som gjør dem unike som oppgave med prosjektkarakter:

- ♦ Valgene blir gjennomført i en kompleks organisasjon med mange involverte aktører i ulike roller og med ulikt ansvar.
- ♦ Valg er strengt regulert. Valgloven med tilhørende forskrift gir detaljerte regler for hvordan de ulike oppgavene og delene skal gjennomføres. Korrekt og sikker valggjennomføring er en grunnleggende egenskap ved demokratiet. Toleransen for feil og avvik er lav.
- ♦ Oppmerksomheten rundt valgene er høy, og det er mange interesser. Åpenhet er et viktig prinsipielt kjennetegn ved demokratiske valg. Valgobservatører, media og andre følger nøye med på hvordan de blir gjennomført. Oppmerksomheten rundt sikkerhet, som i den senere tiden har preget diskusjonen rundt valg og valggjennomføring både i Norge og internasjonalt, hører også med i dette bildet.
- ♦ Gjennomføring av valg er svært tidskritisk. Valgdagen er gitt, og alt må fungere når det skal.

Ny valglov

I 2023 ble det vedtatt en ny valglov.⁴ Årets valg er det første valget som gjennomføres etter at den nye valgloven tredder i kraft 1. mai 2024. Det nye regelverket innebærer flere endringer med konsekvenser for gjennomføringen av valg, blant annet knyttet til tilgjengelighet og universell utforming, behandling av listeforslag, og opptelling av stemmer og klager. Mange av endringene tydeliggjør og presiserer

³ Jf. definisjonen av prosjekt, Rolstadås, A. (2025). Prosjekt. I Store Norske Leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/prosjekt>.

⁴ LOV-2023-06-16-62 Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven), ikrafttredelse 1. mai 2024.

hvilke regler og rutiner som allerede var gjeldende. Målet var å styrke åpenhet og dermed velgernes tillit til valggjennomføringen.⁵

Vi gir en nærmere gjennomgang av endringene i ny valglov i kapittel 4.1.

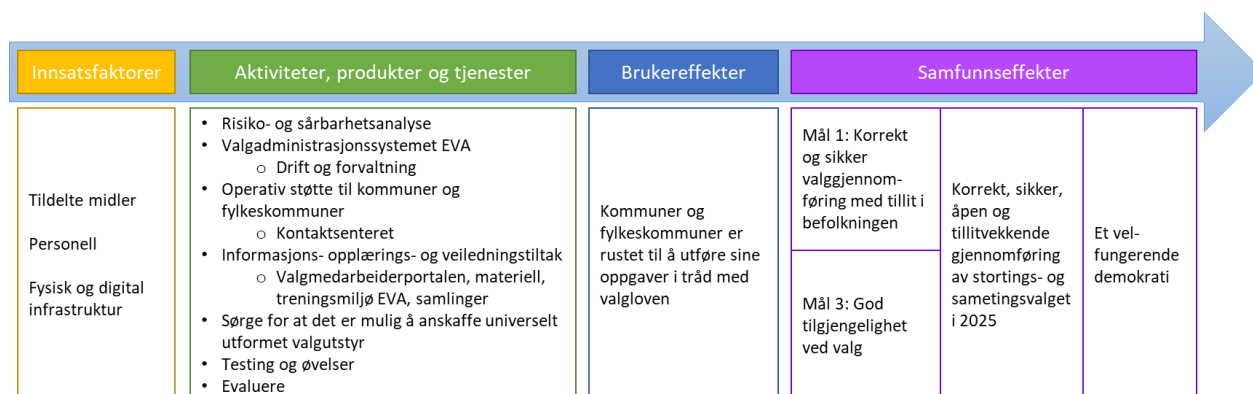
1.3. Evalueringstematikk og -spørsmål

Formålet med denne evalueringen er å vurdere hvordan Valgdirektoratet støtter kommunene og fylkeskommunene i deres arbeid med gjennomføringen av valget, og om tjenestene fremstår som hensiktsmessige for en korrekt og tillitsvekkende valggjennomføring.

Evalueringen tar utgangspunkt i Valgdirektoratets rolle som tjenesteleverandør til kommunene og fylkeskommunene. Disse utgjør brukerne av direktoratets tjenester. Tjenestene omfatter blant annet drift og utvikling av EVA-systemet, drift av kontaktsenteret og opplærings-, informasjons- og veiledningsarbeid rettet mot valgansvarlige.

I figur 1-1 illustrer vi hvordan disse tjenestene inngår i en resultatkjede som aktiviteter, produkter og tjenester som skal sette kommuner og fylkeskommunene i stand til å utføre sine oppgaver i henhold til valgloven. Dette skal igjen bidra til at en når de kortsiktige målene om korrekt gjennomføring av et valg med god tilgjengelighet, som igjen henger sammen med de langsiktige målene om en korrekt, sikker og tillitsvekkende valggjennomføring for 2025⁶

Figur 1-1. Resultatkjede for Valgdirektoratets tjenester som skal evalueres

Temaer i evalueringen

Med utgangspunkt i resultatkjeden utleder vi en evalueringsmatrise som redegjør for evalueringens temaer, aktuelle evalueringsspørsmål og relevante indikatorer. Denne danner grunnlaget for vurderingene av forbedringer siden forrige valg og læringspunkter fra årets valggjennomføring.

Evalueringen har i likhet med tidligere års evalueringer vurdert om informasjonen og opplæringen har vært hensiktsmessig, om kontaktsenteret har fungert godt, om EVA har fungert tilfredsstillende, samt hvorvidt tiltakene fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Valgdirektoratet har vært tilstrekkelig samkjørt.

⁵ Prop. 45 L (2022-2023). Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven).

⁶ Kommunal- og distriktsdepartementet (2025). Tildelingsbrev 2025 – Valgdirektoratet.

I tillegg til evalueringsspørsmål som har vært belyst ved tidligere valg, har denne evalueringen også undersøkt arbeidet knyttet til den nye valgloven og valgforskriften. Vi har også lagt særlig vekt på hvordan kommunene arbeider med å sikre valgadministrasjonssystemet EVA. Vi har undersøkt hvordan kommunene oppfatter og etterlever Valgdirektoratets veiledning og krav på området IKT-sikkerhet. Sikkerheten i EVA er avgjørende for tilliten til valggjennomføringen, og kommunenes rolle som sluttbrukere og driftsansvarlige på lokalt nivå er sentral.

Direktoratet har også flere oppgaver knyttet til valggjennomføring som ikke er en del av evalueringen. Dette gjelder blant annet mottak av internasjonale valgobservatører, valgutstyr, utsendelse av valgmateriell, tilrettelegging for utenlandsstemmegivning, informasjon til velgere, kunngjøringer og forvaltning av tilskuddsordning for informasjonstiltak ved valg.

Tabell 1-1. Evalueringsmatrise

Tema	Evalueringsspørsmål	Viktige indikatorer
Informasjon	Hvor god er informasjonen til kommunene?	Kommunenes opplevelse av informasjonens: kvalitet relevans, brukervennlighet, tidsriktighet, hensiktsmessighet og tilgjengelighet
Opplæring	Hvordan er kvaliteten og relevansen av opplæringstiltakene? Hvilken nytte har kommunene av opplæringen?	- Observasjoner - Kommunenes opplevelse av: kvalitet, relevans, hensiktsmessigheten av fysiske og digitale formater - Kommunenes opplevelse av effekt og nytte
Ny lov	Hvor god er informasjonen og opplæringen som departementet og direktoratet har gitt om ny valglov?	- Hvorvidt informasjonen dekker endringene - Hvorvidt departementets og direktoratets tiltak virker utfyllende og ikke motstridende eller unødig gjentakende - Kommunenes tilfredshet med departementets og direktoratets informasjon og opplæring
Kontaktsenteret	Er kontaktsenteret hensiktsmessig organisert? Hvor godt fungerer kontaktsenteret for kommunene?	- Lokalisering, bemanning, åpningstider, kommunikasjonskanaler, linjeinndeling og saksflyt - Responstid - Kommunenes opplevelse av tilgjengelighet - Kommunenes tilfredshet med kvaliteten på svarene
EVA	I hvilken grad er kommunene tilfredse med EVA? Hvor tilfredse er kommunene sammenliknet med tidligere valg? Kan forbedringstiltakene som er iverksatt ha påvirket kommunenes tilfredshet?	- Kommunenes tilfredshet med EVA - Endringer i tilfredshetsmål fra tidligere undersøkelser - Kommunenes vurderinger av forbedringstiltak - Tematisk sammenfall mellom forbedringstiltak og tilfredshetsmål
Sikkerhet	Hvordan har kommunene arbeidet med å sikre EVA?	Kommunenes vurderinger av veiledning og krav, samt beskrivelser av egne tiltak

1.3.1. Sentrale hypoteser og nedbrytningsvariabler

En fellesnevner for evalueringsspørsmålene er at de handler om Valgdirektoratet har levert tjenestene sine til kommunene på en hensiktsmessig måte. På bakgrunn av hvordan valg er organisert, er det naturlig å forvente at ulike tjenestemottakere har forskjellige behov for disse tjenestene. Det er derfor interessant å undersøke hvorvidt faktorer som kommunestørrelse og den valgansvarliges erfaring har betydning for hvordan den valgansvarlige vurderer Valgdirektoratets tjenester. I rapporten undersøker dette nærmere ved å benytte blant annet den valgansvarliges erfaring, kommunens befolkningsstørrelse og kommunens sentralitet som bakgrunnsvariabler.

1.3.2. Valgdirektoratets rolle i sametingsvalg

Denne rapporten handler om Valgdirektoratets tjenester ved både stortings- og sametingsvalg. Tjenestene Valgdirektoratet har ansvar for er imidlertid ulike. Beskrivelsen så langt har tatt utgangspunkt i tjenestene til kommuner og fylkeskommuner ved stortingsvalg. Det er Sametinget som har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av sametingsvalget. Valgdirektoratet skal støtte Sametinget i dette arbeidet. Kommunene har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av sametingsvalget.

I praksis innebærer dette at Valgdirektoratets tjenester til kommunene i forbindelse med sametingsvalget er mer begrenset:⁷

- ◆ Informasjon: Valgdirektoratet har tilrettelagt Valgmedarbeiderportalen slik at Sametinget kan tilby veiledningsinnhold her. Sametinget er ansvarlig for innholdet i informasjonen her og i andre kanaler.
- ◆ Opplæring: Valgdirektoratet legger til rette for at Sametinget kan drive opplæring på direktoratets opplæringssamlinger for kommunene. Valgdirektoratet har ansvar for opplæring av brukere i bruk av EVA for sametingsvalget. Dette inkluderer da sikker bruk av EVA.
- ◆ Kontaktsenteret: Valgdirektoratet administrerer kontaktsenteret og fordeler saker om sametingsvalget til Sametinget. Spørsmål om EVA besvares av Valgdirektoratet.
- ◆ EVA: Valgdirektoratet har ansvaret for drift av EVA.

Noe overordnet kan Valgdirektoratets rolle på områdene informasjon, opplæring, kontaktsenter og EVA for sametingsvalget beskrives som tilby en infrastruktur og plattformer for at Sametinget og kommunene skal få gjennomført valget på en god måte. Dette inkluderer EVA, Valgmedarbeiderportalen, kontaktsenteret og de ulike opplæringstiltakene hvor Sametinget skal få rom til å drive opplæring.

Dermed blir også denne evalueringens omtale av sametingsvalget mer begrenset. Der vi har funn relatert til Valgdirektoratets tjenester til kommunene spesifikt for sametingsvalget, omtaler vi det særskilt.

⁷ Kilden er dokumentet «Ansvars- og oppgavefordeling sametingsvalg», datert 6. desember 2024, oversendt oss fra KDD.

1.4. Metode: Gjennomføring av evalueringen

Evalueringen bygger i hovedsak på innsikt i kommunenes og fylkeskommunenes erfaringer med Valgdirektoratets tjenester. Vi har benyttet følgende datakilder:

- ♦ gjennomgått relevante dokumenter, og deltatt som observatører på ulike opplæringstilbud i regi av Valgdirektoratet.
- ♦ innledende intervjuer med sentrale personer i Valgdirektoratet og Kommunal- og distriktsdepartementet, og en utvalgt kommune.
- ♦ en omfattende spørreundersøkelse,
- ♦ intervjuer med valgansvarlige,
- ♦ intervjuer med sikkerhetsansvarlige i utvalgte kommuner.
- ♦ data fra Valgdirektoratets brukerstøttesystem ITX for å belyse problemstillingene om kontaktsenteret.
- ♦ oppfølgingssamtale med Valgdirektoratets kontaktsenter etter valget.
- ♦ Valgforums evalueringskonferanse, en evalueringskonferanse i regi av kommunenes eget medlemsforum for valgadministrasjon i norske kommuner og fylkeskommuner.⁸

Under redegjør vi nærmere for dokumentgjennomgang, intervjuer og spørreundersøkelsen i kronologisk rekkefølge.

1.4.1. Dokumentgjennomgang og observasjon

Vi har gjennomgått bakgrunnsdokumenter, som tidligere års evalueringsrapporter, informasjon om ny valglov og forskrift. I tillegg har vi sett på informasjon som er utarbeidet for kommuner og fylkeskommuner, blant annet tilgjengelig e-opplæringsmateriell, nyhetsbrev, veiledere og annet materiell tilgjengelig på Valgdirektoratets valgmedarbeiderportal.⁹

Vi har også gjennomgått tilgjengelig digitale opptak av opplæringsarrangement gjennomført i forkant av valget, som valgkonferansen i januar og mai 2025 og tilgjengelige videoer på valgmedarbeiderportalen. Vi deltok som observatør på flere digitale møtepunkter for nye og mindre erfarne valgansvarlige, fylkeskommunene og store kommuner i august og september. Vi deltok også som observatør på en konferanse for evaluering av valget i regi av Valgforum.

1.4.2. Innledende intervjuer med statlige myndigheter

Det ble gjennomført fem innledende intervjuer med sentrale personer i Valgdirektoratet og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). Hensikten var å få innsikt i hvordan arbeidet med forberedelsene til valget var organisert og fungerte i praksis, samt hvordan forbedringspunkter fra tidligere år var fulgt opp.

⁸ Vi gjør oppmerksom på at dette er kommunenes medlemsforum og arrangement. Oppdragsgiver for denne rapporten er KDD, og det er ingen kobling mellom evalueringsarbeidet som gjøres i denne rapporten, og Valgforums arbeid. Se www.valgforum.no.

⁹ <https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/>

1.4.3. Spørreundersøkelse

Det ble sendt ut en spørreundersøkelse til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner 16. september 2025, omtrent en uke etter stortings- og sametingsvalget. Utsendelsen ble koordinert med valggjennomføringsundersøkelsen 2025¹⁰, slik at kommunene mottok ett samlet spørreskjema som inneholdt to undersøkelser. Fylkeskommunene fikk et skjema tilpasset sin rolle.

Spørreskjemaet besto av en kombinasjon av spørsmål med faste svaralternativer og åpne spørsmål. Vi la vekt på å gi respondentene muligheter til å beskrive sine erfaringer med ord, og til å utdype svarene de ga på de strukturerte spørsmålene. Spørreskjemaet bygget videre på skjemaet som ble benyttet i tidligere valgevalueringer. Utviklingen av skjemaet ble gjort i nært samarbeid med oppdragsgiver. NetNordic og NORCE bidro med faglig kvalitetssikring.

En konsekvens av at skjemaet har vært benyttet i mange tidligere runder, er at det er brukt noe ulike skalaer i forskjellige deler av rapporten. Der dette kan by på tolkningsutfordringer gjør vi oppmerksom på det.

Kontaktinformasjon til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner ble stilt til rådighet av Valgdirektoratet. Hver kommune og fylkeskommune var oppført med to navngitte valgansvarlige. Hvordan ansvaret var fordelt mellom disse to framgikk ikke av lista. Vi trakk derfor tilfeldig hvem av dem som mottok undersøkelsen.

Fire av fylkeskommunene har to valgdistrikt. Dette gjaldt følgende fylker og valgdistrikt:

- ◆ Innlandet (Hedmark og Oppland)
- ◆ Agder (Aust- og Vest-Agder)
- ◆ Vestland (Hordaland og Sogn og Fjordane)
- ◆ Trøndelag (Sør- og Nord-Trøndelag)

Ettersom disse fire fylkeskommunene hadde organisert seg med felles valgansvarlige for begge valgdistrikt, behandlet vi fylkeskommune som respondent, heller enn valgdistriktene.

Den valgansvarlige mottok først en invitasjon på e-post. Deretter ble det sendt ut en påminnelse på e-post og SMS, og det ble gjennomført en ringerunde. I kommuner og fylkeskommuner som ikke hadde svart på undersøkelsen etter disse fire kontaktforsøkene, ble det sendt ut en invitasjon via e-post og SMS til den andre valgansvarlige. Vedkommende fikk ytterligere én påminnelse på e-post og en avsluttende telefonoppringning.

Det ble informert om spørreundersøkelsen i et brev fra KDD til alle kommuner og fylkeskommuner, og i en nyhetssak i Valgmedarbeiderportalen.

Svarprosent og respondenter

Vi oppnådde svar fra **89 prosent av kommunene (316 av 357 kommuner)**, og **14 av 15 fylkeskommuner**.¹¹ Blant kommunene svarte de aller fleste, 86 prosent, på samtlige spørsmål i undersøkelsen. Noen få svarte på deler av undersøkelsen. Blant fylkene som svarte, hadde samtlige svart på alle spørsmål.

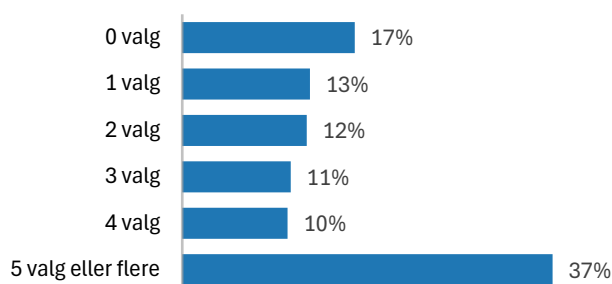
¹⁰ (Jones og Hageberg, 2025)

¹¹ Oslo regnes i denne sammenhengen både som en kommune og et fylke, og fikk tilsendt begge undersøkelser.

Med så høy svarprosent, er det ikke utfordringer med representativitet. Vi har god representasjon av respondenter med ulike kjennetegn innen befolkningsstørrelse, sentralitet, valgdistrikter til stortingsvalget og valgkretser til sametingsvalget, samt av kommuner med ulike roller under sametingsvalget (se vedlegg 2 for detaljer).

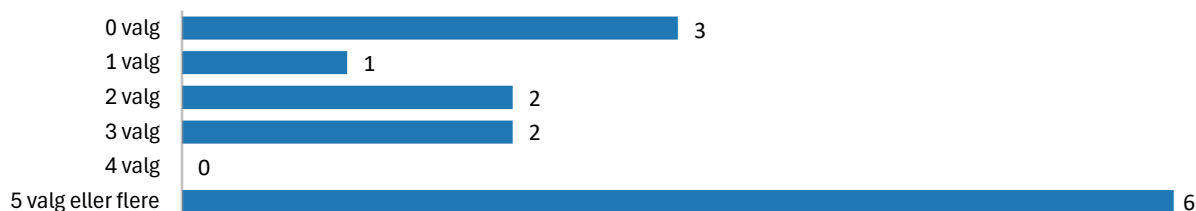
Tidligere erfaring med gjennomføring av valg utgjør en viktig bakgrunn og kontekst for de valgansvarliges svar i spørreundersøkelsen. Figur 1-2 og 1-3 viser respondentenes tidligere erfaringer med gjennomføring av valg i henholdsvis kommuner og fylkeskommuner. Blant de valgansvarlige i kommunene, har de fleste vært valgansvarlig for flere valg tidligere. Kun 17 prosent hadde sitt første valg i 2025, og mer enn en tredjedel (37 prosent) har gjennomført 5 valg eller flere.

Figur 1-2. Hvor mange valg har du tidligere vært valgansvarlig for? I dette spørsmålet sikter vi til både stortings-, sametings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg (kommuner, prosent, N = 316)

Også i fylkeskommunene (figur 1-3) har de fleste respondentene betydelig erfaring med gjennomføring av valg fra tidligere. Kun tre respondenter gjennomførte sitt første valg i 2025, og seks respondenter har vært valgansvarlig for fem valg eller flere.

Figur 1-3. Hvor mange valg har du tidligere vært valgansvarlig for? I dette spørsmålet sikter vi til både stortings-, sametings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg (fylkeskommuner, N = 14)

1.4.4. Intervjuer med kommuner og fylkeskommuner

Totalt ble det gjennomført 33 intervjuer med valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner.

- ♦ Fem av intervjuene var med valgansvarlige i en fylkeskommune, mens 27 var med valgansvarlige i en kommune.
- ♦ En kommune ble intervjuet før valgdagen, mens de resterende ble intervjuet i etterkant. Formålet med intervjuet i forkant av valgdagen var å identifisere temaer som var relevante for spørreundersøkelsen.
- ♦ Syv av kommuneintervjuene ble gjennomført som parintervju med både den valgansvarlige og en person med ansvar for sikkerhet i kommunene. Hensikten med intervjuene var å få en bedre forståelse for sikkerhetspraksis og sikkerhetskultur i kommunene.

Utvalget av kommuner og fylkeskommuner ble gjort strategisk for å sikre variasjon i kommunestørrelse, geografisk spredning og erfaring med valggjennomføring. Vi la også vekt på å inkludere kommuner med særskilt ansvar i gjennomføringen av sametingsvalget.

Alle intervjuene ble gjennomført digitalt som semi-strukturerte intervjuer, med intervjuguider tilpasset målgruppen. Intervjuguidene ble utarbeidet i forkant av valget. Faglig kvalitetssikring av intervjuguidene ble utført av NORCE og NetNordic.

1.5. Rapportens oppbygning

Rapporten har 8 tematiske kapitler, samt dette innledningskapittelet. Fremstillingen følger evalueringsspørsmålene i tabell 1-1 over.

I **kapittel 2** ser vi på Valgdirektoratets informasjonsarbeid, og vurderer nærmere hvor god informasjonen til kommunene var ved årets valg

Kapittel 3 belyser Valgdirektoratets opplæringsarbeid. Hvordan var kvaliteten og relevansen av opplæringstiltakene, og fikk kommuner og fylkeskommuner nytte av opplæringen?

Kapittel 4 ser på den nye valgloven, hvilke tiltak KDD og Valgdirektoratet brukte for å informere og gi opplæring i den nye loven, og hvordan de valgansvarlige opplevde at disse tiltakene virket.

Kapittel 5 tar for seg kontaktsenteret i Valgdirektoratet, brukernes samlede vurderinger av tjenesten og av tilgjengelighet, responstid og kvalitet.

I **kapittel 6** og **kapittel 7** ser vi på henholdsvis EVA Admin og EVA Skanning, hvordan disse systemene fungerte under valgene i 2025, og hvor tilfredse de valgansvarlige var med systemene.

Kapittel 8 kartlegger hvordan kommunene har arbeidet med å sikre EVA ved årets valg, med bakgrunn iblant annet endringer i valgforskriften som bakteppe. Hvordan ble det arbeidet, og hvordan vurderer kommunene kravene de møter og veiledningen de mottok?

Kapittel 9 oppsummerer rapportens hovedfunn, og gir samlede anbefalinger.

2. Valgdirektoratets informasjonsarbeid

Dette kapittelet omhandler hvordan kommuner og fylkeskommuner opplevde informasjonen fra Valgdirektoratet i forbindelse med valget. Undersøkelsen viser at Valgdirektoratets informasjonsarbeid i stor grad opplevdes som relevant, pålitelig og tillitsskapende. Kommuner og fylkeskommuner var særlig fornøyde med nyhetsbrev og informasjon via Valgmedarbeiderportalen. Samtidig ble portalen vurdert å ha forbedringspotensial når det gjelder struktur, søkefunksjon og oppdateringer. Flere pekte på behov for tidligere utsendelse av veiledere og raskere varsling ved tekniske feil. Samlet tyder resultatene på at direktoratet i hovedsak lykkes med informasjonsarbeidet, men at tempo, presisjon og målretting mot ulike brukergrupper kan styrkes ytterligere.

2.1. Valgdirektoratets informasjonsarbeid

Informasjon om valg og valggjennomføring er en viktig del av Valgdirektoratets oppgaver. Vi har valgt å dele omtalene av informasjonsarbeidet og opplæringsaktivitetene. For brukerne er det en glidende overgang mellom informasjon, opplæring og veiledning, men fra et evalueringssynspunkt skiller vi mellom tjenestene for å tydeliggjøre hvor det eventuelt er behov for forbedringer. Opplæring og veiledning behandles i neste kapittel.

I kapittelet ser vi først på hvilke informasjonskilder som de valgansvarlige brukte, før vi ser på synspunktene på Valgmedarbeiderportalen, nyhetsbrev og Valgdirektoratets informasjonsarbeid mer generelt. Vi tar for oss hvordan kommunene opplevde informasjonens kvalitet, informasjonens relevans for målgruppen, i hvilken grad informasjonen er brukervennlig, tidsriktig og hensiktsmessig presentert og hvorvidt informasjonen er tilgjengelig for rett målgruppe.

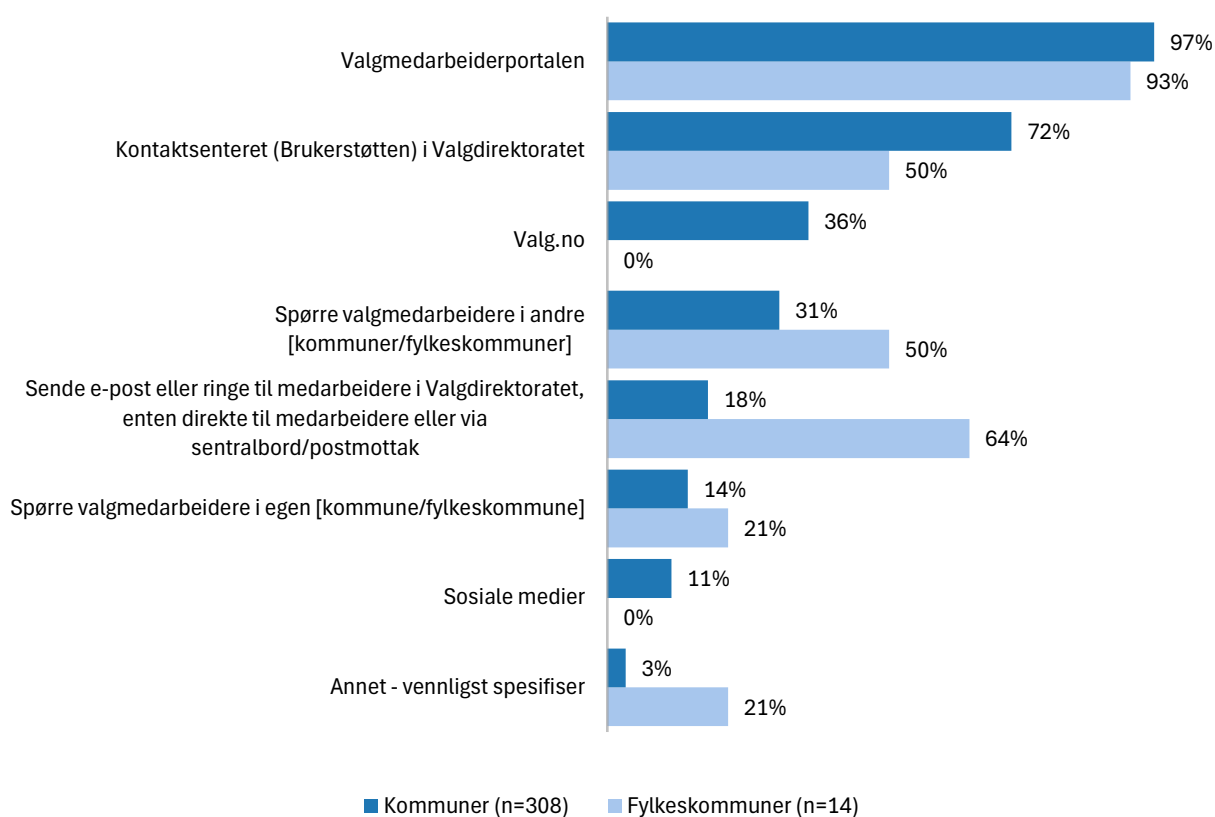
2.1.1. Kilder til informasjon om valggjennomføringen

Valgdirektoratet har egne kanaler for å formidle informasjon, hvor nyhetsbrev, Valgmedarbeiderportalen og Valg.no fremstår som de viktigste.¹² Selv om Valgdirektoratet har flere informasjonskanaler kan de valgansvarlige og valgmedarbeiderne også velge andre måter å skaffe seg informasjon om valg og valggjennomføring på.

Vi spurte derfor de valgansvarlige om å oppgi de tre viktigste kildene til informasjon om valggjennomføringen ved årets valg (figur 2-1).

¹² Ulike former for veiledere og direktoratets kontaktsenter kan også ses som kanaler for informasjon. Disse omtales nærmere i henholdsvis kapittel 3 (opplæring) og kapittel 5 (kontaktsenter).

Figur 2-1. Valgansvarliges tre viktigste kilder til informasjon om valggjennomføringen (prosent)

Valgmedarbeiderportalen er ikke overraskende den klart viktigste kilden som kommuner og fylkeskommuner bruker for å få svar på spørsmål om valggjennomføringen. 97 prosent av respondentene oppgir denne kilden som en av de viktigste kildene. Det er langt flere fra fylkeskommunene som oppgir valgmedarbeiderportalen som en viktig kilde enn ved evalueringen i 2023.

Kontaktsenteret er den nest mest oppgitt kilden. Deretter følger Valg.no med 36 prosent. Det er også relativt mange respondenter som rådfører seg med valgmedarbeidere fra andre kommuner eller fylkeskommuner. 31 prosent oppgir dette. Dette gjelder særlig valgansvarlige med kortere erfaring.

20 prosent oppgir at de skaffer seg informasjon gjennom direkte kontakt med medarbeidere i Valgdirektoratet. Dette gjelder særlig valgansvarlige fra fylkeskommunene.

Det er bare et fåtall (11 prosent) som oppgir at de bruker sosiale medier som kilde til informasjon.

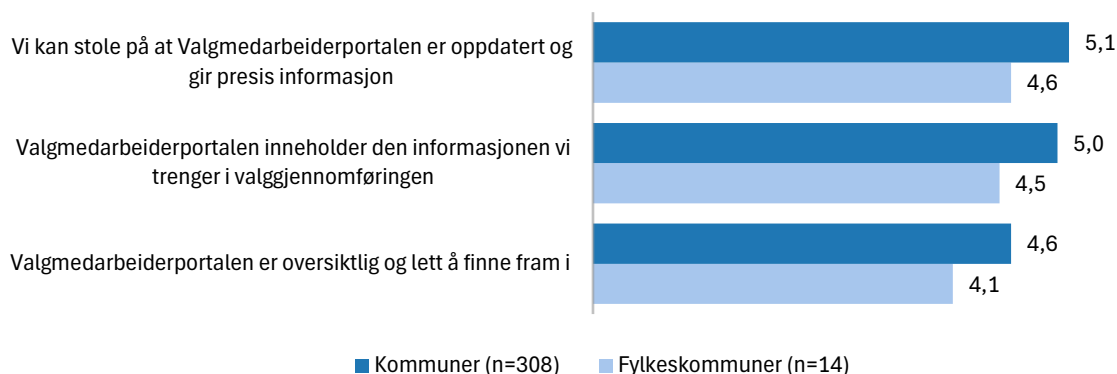
Intervjuene bekreftet i stor grad inntrykket fra spørreundersøkelsen. Valgmedarbeiderportalen var den viktigste kilden til informasjon. Mange beskrev portalen uttrykkelig som viktigst, både til planlegging, operativ gjennomføring og opplæring av medarbeidere. Portalen ble brukt som oppslagsverk for rutiner, veiledere og hjelpetekster.

I tillegg til de formelle kanalene fra Valgdirektoratet viser flere til aktive kolleganettverk og uformelle samarbeid i regioner og mellom kommuner eller fylkeskommuner. Disse nettverkene brukes til erfaringsdeling, tips og tolkningsstøtte.

2.1.2. Synspunkter på Valgmedarbeiderportalen

Valgmedarbeiderportalen er den viktigste kilden til informasjon for valgansvarlige. Respondentene ble bedt om å ta stilling til påstander om hvordan de vurderer portalen (figur 2-2).

Figur 2-2. Valgansvarliges syn på påstander om Valgmedarbeiderportalen

Resultatene viste at et klart flertall av de valgansvarlige hadde tillit til at Valgmedarbeiderportalen var oppdatert og ga presis informasjon. På en skala fra 1 til 6, der 1 betyr helt uenig og 6 betyr helt enig, ga valgansvarlige fra kommunene en gjennomsnittsskår på 5,1, mens snittsskår for ansvarlige fra fylkeskommunene var 4,6. Det var også bred enighet om at portalen inneholdt den informasjonen som var nødvendig for å gjennomføre valget på en trygg og effektiv måte. Kommunale valgansvarlige ga en gjennomsnittsskår på 5,0, mens fylkeskommunale valgansvarlige ga snittsskår på 4,5.

Når det gjaldt «oversiktlig og lett å finne fram i», ble portalen også vurdert positivt. Kommunale ansvarlige ga en gjennomsnittsskår på 4,6, mens fylkeskommunale ga 4,1.

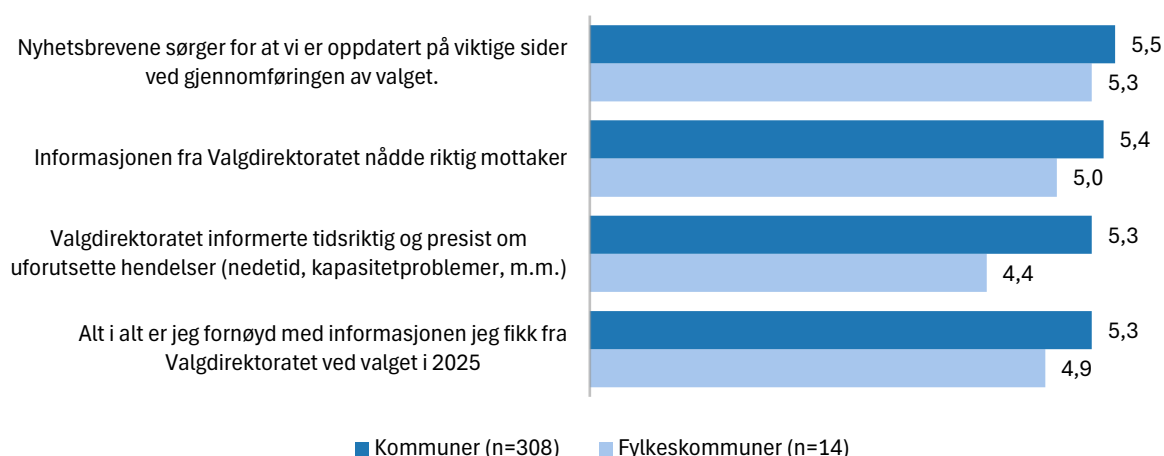
Samlet ble Valgmedarbeiderportalen vurdert som et nyttig og pålitelig verktøy i valggjennomføringen. Både kommunale og fylkeskommunale medarbeidere uttrykte høy grad av tillit til informasjonen. Men det var en gjennomgående tendens til at fylkeskommunene var noe mindre positive enn kommunene, særlig når det gjaldt brukervennlighet og oversikt.

I intervjuene beskrives Valgmedarbeiderportalen som hovedkanal og svært nyttig til praktisk planlegging, gjennomføring og som oppslagsverk. Muligheten for å søke på enkeltord og bruke instruksjonsvideoer løftes frem, og innholdet brukes også direkte i lokal opplæring. Mange kommuner uttrykte gjennomgående fornøydhet med kvaliteten og opplevde at de «som regel finner det de har bruk for».

2.1.3. Synspunkter på nyhetsbrev og annen informasjon

Nyhetsbrev og andre informasjonskanaler er viktige kilder til informasjon for valgansvarlige og valgmedarbeidere. Gjennom disse kanalene gis informasjon om blant annet frister, endringer og oppdateringer. Nyhetsbrevene er abonnentsbasert. I spørreundersøkelsen ble valgmedarbeiderne spurt om synspunkter på nyhetsbrev og annen informasjon fra Valgdirektoratet.

Figur 2-3. Ta stilling til følgende påstander om nyhetsbrev og annen informasjon fra Valgdirektoratet.

Resultatene viste at kommuner og fylkeskommuner samlet sett var godt fornøyd med Valgdirektoratets nyhetsbrev og annen informasjon i forbindelse med valget i 2025. Gjennomsnittsskårene lå mellom 4,4 og 5,5 på en skala fra 1 – helt uenig til 6 – helt enig, noe som indikerte høy grad av enighet i de positivt ladede påstandene.

De valgansvarlige var mest enige i utsagnet «Nyhetsbrevene sørget for at vi var oppdatert på viktige sider ved gjennomføringen av valget», der snittskår er 5,5 for kommuner og 5,3 for fylkeskommuner, mens «Valgdirektoratet informerte tidsriktig og presist om uforutsette hendelser» fikk noe lavere skår, særlig fra fylkeskommunene. Snittskår her var 5,3 for kommuner og 4,4 for fylkeskommuner.

Kommunene vurderte informasjonen fra direktoratet noe høyere enn fylkeskommunene på alle punkter.

Intervjuene bekreftet i stor grad dette bildet. Valgdirektoratets nyhetsbrev fungerte som en viktig, men sekundær, kilde til informasjon. Nyhetsbrevet fungerte først og fremst som påminnelse i forkant av frister eller annen tidsbestemt informasjon, og som pekere tilbake til Valgmedarbeiderportalen. Flere kommuner fremhevet at nyhetsbrevene hjalp dem å holde oversikt over frister og oppgaver i en travel periode. SMS oppfattes først og fremst som en kommunikasjonskanal i tilfelle uforutsette hendelser.¹³

2.1.4. Innspill til forbedringer av informasjonsarbeidet

Selv om de fleste respondentene uttrykte at de var fornøyd med informasjonsarbeidet var det mange innspill til mulige forbedringer. I spørreundersøkelsen var det også inkludert et åpent spørsmål hvor de valgansvarlige kunne komme med forslag til forbedringer når det gjaldt informasjonsarbeidet. I alt 137 respondenter brukte muligheten til å gi innspill. Temaene det ble gitt innspill på følger under, rangert etter hyppighet.

- ♦ **Tidspunkt og aktualitet på informasjon.** Mange pekte på at informasjon, veiledere og endringer kom for sent, både før og under valggjennomføringen. Flere etterlyste at viktig informasjon gjøres tilgjengelig tidligere for å sikre bedre planlegging i kommunene.

¹³ Jf. kapittel 5 ble SMS fra Valgdirektoratet til de valgansvarlige kun benyttet til testformål under årets valg, og ikke i praksis.

- ♦ **Valgmedarbeiderportalen – struktur, søk og oversiktighet.** Et antall respondenter beskrev portalen som uoversiktlig og krevende å navigere i. Søkefunksjonen ble opplevd som svak og flere opplevde å finne utdatert eller overlappende informasjon. Mange ønsket bedre struktur, færre menyer, tydeligere lenker og bedre synlighet for varsler.
- ♦ **Kommunikasjonskanaler og varsling ved hendelser.** Flere foreslo at kritisk informasjon og driftsmeldinger burde sendes via e-post eller SMS, ikke bare legges ut på portalen. Det ble også etterlyst raskere varsling ved nedetid, feil i EVA og andre tekniske problemer. Mange opplevde at informasjon om slike hendelser kom for sent eller ikke nådde fram.
- ♦ **Nyhetsbrev og mengden informasjon.** Mange opplevde at det ble sendt ut for mange nyhetsbrev og e-poster, ofte med overlappende innhold. En etterlyste også bedre prioritering og tydeligere struktur i meldingene.
- ♦ **Tekniske problemer og informasjonsflyt ved feil.** Flere pekte på svak kommunikasjon rundt tekniske problemer i EVA og ved BankID-endringer. Det ble opplevd som uheldig at kritiske feil ikke ble varslet raskt nok til kommunene.¹⁴

Fra intervjuene kjenner vi igjen disse temaene. Nyhetsbrevene opplevdes som nyttige og relevante, men også informantene i intervjuene opplevde at informasjon ofte kom i seneste laget og hadde kritiske kommentarer til mengden artikler på Valgmedarbeiderportalen og mulighetene for å gjøre søk i disse.

Fylkeskommunene var gjennomgående noe mer kritiske enn kommunene til informasjonsarbeidet. Deres forslag til forbedringer reflekteres i punktene som er nevnt over, men noen områder skapte større problemer for valgansvarlige på fylkesnivå. Dette gjelder blant annet sen og fragmentert formidling av informasjon knyttet til fylkeskommunens oppgaver overfor kommunene. De opplevde også i større grad enn kommunene at det var uklar arbeidsdeling og mangel på samstemthet mellom direktoratet og departementet. De opplevde også at informasjonen som ble gitt var tilpasset kommunene, og i mindre grad fylkeskommunene.

2.2. Våre vurderinger

Hvor god er informasjonen til kommunene? Med god informasjon mener vi informasjon som setter kommuner og fylkeskommuner i stand til å planlegge, organisere og gjennomføre oppgaver knyttet til valget på en trygg og forsvarlig måte. Dette innebærer at valgansvarlige må ha tilgang til relevant og pålitelig informasjon i tide, slik at de vet hva som skal gjøres, kan forberede rutiner og sikre at alle involverte får nødvendig informasjon. Informasjonen må være tilgjengelig, godt strukturert og målrettet. At arbeidet med valget for de fleste håndteres i en avgrenset periode, og må gjennomføres innen faste tidsrammer, gjør dette særlig relevant.

Funnene fra spørreundersøkelsen og intervjuene viste at Valgdirektoratets informasjonsarbeid opplevdes som både relevant og god. Kommuner og fylkeskommuner uttrykte gjennomgående høy tilfredshet med informasjonen som formidles gjennom nyhetsbrev og Valgmedarbeiderportalen. Vi

¹⁴ Dette dreier seg mest sannsynlig om en utfordring med EVA med BankID-autentisering i forhåndsstemmeperioden. Det ble gjort endringer i protokoller og porter på BankID-siden slik at autentiseringen inn mot EVA feilet. Feilen lå ikke hos Valgdirektoratet, men i kommunikasjonen mellom Valgdirektoratet og leverandøren av BankID, Stø AS. Så fort man fikk åpnet porter mot «ny» BankID tjeneste virket autentiseringen mot EVA som normalt.

merket oss at kommunene jevnt over er mer fornøyde med informasjonsarbeidet enn fylkeskommunene.

Slik vi ser det tyder disse resultatene på at Valgdirektoratet i hovedsak lykkes med sitt informasjonsarbeid, og at informasjonsarbeidet i stor grad dekker behovene for løpende og praktisk orientert støtte i forbindelse med valgarbeidet. Informasjonen vurderes som pålitelig, korrekt og lett tilgjengelig.

Det var likevel en rekke innspill til forbedringer. Flere pekte på at informasjon, veiledere og opplæringsmateriell ofte kom sent, og at varsling ved tekniske feil ikke skjedde raskt nok. Dette tyder på at Valgdirektoratet bør legge mer vekt på å få informasjonen ut raskere og at informasjonen i større grad kunne vært målrettet mot henholdsvis kommunene og fylkeskommunenes behov.

2.2.1. **Anbefalinger**

- ◆ Vi anbefaler at Valgdirektoratet sørger for at sentral informasjon og veiledning publiseres tidlig nok til at kommuner og fylkeskommuner får tilstrekkelig tid til å innarbeide endringer i lokal planlegging og opplæring.
- ◆ Selv om undersøkelsen viser at både fylkeskommuner og kommuner i stor grad er fornøyde med informasjonen i Valgmedarbeiderportalen, vil vi anbefale en gjennomgang at portalen med sikte på å forbedre struktur og søkbarhet slik at relevant informasjon er enklere å finne og raskere kan tas i bruk. Flere opplyste at de hadde funnet utdatert informasjon på portalen. Valgdirektoratet bør sørge for å ha rutiner som raskt fjerner utdatert informasjon slik at portalen fortsetter å oppleves som en relevant og pålitelig kilde til informasjon.
- ◆ Det bør også vurderes å ta i bruk tydeligere og mer direkte varsler ved tekniske feil og kritiske hendelser, for eksempel via e-post eller SMS. Det finnes allerede tjenester hvor Valgdirektoratet kan sende SMS til valgansvarlige, men undersøkelsen tyder på et udekket behov for rask beskjed ved uforutsette hendelser eller andre beredskapssituasjoner.
- ◆ Selv om funnene våre indikerer at de aller fleste er fornøyde med nyhetsbrevet som kilde til informasjon, bør Valgdirektoratet også vurdere om antall nyhetsbrev kan reduseres og innholdet prioriteres slik at budskapet i hver utsendelse blir tydeligere.
- ◆ Kommunikasjonen kan med fordel også rettes mer mot henholdsvis kommuner og fylkeskommuner, da funnene i denne undersøkelsen antyder at behovene ofte er ulike.

De to første anbefalingene er i stor grad sammenfallende med anbefalinger fra evalueringen av Valgdirektoratets tjenester ved valget i 2023 (Oslo Economics, 2024a).

3. Valgdirektoratets opplæringsaktiviteter

Dette kapittelet tar for seg Valgdirektoratets opplæringsarbeid rettet mot valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner. Undersøkelsen viser at opplæringsaktivitetene nådde bredt ut og hadde høy deltakelse, men at små og perifere kommuner opplevde at tilbudet i stor grad var tilpasset større kommuner. De valgansvarlige fremhevet nytten av kurs, konferanser, veiledere og digitalt materiell, men etterspurte bedre målgruppetilpasning, mer praktisk innhold og økt støtte til nye valgansvarlige. Samlet vurderes opplæringstilbudet som relevant og treffsikker, men det er behov for å styrke tilbudet til ulike målgrupper.

3.1. Valgdirektoratets opplæringsaktiviteter

Valgdirektoratets opplæringsaktiviteter er rettet mot de valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner. Valgdirektoratet har en omfattende portefølje av opplæringstiltak i form av blant annet fysiske og digitale samlinger, fagdager, veiledere og opplæringsvideoer. Valgansvarlige bruker materialet selv og for å drive opplæring av valgmedarbeidere i egen kommune.

I forbindelse med dette valget tilbød Valgdirektoratet følgende opplæringsaktiviteter:

- ◆ Valgkonferansene, som ble arrangert to ganger i valgåret (januar/februar regionalt og mai fysisk i Oslo, begge tilgjengelig digitalt).
- ◆ Veiledere og veilednings- og rutinefilmer, som ga alternativ formidling og praktisk gjennomgang av ulike tema, publisert på Valgmedarbeiderportalen.
- ◆ Prøvevalg, som ble arrangert i juni for manuell opptelling og i august for maskinell opptelling.
- ◆ Treningsmiljø i EVA, som kunne brukes til å øve på praktisk bruk av EVA.
- ◆ Fagdag skanning, hvor valgansvarlige- og medarbeidere ble invitert til kompetanseheving på skanning (fysisk hos Valgdirektoratet i Tønsberg, i mai).
- ◆ Egne digitale møtepunkter for nye og mindre erfarne valgansvarlige.
- ◆ Egne digitale møtepunkter for fylkeskommunene og for de 12 største kommunene.

I det følgende ser vi på 1) deltakelsen på konferansene og fagdagene, 2) vurderinger av opplæringsmaterialet på Valgmedarbeiderportalen, 3) vurderinger av prøvevalgene, 4) vurderinger av det utvidede opplæringstilbudet for nye og mindre erfarne valgansvarlige, og 5) de valgansvarliges samlede vurdering av opplæringstjenestene.

3.1.1. Deltakelse på valgkonferanser og fagdag

Valgkonferansene og fagdagene er viktige kilder til informasjon og opplæring for de valgansvarlige.

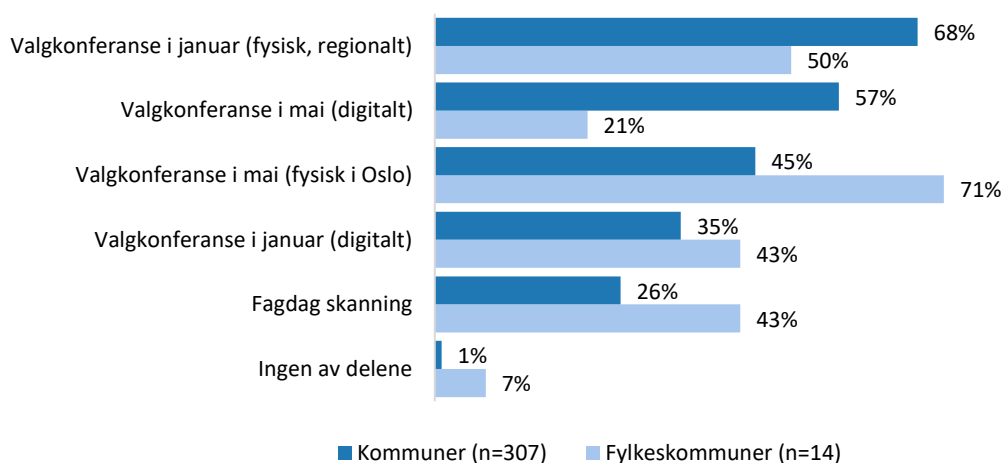
De første samlingene ga en innføring i valggjennomføring og var særlig rettet mot mindre erfarne valgansvarlige. Valgregelverket ble gjennomgått, i tillegg til de viktigste endringene i ny valglov, gjennomføring av valg til Sametinget, bruk av EVA samt arbeid med informasjon og kommunikasjon,

sikkerhet og beredskap. Det ble også vist til relevante verktøy og hjelpemidler, som byggeteknisk forskrift (TEK17), rollematrise for brukertilgang i EVA, veileder i sikkerhet og bruk av ROS-analyse, samt diverse ressurser om ny valglov og sametingsvalg.

Påfølgende samlinger hadde et mer praktisk fokus på gjennomføring, med særlig vekt på stemming og manntall, opptelling og protokollering. Det ble også gjennomført en egen fagdag om skanning som var rettet mot kommuner som ønsker å benytte maskinell opptelling av stemmesedler. Her fikk deltakerne praktisk erfaring med skanning og veiledning i hvordan opptelling i EVA Admin henger sammen med EVA Skanning

Valgmedarbeiderne ble spurt om sin deltakelse på valgkonferansene og fagdag skanning foran årets valg.

Figur 3-1. Deltok du, eller noen fra din [kommune/fylkeskommune], på følgende konferanser/webinar foran årets valg? (prosent. Flere svar mulig)

Svarene viste et høyt nivå av deltakelse i valgforberedende konferanser og webinarer foran årets valg. Nesten alle kommuner og fylkeskommuner som respondentene representerer deltok på minst ett arrangement.

Figuren viser at kommunene deltar jevnt og bredt på tvers av de ulike arrangementene, mens fylkeskommunene så ut til å konsentrere seg om færre arenaer. Mange kommuner deltok både på den fysiske januar-konferansen og den digitale mai-konferansen. For fylkeskommunene var hovedvekten av deltakelse på den fysiske mai-konferansen.

Valgansvarlige med lite erfaring hadde høy deltakelse, særlig på fysiske konferanser. De mest erfarne, med fem valg eller flere bak seg, hadde også høy og stabil deltakelse på tvers av aktivitetene. Resultatene viste også at større kommuner deltok mer på disse arrangementene enn små kommuner. Mønsteret er likt for de andre arrangementene (jf. tabell 3-1).

Tabell 3-1. Deltok du eller noen fra din kommune/fylkeskommune, på følgende konferanser foran årets valg? Etter forvaltningsnivå, kommunestørrelse og sentralitet. (prosent)

	Valgkonferanse i januar (fysisk, regionalt)	Valgkonferanse i januar (digitalt)	Valgkonferanse i mai (fysisk i Oslo)	Valgkonferanse i mai (digitalt)
Total (n=321)	67 %	35 %	46 %	55 %
Forvaltningsnivå				
Kommune (n=307)	68 %	35 %	45 %	57 %
Fylkeskommune (n=14)	50 %	43 %	71 %	21 %
Kommunestørrelse				
Kommuner over 50 000 innbyggere (n=17)	76 %	47 %	65 %	53 %
Kommuner med 5 000-50 000 innbyggere (n=140)	72 %	33 %	49 %	56 %
Kommuner med 1 500-4 999 innbyggere (n=104)	61 %	39 %	36 %	64 %
Kommuner under 1 500 innbyggere (n=46)	67 %	24 %	48 %	43 %
Sentralitet				
Sentralitet: 1 (925-1000) - høy (n=5)	80 %	40 %	80 %	40 %
Sentralitet: 2 (870-924) (n=19)	74 %	47 %	58 %	68 %
Sentralitet: 3 (775-869) (n=46)	74 %	28 %	59 %	46 %
Sentralitet: 4 (670-774) (n=54)	70 %	37 %	46 %	57 %
Sentralitet: 5 (565-669) (n=92)	61 %	40 %	38 %	62 %
Sentralitet: 6 (0-564) - lav (n=91)	68 %	27 %	40 %	55 %

Det var utelukkende kommuner som skannet selv eller benyttet skannetjenester i andre kommuner som deltok på fagdagen for skanning.¹⁵ Blant de som benyttet skanning, var det i større grad de større kommunene som fant tid til å delta på fagdagen.

Valgdirektoratets strategi med å kombinere fysiske og digitale arenaer bidro til høy samlet oppslutning og tilpasning til ulike behov. De regionale samlingene i januar hadde også deltakelse fra små og perifere kommuner. Men små og perifere kommuner deltok i mindre grad på valgkonferansen i mai. Helhetsbildet viste dermed et opplæringstilbud som traff bredt, men som hadde noe geografisk skjevhet.

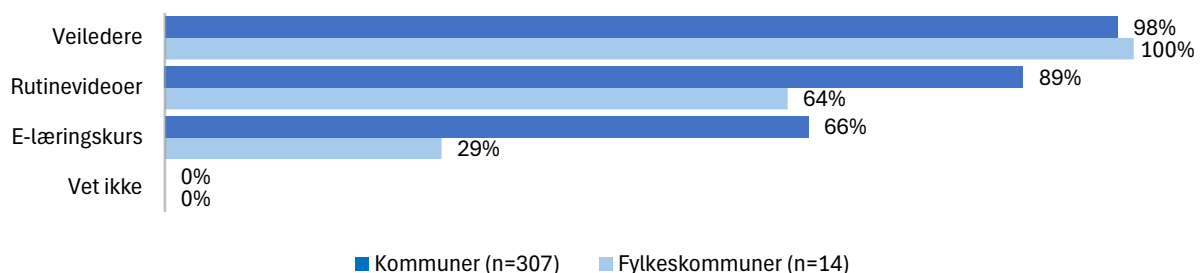
I intervjuene var det mange som var positive til konferanser og digitale samlinger. Det var mange som fremhevet nytteverdien av slike arenaer. Det ble særlig trukket fram at konferansene utover opplæringen også gir tilgang til informasjon, møteplasser for dialog og nettverksbygging. Samtidig var det flere som pekte på at enkelte konferanser kom noe sent i forhold til hvor de var i forberedelsene til valget. Det var også flere som etterlyste bedre målgruppetilpasning av innholdet, både for storbykommuner og for fylkeskommuner, samt mer praktisk detaljdybde og erfaringsdeling, blant annet med tanke på sametingsvalget.

¹⁵ Som Jones og Hageberg (2025) finner, skannet 55 prosent av alle kommuner selv eller i en annen kommune. Det var særlig de største kommunene som benyttet skanning, mens svært få små kommuner med under 1500 innbyggere brukte dette.

3.1.2. Synspunkter på opplæringsmateriellet i Valgmedarbeiderportalen

I tillegg til samlinger og fagdager var det et stort omfang av opplærings- og veiledningsmaterieil tilgjengelig i Valgmedarbeiderportalen i form av veiledninger, opplæringsvideoer og e-læringskurs. Valgansvarlige ble spurt i hvilken grad de hadde benyttet seg av opplæringsmaterieil på Valgmedarbeiderportalen.

Figur 3-2. Har du, eller noen fra din kommune/fylkeskommune, benyttet seg av følgende opplæringsmaterieil på Valgmedarbeiderportalen? (prosent. Flere svar mulig)

Resultatene viser at nesten alle kommuner og fylkeskommuner benyttet seg av opplæringsmateriellet på Valgmedarbeiderportalen i forbindelse med valget i 2025. Veiledere var den klart mest brukte ressursen, fulgt av rutinevideoer, mens e-læringskurs ble brukt av færre. Totalt oppga 98 prosent at de hadde brukt veiledere, 88 prosent at de hadde benyttet rutinevideoer og 65 prosent at de hadde brukt e-læringskurs.

Bruken av opplæringsressurser var høy på begge forvaltningsnivåer, men kommunene benyttet i større grad hele bredden av tilgjengelige ressurser enn fylkeskommunene. Alle fylkeskommunene brukte veiledere, men betydelig færre har brukt rutinevideoer og e-læringskurs. Kommunene hadde høy og jevn bruk av alle typer ressurser.

De som hadde liten eller moderat erfaring benyttet e-læringskursene oftere enn de mest erfarne valgansvarlige. Det var også et tydelig mønster at de største og mellomstore kommunene benyttet opplæringsmateriellet mest systematisk.

I intervjuene beskrives veiledningene på Valgmedarbeiderportalen som praktisk nyttige, spesielt trinnvise arbeidsbeskrivelser som kan brukes direkte i egne arbeidsprosesser. Samtidig ble det etterlyst mer presisjon, tydeligere begrepsbruk og bedre struktur og søkbarhet i veiledningene. Noen opplevde også at oppdateringer kom sent og at informasjon om opplæring til tider var vanskelig å finne.

Opplæringsvideoene ble omtalt overveiende positivt som praktiske og lett tilgjengelige, og nyttige både til egne forberedelser og som «hurtig-minne» i lokal opplæring. E-læringskursene vurderes også som gode.

Når det gjelder opplæring knyttet til sametingsvalget, beskrives opplæringen fra Sametinget som mangelfull sammenlignet med direktoratets tilbud om opplæring for stortingsvalget,

3.1.3. Synspunkter på prøvevalget

Prøvevalget kan også ses som et opplæringstilbud da det ga en anledning til å teste ut om systemer fungerte og om valgorganisasjonen i kommuner og fylkeskommuner mestret oppgaven. Det var derfor ønskelig fra Valgdirektoratets side at flest mulig deltok i prøvevalget-

76 prosent av kommunene og 3 fylkeskommuner i spørreundersøkelsen deltok i prøvevalget i juni. Deltakerne i dette prøvevalget mente at både informasjonen om og organiseringen av prøvevalget, det tekniske opplegget, og tidspunktet for gjennomføringen fungerte godt, med gjennomsnitt på 4,8 til 5 på en skala fra 1 til 6 hvor 6 er helt enig i påstanden. Læringsutbyttet ble også vurdert positivt, men med litt lavere gjennomsnitt (4,8). Dette bildet var stabilt på tvers av forvaltningsnivå, erfaring, kommunestørrelse og sentralitet.

Ved prøvevalget i august deltok 64 prosent av kommunene og alle fylkeskommunene. Også her var deltakerne gjennomgående positive i sine vurderinger av prøvevalget. Gjennomsnittene varierte fra 4,9 til 5,2, som tilsvarer «enig» i påstander om læringsutbytte og organisering. Også her var bildet stabilt på tvers av forvaltningsnivå, erfaring, kommunestørrelse og sentralitet.

Kommuner som ikke deltok i noen av prøvevalgene ble bedt om å forklare hvorfor de ikke deltok. Respondenter fra 23 kommuner benyttet seg av denne muligheten. Nedenfor gis en rangert oppsummering av svarene:

- ◆ Manglende kapasitet og ressurser er oftest nevnt. Blant annet pekes det på begrenset tilgang på valg-PCer, mangel på personell, sykdom, og stort arbeidspress fra ordinære oppgaver. Henvisninger til ferieavvikling og kollisjon med andre møter og andre oppgaver kan også tolkes som en form for mangel på kapasitet i organisasjonen.
- ◆ Noen mente at de allerede hadde god kompetanse og kontroll, og anså ikke deltakelse som nødvendig.
- ◆ Mangel på IT-personell og sertifikatproblemer på PC hindret gjennomføring av oppgavene.

Både kommuner og fylkeskommuner som deltok i prøvevalgene var alt i alt godt fornøyd med gjennomføringen av prøvevalgene. 27 prosent av respondentene oppga at de var svært fornøyd, mens 56 prosent oppga at de var fornøyd. Blant de svært få som var misfornøyd med gjennomføringen (5 prosent), oppga de som benyttet seg av muligheten til å utdype (13 respondenter) følgende grunner (rangert oppsummering):

- ◆ Flere opplevde prøvevalget som forvirrende på grunn av urealistiske tall og uklare oppgaver, noe som førte til usikkerhet, særlig blant nybegynnere. Flere ønsket at prøvevalget skulle gjennomføres med tall og situasjoner som ligner faktiske forhold for å gjøre testingen mer relevant og lære mer.
- ◆ For andre tok prøvevalget og forberedelsene unødvendig mye tid, og flere rakk ikke å gjennomføre alt innenfor tidsrammen.
- ◆ For andre igjen så ble det satt av for lite tid til prøvevalgene. De valgansvarlige ønsker seg bedre veiledning om oppgaver, tydelige instruksjoner og tilbakemelding underveis, og deltakerne ønsket seg mer opplæring og veiledning før og under prøvevalget.
- ◆ Noen få deltakere erfarte utfordringer med håndtering av stemmesedler, stemmetall, tvilsomme stemmer og fikk behov for ekstern hjelp for å komme i gang.

Blant de få som oppgir en misnøye, ser vi altså et sprik mellom de som ønsker seg mer opplæring, og de som mener det ble for omfattende.

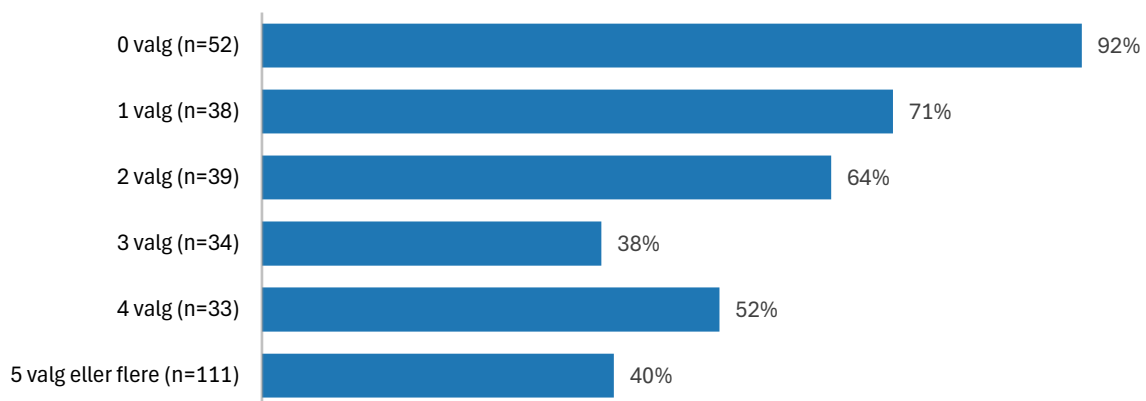
3.1.4. Opplæringstilbud for nye og mindre erfarne valgansvarlige

Valgdirektoratet hadde også utformet et eget opplæringstilbud for nye eller mindre erfarne valgansvarlige, i form av egne informasjonspakker lagt ut på valgmedarbeiderportalen og fem digitale møtepunktene arrangert av Valgdirektoratet.

Dette ble bare brukt av valgansvarlige i kommunene. Totalt 57 prosent av kommunene oppga at de hadde brukt hele eller deler av dette tilbudet. Vi så at flere oppga å ha brukt dette tilbudet enn ved undersøkelsen etter valget i 2023.

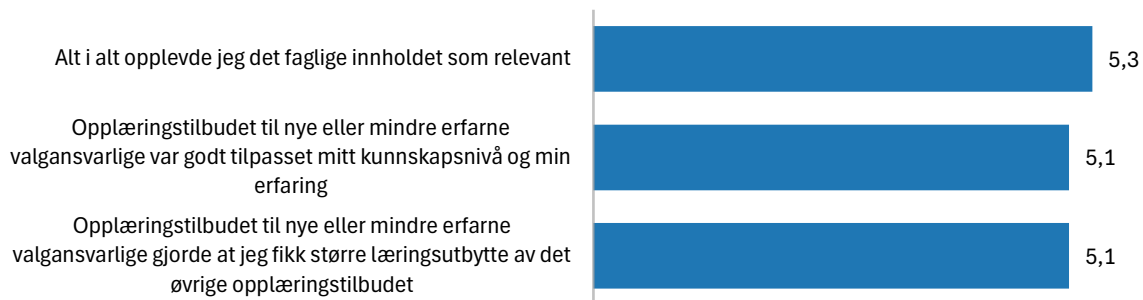
Det var en klar overvekt blant valgmedarbeidere med liten erfaring og valgansvarlige fra mindre kommuner som benyttet seg av tilbudet. Som vi ser i figur 3-3 var det også innslag av deltakere med lengre erfaring som også oppga at de hadde benyttet seg av tilbudet.

Figur 3-3. Andel valgansvarlige som benyttet hele eller deler av opplæringstilbudet for nye og mindre erfarne valgansvarlige, etter antall valg personen har vært valgansvarlig i. (kommuner, prosent, N = 307)

De kommunale valgansvarlige som hadde benyttet seg av tilbudet, ble spurt om å ta stilling til et sett påstander om det utvidede opplæringstilbudet til nye eller mindre erfarne valgansvarlige (figur 3-4).

Figur 3-4. I hvilken grad de valgansvarlige var enige om påstander om det utvidede opplæringstilbudet til nye eller mindre erfarne valgansvarlige. (Kommuner, prosent, N=163)

Resultatene viser at deltakerne vurderte det utvidede opplæringstilbudet positivt. På en skala fra 1 til 6 hvor 1 er helt uenig og 6 er helt enig var gjennomsnittsskårene mellom 5,1 og 5,3 for de tre påstandene. Det tyder på bred enighet om at opplæringen var godt tilpasset, ga faglig utbytte og opplevdes som relevant. Det er små forskjeller i vurdering i forhold til kommunestørrelse og sentralitet.

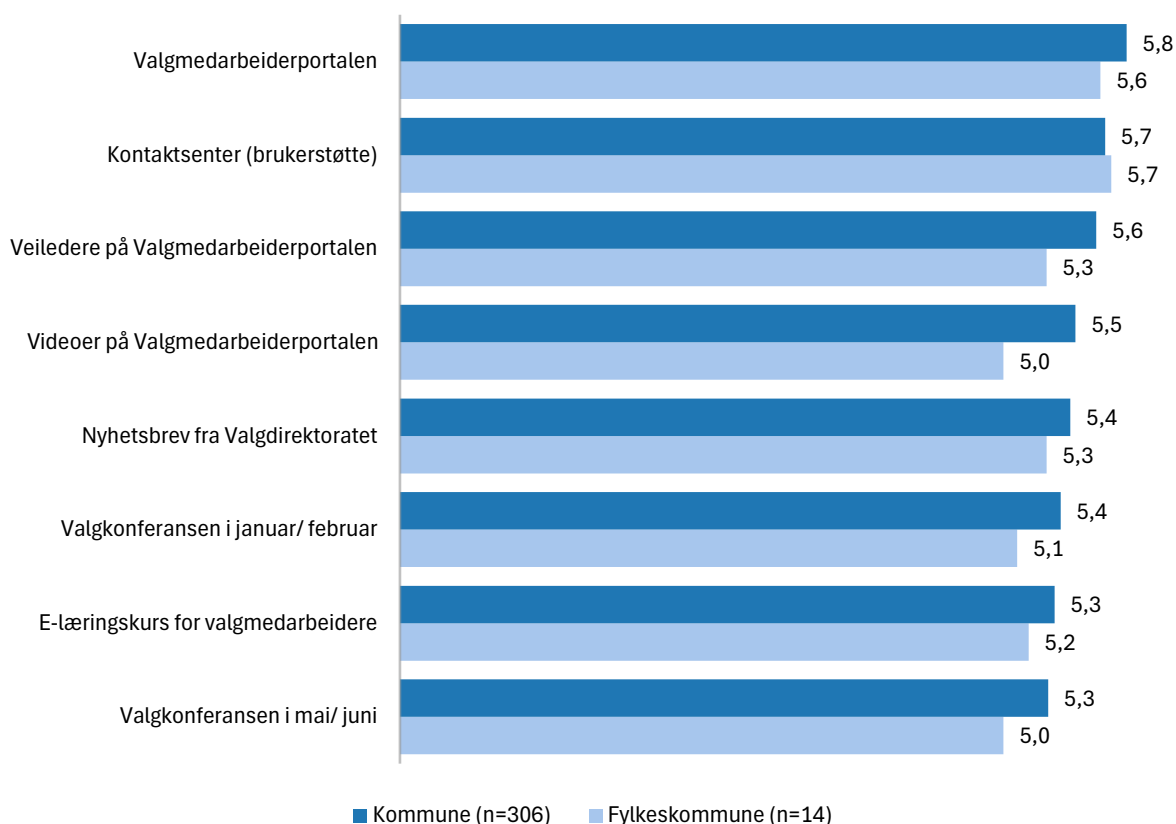
I intervjuene var det ikke så mange som omtalte det særskilte tilbudet for nye og uerfarne. Et innspill var at opplæringen fungerte best når digitalt materiell ble kombinert med arenaer for å øve og stille spørsmål sammen med andre.

3.1.5. Tilfredshet med opplæringstilbudet

Svarene på de foregående spørsmålene om opplæringsmaterialet, prøvevalget og opplæringstilbud for nye og mindre erfarne, tyder på at de valgansvarlige vurderer Valgdirektoratets opplæringstilbud positivt. Dette ser vi igjen når vi ba de valgansvarlige vurdere hvor nyttige eller unyttige en lang rekke av Valgdirektoratet verktøy og tjenester var (figur 3-5). Dette inkluderer både opplæringstjenester, informasjonstjenester og kontaktsenteret, men ettersom mange av disse er relatert til opplæring omtaler vi disse her.

Svarene på spørsmålet om hvor nyttige ulike verktøy og tjenester var for kommuner og fylkeskommuner i forbindelse med valget i 2025, viste gjennomgående høy nytte. På tvers av alle respondentene ble de fleste verktøyene og tjenestene vurdert som nyttige, med gjennomsnittsskårer på mellom 5,0 og 5,9 på en skala fra 1 til 6, der 6 var mest nyttig. Særlig Valgmedarbeiderportalen og Kontaktsenteret (brukerstøtte) ble vurdert svært positivt.

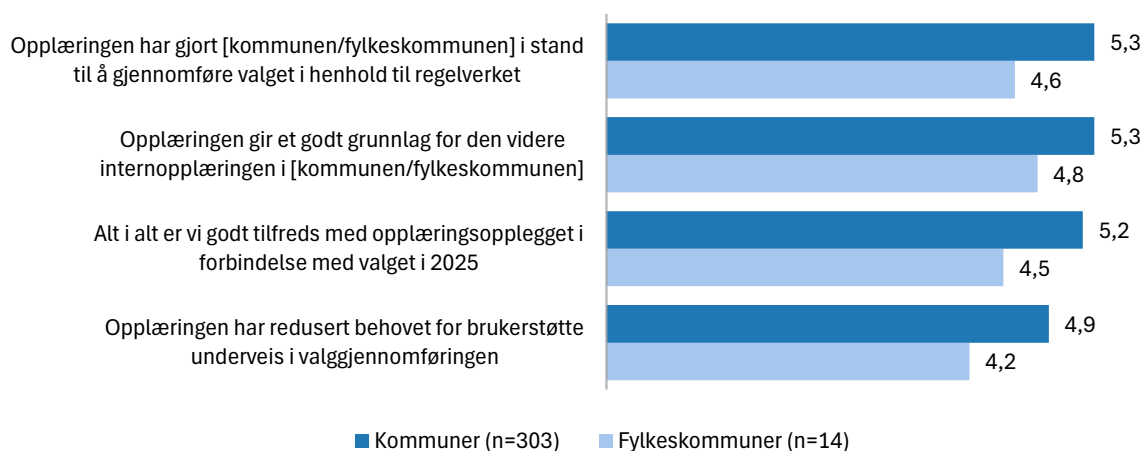
Figur 3-5. Hvor nyttig eller unyttig var følgende verktøy eller tjenester for din [kommune/fylkeskommune] i forbindelse med valget i 2025?

Det var små variasjoner i vurderingene mellom valgansvarlige med kort og lang fartstid, og fra små og større kommuner.

De valgansvarlige ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om det samlede opplæringstilbudet til kommunene.

Figur 3-6. I hvilken grad valgansvarlige var enige i følgende påstander om det samlede opplæringstilbudet til kommunene.

Resultatene viser gjennomgående svært gode vurderinger av opplæringen som ble gjennomført i forkant av valget i 2025. Gjennomsnittsskårene for alle er mellom 4,8 og 5,3 for de fire påstandene, som tilsvarer «enig» på skalaen. Respondentene er mest enige i at opplæringen ga et godt grunnlag for internopplæring (5,3) og sikret gjennomføring i tråd med regelverket (5,3). Lavest vurderes utsagnet om at opplæringen reduserte behovet for brukerstøtte med et gjennomsnitt på 4,8 (figur 3-6).

Kommunene vurderte opplæringen klart mer positivt enn fylkeskommunene.

Alt i alt viser resultatene at opplæringen fra Valgdirektoratet oppleves som relevant, tillitsvekkende og nyttig, med særlig høy tilfredshet i kommunene

Et fåtall av de valgansvarlige oppga at de var uenige i påstanden om at de alt i alt var godt tilfreds med opplæringsopplegget i forbindelse med valget 2025. Disse ble bedt om å utdype hvorfor i et åpent svar. Det var bare 12 respondenter som benyttet denne anledningen. Tilbakemeldingene fra de som uttrykte lav tilfredshet med opplæringen pekte på flere konkrete forbedringspunkter. Det handlet om manglende tilpasning til små og geografisk perifere kommuner, for lite tilpasset opplæring for nye eller uerfarne valgansvarlige, utilstrekkelig opplæring i EVA og behov for tydeligere opplæring og arenaer for fylkeskommunene.

Kommentarene viser at misnøyen i liten grad handler om kvaliteten på hele opplæringsopplegget, men snarere om manglende tilpasning til ulike behov, praktiske utfordringer og for lite konkret eller målrettet innhold.

I intervjuene ble valgmedarbeiderportalen og tilhørende videoer trukket fram som den mest brukte og viktigste kilden for praktisk opplæring av kommunenes egne valgmedarbeidere. Valgmedarbeiderportalen og videoene ble brukt direkte i kommunenes interne opplæring, blant annet ved bruk av portalinnhold til å lære opp leder og nestleders roller i valglokalene.

Flere av de vi intervjuet ønsket bedre struktur i opplærings- og veiledningsinnholdet. Det ble pekt på at veiledere noen ganger forutsatte tekniske forkunnskaper, at de var for vage om hva som er krav og hva som var opp til kommunal skjønnsutøvelse, og at konkrete ja/nei-svar og steg-for-steg-instruksjoner ville gjort opplæringen enklere å omsette i trygg praksis. Det ble også etterlyst flere sjekklister og flytskjemaer.

Mange informanter fremhevet at deltakelse på fysiske og digitale samlinger som nyttig, spesielt fordi det ga anledning til erfaringsutveksling og praktiske diskusjoner med andre kommuner. Samtidig etterlyste noen mer strukturert erfaringsdeling og pekte også på at enkelte kurs kom veldig tett på den faktiske gjennomføring av valget. Det ble også bemerket at selve innholdet kunne vært mer praktisk og tydelig, med bedre avklaringer på spørsmål som oppstod underveis.

En del større kommuner har etablert egne nettverk som ikke er i direktoratets regi. De valgansvarlige i disse kommunene opplever slike nettverk som nyttige for å drøfte problemstillinger som er særskilte for storbyer.

Flere informanter tok opp sametingsvalget og ønsket bedre kvalitet på veiledningen, mer digitalisering og større samsvar mellom sametingsvalget og stortingsvalget.

3.2. Våre vurderinger

Hvordan er kvaliteten og relevansen av opplæringstiltakene? Med god opplæring mener vi opplæring som setter kommuner og fylkeskommuner i stand til å utføre valgoppgaver på en trygg, effektiv og korrekt måte. Opplæringen må være relevant, praktisk orientert og tilgjengelig i tide slik at valgansvarlige kan forberede lokal opplæring, etablere rutiner og sikre nødvendig kompetanse blant valgmedarbeiderne. Siden valgoppgaver for mange håndteres i en avgrenset periode og ved siden av andre faste oppgaver, er det særlig viktig at opplæringen er tydelig utformet og godt tilpasset ulike målgrupper.

Funnene viser at opplæringstilbudet fra Valgdirektoratets har nådd bredt ut og generelt ble vurdert som godt. En struktur på tilbudet som kombinerte fysiske og digitale arenaer ser ut til å ha bidratt til høy samlet deltakelse og god tilpasning til ulike behov.

Opplæringsmateriellet på Valgmedarbeiderportalen fremsto også som nyttig og mye brukt. Veiledningene ble beskrevet som nyttige og praktiske, men flere etterspurte tydeligere begrepsbruk, mer presisjon og bedre struktur. Enkelte opplevde også at oppdateringer kom sent og at informasjonen tidvis var vanskelig å finne. Der ble også uttrykt ønske om bedre søkbarhet og en mer oversiktlig organisering av materiellet på portalen.

Opplæringen i EVA ble trukket fram av et fåtall som et område med forbedringspotensial, med behov for mer trinnvise veiledninger, flere øvelser og temakurs, særlig om opptelling og protokollføring. Fylkeskommunene etterspurte også et tydeligere målrettet opplæringstilbud, inkludert egne ressurser og samlinger.

Samtidig viste funnene variasjon i deltakelsen. Flere små og perifere kommuner opplevde av opplæringen i større grad var tilpasset større kommuner. Dette tyder på et behov for mer fleksible formater og systematisk målretting mot små kommuner.

Hvilken nytte har kommunene og fylkeskommunene av opplæringen? Både kommuner og fylkeskommuner opplevde god nytte av opplæringen. Konferanser, digitale samlinger og kurs ga ikke bare faglig oppdatering, men fungerte også som arenaer for informasjonsdeling, praktisk problemløsning og nettverksbygging. Opplæringsvideoer og e-læringskurs ble vurdert som særlig nyttige for forberedelser og repetisjon, og ble brukt både av erfarne og uerfarne valgansvarlige.

Prøvevalget fungerte som både en systemtest og et opplæringstiltak for kommuner og fylkeskommuner. Deltakelsen var høy, og de fleste deltakerne var godt fornøyd med gjennomføringen og læringsutbyttet. Endel kommuner deltok ikke. Enten hadde de ikke tid, eller så var det andre kapasitetsmessige eller tekniske årsaker til at de ikke deltok. Funnene viser at prøvevalgene i hovedsak ble gjennomført på en måte som ga høy tilfredshet og godt læringsutbytte. Forlag til forbedringer var delte. Noen ønsket mer veiledning og større øvelser, mens andre mener prøvevalget tok for mye tid. Likevel ble nytteverdien vurdert som høy.

Opplæringstilbudet for nye eller uerfarne valgansvarlige ble også vurdert som nyttig og relevant. Det ble også benyttet av mer erfarne valgansvarlige. Vi merket oss at flere respondenter oppga å ha brukt opplæringstilbudet ved dette valget enn ved forrige valg i 2023. Samtidig etterlyste flere mer støtte, enklere og tidligere opplæringsløp, tydeligere språk og bedre forklaring av sentrale begreper.

Samlet vurderer vi at kommuner og fylkeskommuner hadde god nytte av opplæringstiltakene. Tilbudet fremsto i hovedsak som relevant og treffsikkert, men med forbedringsmuligheter knyttet til tydeligere målretting, bedre struktur på digitalt materiell og mer støtte til nye valgansvarlige.

3.2.1. **Anbefalinger**

- ◆ Vi anbefaler å styrke tilpasningen av det tematiske innholdet for ulike målgrupper. Selv om funnene våre indikerer at de aller fleste er fornøyd og har stor nytte av opplæringsaktivitetene, gir flere uttrykk for et behov for mer skreddersøm og opplæring tilpasset spesifikke brukerbehov. Dette gjelder blant annet for nye og uerfarne valgansvarlige, og fylkeskommunene.
- ◆ I tillegg anbefaler vi å styrke den praktiske opplæringen, særlig innen bruken av EVA og områder knyttet til opptelling og protokollering. Undersøkelsen vår viser at flere opplevde behov for mer konkrete og trinnvise beskrivelser at praktisk bruk av EVA, flere praktiske øvelser og kurs eller andre opplæringstiltak som gir mer trening i bruken.

4. Ny valglov

I dette kapittelet vurderer vi informasjonen og opplæringen om den nye valgloven fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Valgdirektoratet til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner. Samlet fant vi at de fleste valgansvarlige opplevde seg trygge på hva regelendringene innebar i praksis, at veiledningen fra departementet og direktoratet ble oppfattet som konsistent, og at kommunene og fylkeskommunene gjennomgående var fornøyde. Samtidig erfarte noen at deler av informasjonen kom sent eller ikke var tydelig nok forklart.

4.1. Endringer i ny valglov

I juni 2023 vedtok Stortinget en ny valglov. Den nye loven tredder i kraft i mai 2024, litt mer enn ett år før stortings- og sametingsvalget i 2025.¹⁶ Loven inneholdt endringer fra det tidligere regelverket. Den nye valgloven ble fulgt opp med en ny valgforskrift, som trådte i kraft ti måneder før valget.¹⁷ Valgforskriften ble ytterligere endret to og en halv måned før valget, blant annet med en ny bestemmelse om informasjonssikkerhet ved bruk av det elektroniske valggjennomføringssystemet (EVA).¹⁸

Bakgrunn for ny lov var Valglovutvalgets helhetlige gjennomgang av alle sider av valggjennomføringen, og deres vurdering av behovene for endringer i valgordningen. Utvalgets mandat tok utgangspunkt i at det blant annet hadde skjedd endringer i måten valg gjennomføres på siden forrige lovrevisjon. Det var også behov for å utrede klageordningen ved valg og en beredskapshjemmel. Det overordnede formålet med lovendringene var å sikre velgernes fortsatte tillit til valg i Norge. Det gjenspeiles blant annet ved at tillit er løftet opp i formålsparagrafen i den nye loven.

Endringene i valgloven skal styrke tilgjengeligheten til valglokalene for alle velgere, uavhengig av funksjonsevne, og sikre mer åpenhet rundt opptelling av stemmer. Endringene i valgloven og tilhørende forskrift stiller nye krav til kommunene og fylkeskommunene, både i forberedelsene til valget, selve valggjennomføringen, samt i opptellingen av stemmer etter valget.

I det følgende redegjør vi for lovendringene som berører kommunene og fylkeskommunenes roller og ansvar i gjennomføringen av valget, og som har vært omtalt av respondenter og informanter i evalueringen.

I den nye valgloven er **valgkortet** erstattet med informasjon om stemmerett til velgere. Kravet om **universell utforming** er tydeliggjort, med en klarere henvisning til annet relevant regelverk som likestilling- og diskrimineringsloven §17. Valgforskriften §6-2 presiserer i tillegg at valglokaler skal oppfylle kravene i byggeteknisk forskrift §12 for å kunne benyttes som valglokale. Loven angir blant

¹⁶ LOV-2023-06-16-62 Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven), ikrafttredelse 1. mai 2024.

¹⁷ FOR-2024-11-05-2662 Forskrift om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgforskriften), ikrafttredelse 5. november 2024.

¹⁸ FOR-2025-06-23-1191 Forskrift om endring i forskrift om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre, ikrafttredelse 23. juni 2025.

annet at alle velgere «skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp», jf. valgloven §6-7 første ledd. Samtidig gis det anledning til unntak «dersom det ikke er mulig å legge til rette for at velgerne skal kunne komme seg inn uten hjelp, eller dersom det vil være uforholdsmessig dyrt å tilpasse», jf. Prop. 45 L (2022–2023) side 281. Dette innebærer en snevrere unntaksadgang enn i tidligere lovgivning, med en klarere henvisning til likestillings- og diskrimineringsloven. Velgere som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene kan «selv peke ut en medhjelper», jf. valgloven §6-8 andre ledd. Medhjelperen behøver ikke være en valgmedarbeider.

I tillegg er **stemmestyret erstattet** av en administrativt utpekt **leder og nestleder** som ikke er folkevalgte. Disse har ansvaret for stemmegivningen i lokalet og ansvar for første opptelling av stemmesedlene avgitt på valgtinget.

Den nye valgloven innebærer også at **forhåndsstemmer** skal telles og rapporteres for hvert valglokale, som hovedregel i valglokalene, forutsatt av lokalet har mottatt minst 60 forhåndsstemmer. **Første opptelling** av stemmer avgitt på valgtinget skal som hovedregel foregå i valglokalet. Det stilles også krav til større åpenhet i opptelling av stemmesedler. **Tellingen skal være offentlig**, jf. valgloven §10-5 fjerde ledd. «Alle som ønsker, kan få anledning til å være til stede under opptellingen, så fremst det er plass i det aktuelle lokalet hvor tellingen foregår», jf. valgloven §10-5(4).

I tillegg er **klageordningen** ved valg endret. Et riksgvalgstyre, oppnevnt av Stortinget, skal behandle alle klager på valget, og sikre en uavhengig juridisk prøving av valgklager. For at klagebehandlingen blir effektiv, forutsettes det av kommunene tar imot og behandler klager på en ryddig og god måte.

I den nye valgloven er det gjort presiseringer i reglene for håndtering av **tvilsomme stemmer**. Valgloven presiserer tydelig at valgstyret har ansvaret for å prøve tvilsomme stemmesedler, før den første opptellingen gjennomføres, jf. valgloven §10-7. Det ble også lovfestet at alle stemmesedler, inkludert godkjente tvilsomme stemmer, skal telles to ganger, jf. valgloven §10-5. Tellingen av godkjente tvilsomme stemmer var ikke uttrykkelig regulert i tidligere lov, men er tydeligere presisert i den nye loven for å sikre enhetlig gjennomføring.

I tillegg stilles det i den nye valgloven nye krav til sortering før opptelling. Før første opptelling skal stemmesedlene sorteres i egne kategorier, herunder en egen bunke for tvilsomme stemmesedler, jf. valgforskrift §11-1. Dette kravet var ikke tidligere like eksplisitt omtalt.

Endringene i lov og forskrift hadde praktiske konsekvenser for kommunene og fylkeskommunenes ansvar i flere deler av valggjennomføringen. Det påvirket både organisering, tilrettelegging, stemmemottak og opptelling, samt håndtering av klager. For å kunne gjennomføre valget i tråd med den nye loven har valgmedarbeidere hatt behov for tydelig og målrettet informasjon og opplæring. For Kommunal- og distriktsdepartementet og Valgdirektoratet innebar det at valgmedarbeidernes behov for informasjon, opplæring og veiledning hadde endret seg siden forrige valg.

4.2. Tiltak fra sentrale valgmyndigheter

Kommunal- og distriktsdepartementet har det overordnede ansvaret for valgregelverket og utarbeider veiledning som klargjør hvordan lov og forskrift skal forstås. Valgdirektoratet har ansvar for den operative støtten til kommuner og fylkeskommuner, blant annet gjennom veilednings- og opplæringsmateriell, samt drift av EVA. Departementet og direktoratet samarbeider om å sikre en helhetlig forståelse av regelverket og en helhetlig støtte til kommuner og fylkeskommuner.

For å informere og gi opplæring om endringene i regelverket ga sentrale valgmyndigheter informasjon, opplæring og veiledning om endringene i valgloven og det nye regelverket. I de foregående kapitlene er det generelle informasjonsarbeidet og opplæringsaktivitetene fra Valgdirektoratet omtalt og vurdert. I det følgende beskriver vi hvordan Kommunal- og distriktsdepartementet og Valgdirektoratet fulgte opp ny valglov overfor kommunene og fylkeskommunene, og hvordan disse opplevde det.

4.2.1. Kommunal- og distriktsdepartementet

Departementet fulgte opp det nye regelverket ved å publisere tre nye veiledere i løpet av valgåret.

I mai 2025 publiserte departementet en **veileder om universell utforming av valglokaler og valgutstyr**. Veilederen viste til at den nye valgloven skjerpet og tydeliggjorde kravene til utformingen av valglokaler. Veilederen hadde som formål å sammenstille kravene i regelverket, og «... bidra til å gjøre det klarere for kommunene hvilken fysisk tilrettelegging av valglokaler og valgutstyret som er nødvendig ved forberedelsen og gjennomføringen av valget.»¹⁹

I august 2025 kom departementets **veileder om stemming**. Formålet med veilederen var å gi en oversikt over regelverket for stemming, bidra til å klargjøre hvilke krav som gjelder, og gjøre kommunene godt rustet til å gjennomføre valget.²⁰

3. september 2025 publiserte departementet en **veileder om opptelling ved stortingsvalg**. Den hadde som formål å gi en oversikt over regelverket, klargjøre hvilke krav som gjelder for opptelling, og «...gi kommunene nødvendig kunnskap til å kunne ivareta sitt ansvar for opptellingen av stemmer.» Veilederen viste også til utfyllende informasjon i Valgmedarbeiderportalen og veiledningen i EVA.²¹

4.2.2. Valgdirektoratet

Direktoratet hadde flere ulike tiltak for å informere og gi opplæring og veiledning i det nye regelverket. På Valgmedarbeiderportalen hadde direktoratet laget en egen oversikt over regelverksendringer med betydning for valg gjennomføringen.²² Direktoratet publiserte også egen veiledning. Det inkluderte en sjekkliste for tilgjengelighet ved valg, samt en revidert veileder i sikkerhet som direktoratet publiserte rett etter forskriftsendringen i juni 2025.²³

Valgdirektoratet tilbød også opplæring i det nye regelverket i ulike samlinger med kommunene og fylkeskommunene. De fleste samlingene foregikk digitalt. Det innebar at kommunene og fylkeskommunene kunne holde reisekostnadene nede, samtidig som funksjoner som møteopptak og chat kunne brukes til å dokumentere programmet og aktiviteten rundt spørsmål og svar. Som en del av vår undersøkelse har vi deltatt som observatør på noen av disse samlingene for nye og uerfarne

¹⁹ Kommunal- og distriktsdepartementet (2025) *Veileder om universell utforming av valglokaler og valgutstyr* (22. mai 2025), side 4.

²⁰ Kommunal- og distriktsdepartementet (2025) *Veileder om stemming* (15. august 2025).

²¹ Kommunal- og distriktsdepartementet (2025) *Veileder om opptelling ved stortingsvalg* (3. september 2025), side 3.

²² <https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/artikler/regelverksendringer-ny-valglov/>, lest 5. november 2025.

²³ Valgdirektoratet (u.å.) *Tilgjengelighet – praktiske sjekklister*. *Praktiske sjekklister for sikring av tilgjengelighet ved valg* (uten dato); Valgdirektoratet (2025) *Veileder i sikkerhet – Hvordan gjennomføre sikre valg i kommuner og fylkeskommuner* (25. juni 2025).

valgansvarlige, for fylkeskommunene og for de 12 største kommunene. Vi så blant annet etter hvordan Valgdirektoratet omtalte den nye valgloven, og hvordan direktoratets medarbeidere håndterte spørsmålene som kom inn.

Valgdirektoratet åpnet valgåret med å arrangere Valgkonferansen i januar 2025.²⁴ Deltakerne var i hovedsak valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner. Under konferansen presenterte Valgdirektoratet den nye loven og den nye forskriften. I presentasjonen la de vekt på endringene i reglene om tilgjengelighet, leder og nestleder, og opptelling. Direktoratet tok imot spørsmål underveis, og publiserte både spørsmål og svar i etterkant. Spørsmålene handlet blant annet om forhold ved leder og nestleder, samt forhold ved opptelling.²⁵

Direktoratet arrangerte gjennom året flere digitale møtepunkt. Vi observerte blant annet møtepunkt 3 for nye og mindre erfarne valgansvarlige i kommunene 14. august 2025, med om lag 165 deltakere fordelt på to økter. Av relevans for lovendringene, gikk direktoratet blant annet gjennom hvordan kommunene skulle telle stemmer. Presentasjonen handlet om den praktiske gjennomføringen. Deltakerne hadde anledning til å stille spørsmål, og mange brukte muligheten til å skrive spørsmål i møtechatten. I løpet av dagen kom det inn om lag 50 spørsmål. Vi observerte at direktoratet ga dekkende svar på 45 av spørsmålene. De siste 5 spørsmålene kunne direktoratet ikke besvare på stående fot. De svarte i stedet at de ville undersøke saken nærmere og gi skriftlige svar i etterkant.

Valgdirektoratet arrangerte et møtepunkt for store kommuner 25. august 2025. Møtepunktet hadde 16 deltakere, med representanter fra Asker, Bergen, Bærum, Fredrikstad, Kristiansand, Lillestrøm, Sandnes, Tromsø og Trondheim.²⁶ Direktoratet omtalte praktiske konsekvenser av lovendringene, tok imot spørsmål og ga som hovedregel dekkende svar. Ifølge vår observatør ga direktoratet noe uklart svar om hva som er god praksis for overlevering til fylkeskommunene, det vil si om forkastede stemmer bør forbli liggende i kassen eller tas ut.

Vi observerte også et digitalt møtepunkt for fylkeskommunene 14. august 2025. Møtepunktet hadde 22 deltakere, og alle fylkeskommunene var representert. Valgdirektoratets presentasjon handlet om opptelling av stemmer, inkludert overlevering og behandling av forkastede stemmer, samt ny protokoll. Presentasjonen hadde en praktisk tilnærming. Den vektla hva fylkeskommunene skulle gjøre og hva som var nytt i år. Fylkeskommunene hadde mange spørsmål til Valgdirektoratet. Direktoratets svar var som hovedregel dekkende, men ordskiftet i møtet tydet på at svarene allikevel ikke var helt avklarende for alle deltakerne.

²⁴ <https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/artikler/valgkonferansen-2025-del-1/>, lest 8. november 2025.

²⁵ https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/media/sysbgdm2/sp_prosentC3_prosentB8rsm_prosentC3_prosentA5l-og-svar-fra-valgkonferansen-del-1-2025.pdf, lest 8. november 2025.

²⁶ Det var totalt 12 kommuner i denne gruppa, samme kommuner med tilgang til egen telefonlinje under valget omtalt i kapittel 5.

4.3. Kommunenes og fylkeskommunenes opplevelse

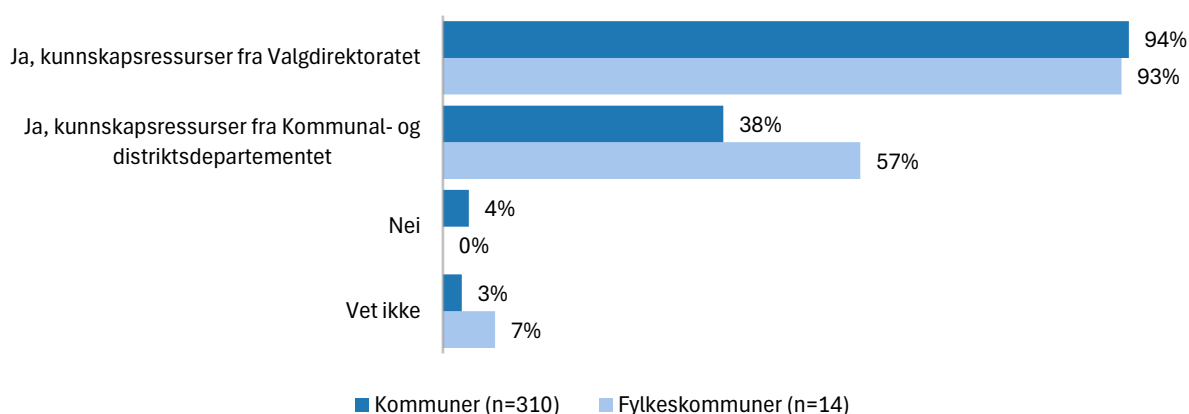
I det følgende ser vi først på de valgansvarliges bruk av informasjonstiltakene og om departementets og direktoratets tiltak virket utfyllende, før vi ser på om informasjonen ga trygghet for hva regelendringene innebar i praksis, og til slutt de valgansvarliges tilfredshet med opplæring og informasjon om forholdene i den nye loven.

4.3.1. Virket departementets og direktoratets tiltak utfyllende?

Både Kommunal- og distriktsdepartementet og Valgdirektoratet publiserte som beskrevet veiledning til den nye valgloven og valgforskriften. I intervjuene ba vi de valgansvarlige beskrive hvordan de opplevde samspillet mellom departementets og direktoratets veiledning, og hvorvidt veiledningene fungerte godt sammen.

Det kom ikke frem noe i intervjuene som tyder på at veiledningen fra departementet og direktoratet ble oppfattet som inkonsistent. Noen av informantene hadde ingen tydelig oppfatning om spørsmålet, og forholdt seg først og fremst til Valgdirektoratets informasjon og veiledning. Andre informanter mente at Valgdirektoratet, heller enn departementet, burde publisere veilederne. Enkelte stilte spørsmål ved arbeidsdelingen, uten at det gikk frem hva som eventuelt var den konkrete innvendingen. Alt i alt tyder intervjuene på at veiledningen fra departementet og direktoratet fungerte greit sammen.

Figur 4-1. Har kommunen brukt noen av Valgdirektoratets eller Kommunal- og distriktsdepartementets kunnskapsressurser for å bli kjent med regelverksendringene? (prosent. Flere svar mulig)

De aller fleste kommuner og fylkeskommuner hadde brukt én eller flere av valgmyndighetenes kunnskapsressurser for å gjøre seg kjent med regelverksendringene. Over 90 prosent hadde brukt

Valgdirektoratets kunnskapsressurser, mens 38 prosent av kommunene og 57 prosent av fylkeskommunene hadde brukt ressurser fra Kommunal- og distriktsdepartementet (figur 4-1).²⁷

Samtidig viser resultatene fra valggjennomføringsundersøkelsen og figur 4-7 lenger ned at nesten alle kommuner kjente til eller brukte departementets veileder om universell utforming i sine valgforberedelser. Det kan tyde på at veilederen om universell utforming først og fremst ble brukt som et praktisk verktøy for å sikre at lokalene oppfylte kravene i det nye regelverket, og ikke nødvendigvis som en kilde til å forstå endringene i lov og forskrift. Mange kommuner oppga i gjennomføringsundersøkelsen at lokalene allerede var godt tilrettelagt, og brukte veilederen som støtte til konkrete avklaringer i forberedelsene. Bruken av veilederen om universell utforming kan derfor være høy, selv om den ikke sees som en kilde til informasjon om regelverksendringene.

Bakgrunnsdataene viser at det var en tydelig sammenheng mellom kommunestørrelse og bruk av departementets kunnskapsressurser. 26 prosent av kommunene under 1 500 innbyggere hadde brukt departementets kunnskapsressurser, mens andelen steg til 65 prosent blant kommunene med over 50 000 innbyggere.²⁸

Vi har ikke sikre data om hva som forklarer denne sammenhengen. En mulig forklaring er ulikheter i kapasitet til å prosessere og bruke veiledning som kommer så pass nær opp til valgdagen. Både de kvalitative intervjuene og fritekstsvarene i spørreundersøkelsen tyder på at mindre kommuner kunne ha mindre administrativ kapasitet til valggjennomføringen enn større kommuner.

4.3.2. Dekket informasjonen regelverksendringene?

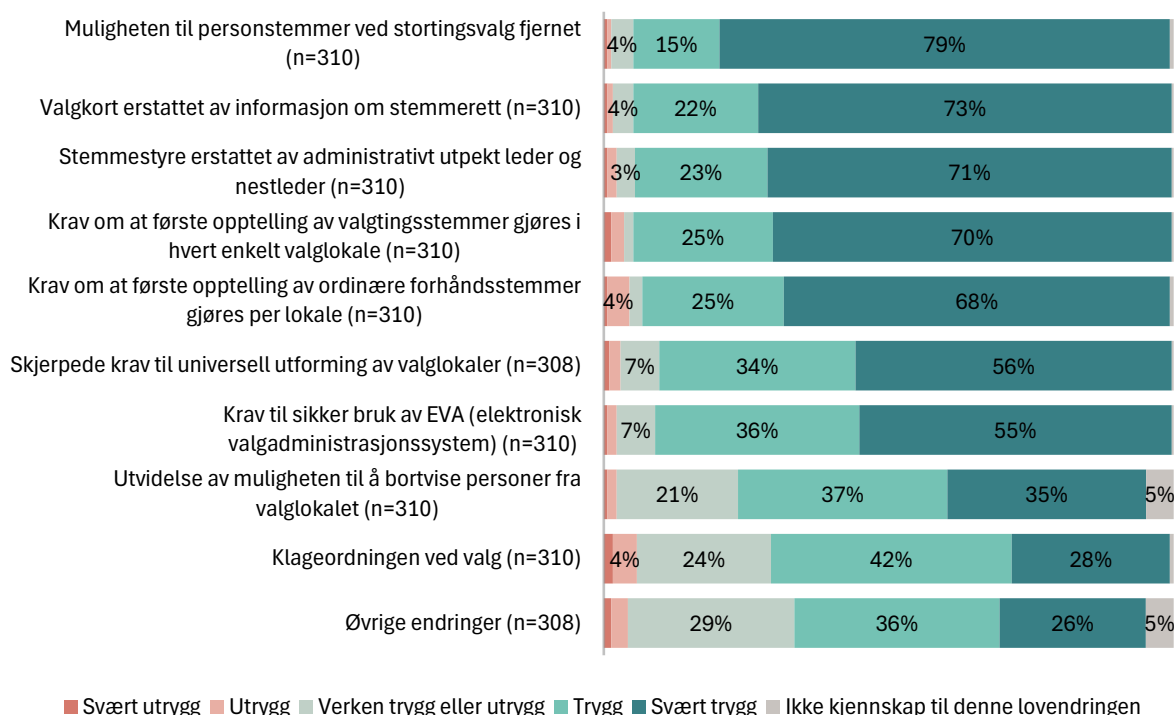
Vi har brukt både spørreundersøkelse og kvalitative intervjuer med valgansvarlige for å undersøke hvordan de opplevde den informasjonen og veiledningen som ble gitt om endringene i valgloven og regelverket. For å kunne sette disse oppfatningene i sammenheng, ba vi respondentene først om å vurdere sin egen kunnskap om hva regelverksendringene innebar i praksis. Spørsmålet ble innledet med en kort påminnelse om de praktiske konsekvensene av endringene. Deretter ba vi informantene redegjøre for hvor trygge de opplevde at de var på endringene i forkant av valggjennomføringen.

Svarene viser at de valgansvarlige i kommunene og fylkeskommunene i hovedsak følte seg helt trygge på de praktiske konsekvensene av de fleste regelverksendringene vi spurte om. I kommunene mente om lag 70–80 prosent av valgansvarlige seg «svært trygge» på endringer som at muligheten til personstemmer ved stortingsvalg var fjernet, valgkort var erstattet av informasjon om stemmerett, stemmestyre var erstattet av administrativt utpekt leder og nestleder, første opptelling av valgtingsstemmer skulle gjøres i hvert enkelt valglokale, og at første opptelling av ordinære forhåndsstemmer skulle gjøres per lokale (figur 4-2). Resten følte seg «trygge».

²⁷ Med kunnskapsressurser mener vi alle former for informasjon, opplæring og veiledning, for eksempel nettsider, skriftlig veiledning, informasjonspakker, videoer, e-læring, nyhetsbrev, brukerstøtte og samlinger.

²⁸ Forskjellen mellom de minste og største kommunene er statistisk signifikant, sig. = 0,011 i en tosidig test.

Figur 4-2. I forkant av valgdagen – hvor trygg var du på at du forsto hva endringene i regelverket innebar i praksis for kommunens gjennomføring av valget? (kommuner, prosent)

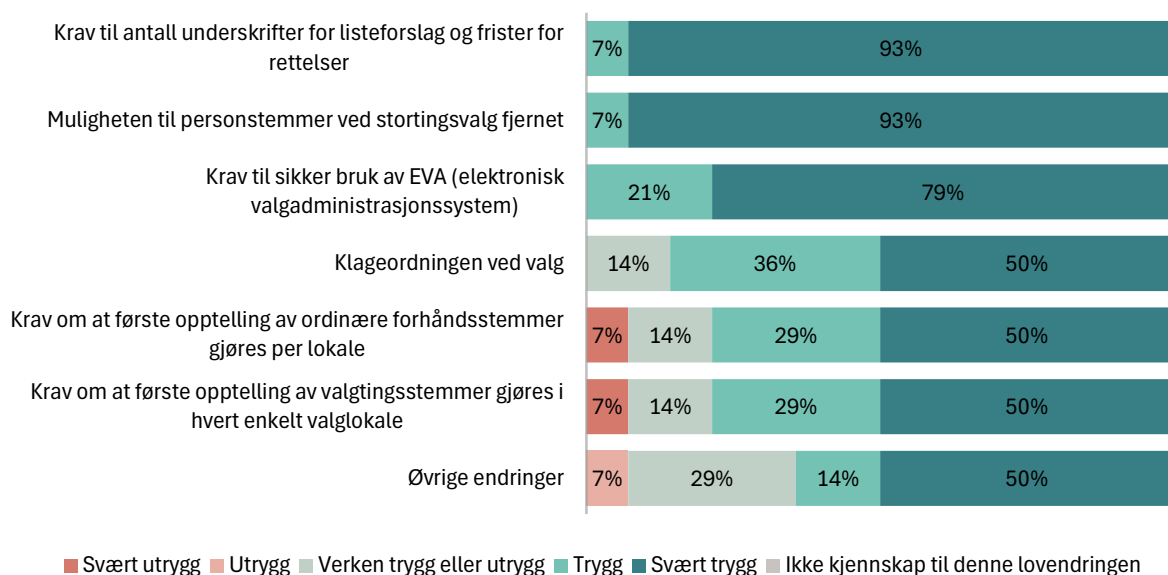
Det var noen færre som opplevde seg svært trygge på de skjerpede kravene til universell utforming og kravene til sikker bruk av EVA, men de som ikke svarte «svært trygg» svarte stort sett «trygg».

Når det gjaldt utvidelsen av muligheten til å bortvise personer fra valglokalet, og endringene i klageordningen ved valg, var det en viss andel, henholdsvis 21 prosent og 24 prosent, som var verken trygge eller utrygge på hva det innebar i praksis for kommunen.

Også i fylkeskommunene var de aller fleste svært trygge eller trygge på hva endringene i regelverket i praksis innebar (figur 4-3). Spesielt gjaldt det krav til antall underskrifter for listeforslag og frister for rettelser, at muligheten til personstemmer ved stortingsvalg var fjernet, og kravene til sikker bruk av EVA.

De valgansvarlige følte seg med andre ord trygge på praktiske konsekvensene av regelverksendringene. Dette kan tyde på at de i stor grad hadde fått den opplæringen og informasjonen de trengte for å forstå endringene før valget.

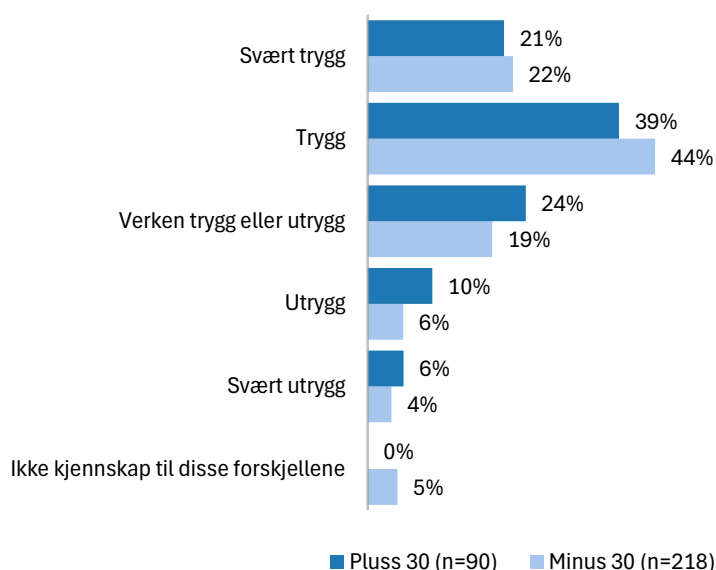
Figur 4-3. I forkant av valgdagen – hvor trygg var du på at du forsto hva endringene i regelverket innebar i praksis for kommunens gjennomføring av valget? (fylkeskommuner, prosent, N = 14)

Sametingsvalget

Det er enkelte forskjeller mellom regelverket for stortingsvalg og sametingsvalg. I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om hvor trygge de valgansvarlige opplevde at de var på betydningen av forskjellene i forkant av valget.

Figur 4-4. Det er enkelte forskjeller mellom regelverket for gjennomføring av stortingsvalg og sametingsvalg. I forkant av valget 2025, hvor trygg følte du deg på betydningen av dette for din kommune? (prosent, kommuner, etter rolle i sametingsvalget)

Over halvparten av informanten opplevde seg enten trygg eller svært trygg på betydningen av dette i forkant av valget. Funnene tyder på at de aller fleste opplevde en viss kontroll på forskjellene mellom gjennomføringene av de to valgene i forkant.

I intervjuene ble de pekt på at flere av endringene i valgforskriften ikke gjaldt for sametingsvalget. Dette bidro til at noen av informantene opplevde et større avvik mellom gjennomføringen av de to valgene enn tidligere.

Valgansvarlige erfarte også at forskjeller i begrepsbruk mellom regelverkene kunne skape uklarhet, og at dette i noen tilfeller påvirket bruken av EVA. Enkelte pekte på at det var særlig krevende når endringer ble gjennomført i EVA Admin eller i veiledningsmateriell uten av det fullt ut kom frem om det gjaldt for ett eller begge valgene.

Det kom også fram at mange kommuner har begrenset erfaring med sametingsvalget, fordi antallet manntallsførte til sametingsvalget i mange kommuner er lavt. Dette samsvarer med funn i gjennomføringsrapporten, det kommunene med få manntallsførte (minus 30-kommuner) har mindre kjennskap til både praktiske rutiner og innholdet i veiledningen. I intervjuene ble det pekt på at færre manntallsførte kunne bidra til mindre erfaring og at valgmedarbeidere var mindre sikre på hvordan spesifikke oppgaver skulle gjennomføres. Dette var ikke et omfattende funn, men noe som ble nevnt av flere fylkeskommuner og noen kommuner med få sametingsvelgere.

4.3.3. Var de valgansvarlige tilfredse med opplæring og informasjon?

Vi spurte de valgansvarlige om hvor fornøyde de var med informasjon, opplæring og veiledning om regelverksendringene som de fikk fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Valgdirektoratet.

Gjennomsnittet av svarene fra både kommunene og fylkeskommunene, og om både Kommunal- og distriktsdepartementets og Valgdirektoratets kunnskapsressurser, tyder på at de valgansvarlige var fornøyde (Figur 4-5 og Figur 4-6). Gjennomsnittssvarene varierer i hovedsak mellom 4, som tilsvarer «fornøyd», og 4,5, som ligger midt mellom «fornøyd» og «svært fornøyd». Det er få avvik fra dette mønsteret.

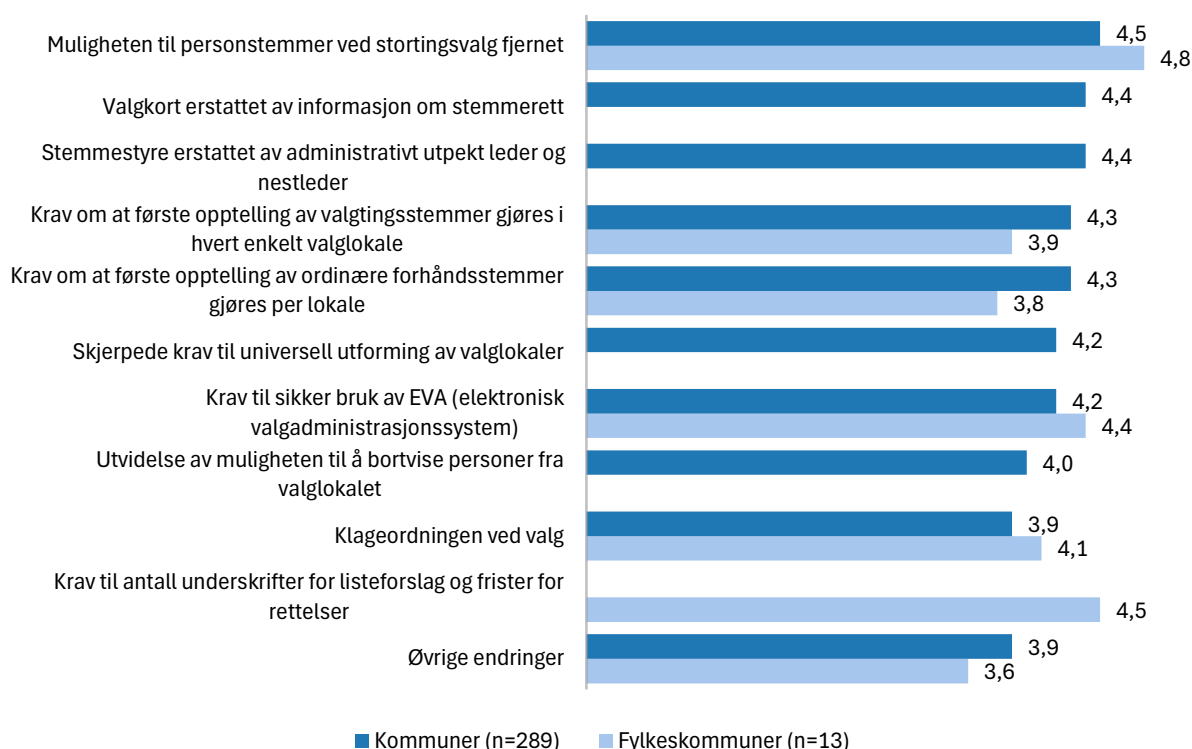
Fylkeskommunene var noe mindre fornøyde med kunnskapsressursene om «øvrige endringer», det vil si regelverksendringer som ikke var spesielt nevnt i spørreskjemaet (Figur 4-5 og Figur 4-6). Vi har ikke konkret innsikt i hvilke endringer respondentene har ment. Funn fra intervjuene kan indikere at registrering av forkastede stemmer i EVA har vært krevende, men vi vet ikke med sikkerhet om det er det respondentene sikter til i svarene i spørreundersøkelsen.

Bakgrunnsdataene viser videre at de største kommunene var tydelig mindre fornøyde med departementets veiledning om kravene til opptelling av ordinære forhåndsstemmer og valgtingsstemmer.

Figur 4-5. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Kommunal- og distriktsdepartementets informasjon og veiledning om regelverksendringene? (gjennomsnitt)

Figur 4-6. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Valgdirektoratets informasjon, opplæring og veiledning om regelverksendringene? (gjennomsnitt)

Selv om gjennomsnittsverdiene var gode, var det flere kommuner som opplevde enkelte svakheter. Om lag 15 prosent av de valgansvarlige uttrykte at de var misfornøyd med en eller flere sider ved Valgdirektoratets arbeid, og begrunnet dette med fritekst.

- ◆ En femtedel viste til at både **endrede krav og tilhørende veiledning var kommet for sent**. Noen viste spesifikt til sjekklisten for tilgjengelighet og den reviderte veilederen i sikkerhet. Andre hadde opplevd at direktoratet hadde brukt uforholdsmessig lang tid på å avklare spørsmål knyttet til forkastelser, tvilsomme stemmer og tekniske kretser, eller at rutiner og arbeidsbeskrivelser kom for sent til å kunne innarbeides i opplæringen som kommunen selv arrangerte.
- ◆ I tillegg påpekte nesten halvparten av kommunene det de opplevde som **svakheter ved informasjonen og opplæringen**. Det gjaldt blant annet temaer som hvordan behandle tvilsomme og forkastede stemmesedler, «øvrige»-kategorien, de nye rollene i valggjennomføringen, klageordningen, hvordan sikre universell utforming i praksis, og grunnlaget for bortvisning av personer fra valglokalet.

Hovedinntrykket fra intervjuene var at de fleste valgansvarlige var fornøyde med Valgdirektoratets informasjon, opplæring og veiledning om den nye valgloven. Beskrivelsene var stort sett ikke så spesifikke, men fordelte seg mellom det nøkterne og det overstrømmende. En informant ville «direkte skryte av Valgdirektoratet».

I flere av fylkeskommunene erfarte de at **kommunene ikke hadde forstått, eller hadde forstått ulikt**, endringene i prosedyrene for behandlingen av tvilsomme og forkastede stemmesedler. De fortalte at det var «vanskelig» eller «tok tid» å forstå hvordan tvilsomme og forkastede stemmesedler skulle behandles, og etterspurte tydeligere informasjon.

Nærmere om universell utforming

Blant lovendringene som spesielt kunne ha praktiske følger for mange kommuners valggjennomføring, var de tydeliggjorte kravene til **universell utforming**. Mens det i den forrige loven het at stemmegivningen skulle foregå i «egnet og tilgjengelig lokale» og at velgerne skulle kunne «ta seg inn i valglokalene uten hjelp»,²⁹ viste den nye valgloven uttrykkelig til prinsippet om universell utforming og likestillings- og diskrimineringsloven: «(1) Valgstyret skal sørge for at valglokalene er universelt utformet, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 17. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp.»³⁰ Den nye valgforskriften konkretiserte kravene ved å vise til byggteknisk forskrift og stille krav til høyde på bord der stemmesedler stemples og valgurner, samt andel valgavlukker der stemmeseddelhyllen er merket med punktskrift.³¹

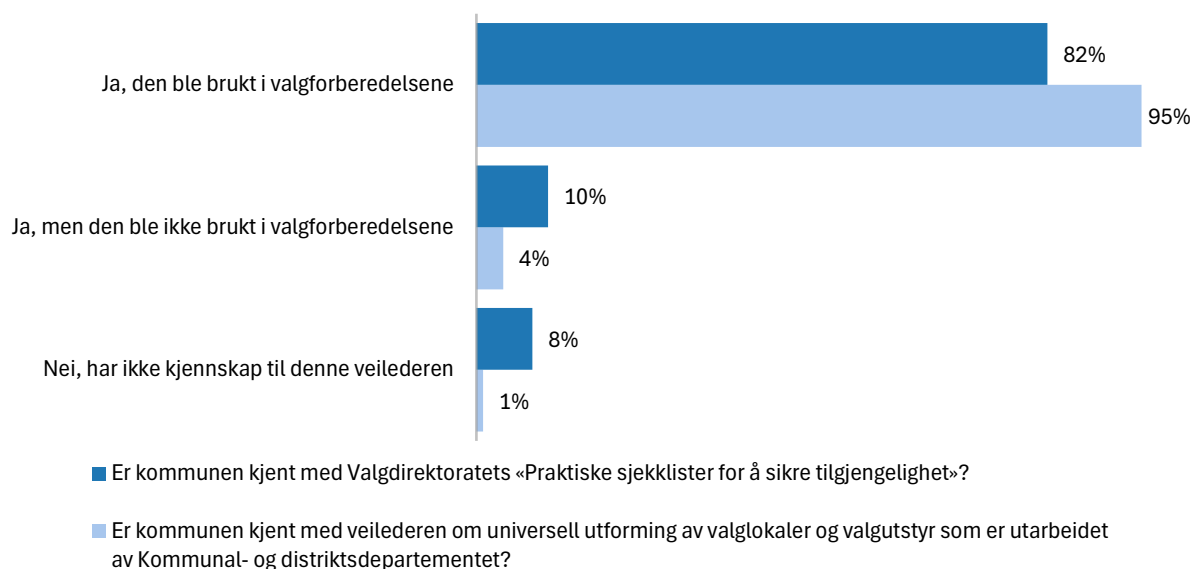
99 prosent av kommunene kjente til departementets veileder om universell utforming, og 95 prosent hadde brukt den i valgforberedelsene (Figur 4-7). Blant fåtallet av kommunene som ikke hadde brukt veilederen, oppga en tredjedel av den hadde kommet for sent, mens de øvrige mente at lokalene allerede var tilfredsstillende.

²⁹ LOV-2002-06-28-57 Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) §§ 8-3 og 9-3

³⁰ valgloven § 6-7

³¹ valgforskriften § 6-2

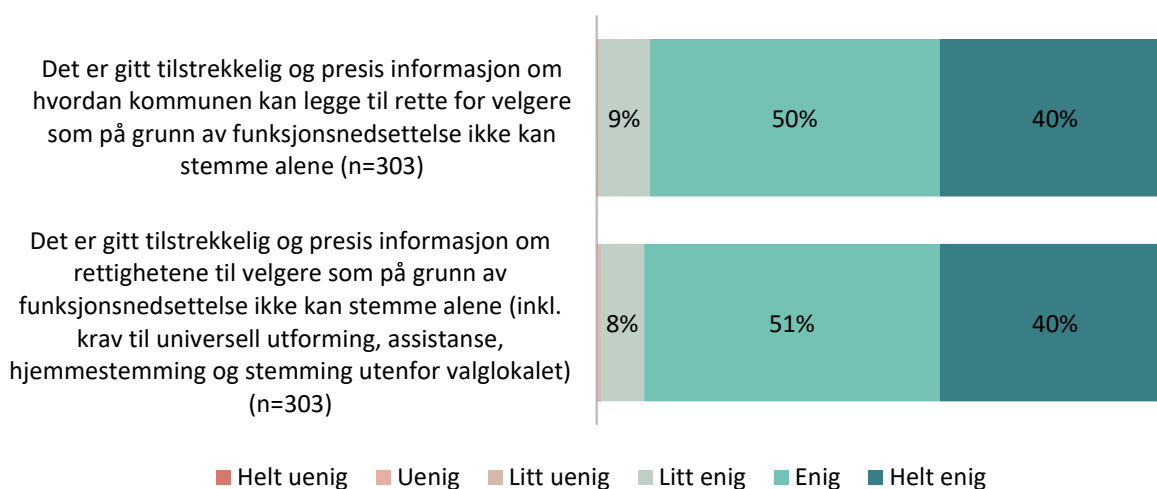
Figur 4-7. Kommunens kjennskap til KDDs veileder om universell utforming og Valgdirektoratets sjekkliste. (prosent, N=313)

Videre kjente 92 prosent av kommunene til Valgdirektoratets sjekkliste for tilgjengelighet, og 82 prosent hadde brukt den i valgforberedelsene (Figur 4-7). Blant dem som ikke hadde brukt sjekklisen, vite en femtedel til sen publisering, mens tre femtedeler mente av lokalene allerede oppfylte kravene.

Vi stilte også spørsmål om de valgansvarliges vurdering av Valgdirektoratets informasjon om velgere som trengte hjelp til å stemme. 99 prosent var enige i at Valgdirektoratet hadde gitt tilstrekkelig informasjon om hvordan kommunen kunne legge til rette for disse velgerne, og om rettighetene deres.

Figur 4-8. Ta stilling til følgende påstander om informasjonen og opplæringen dere har fått fra Valgdirektoratet. (n=303)

4.4. Våre vurderinger

Hvor god er informasjonen og opplæringen som departementet og direktoratet har gitt om ny valglov? Med god informasjon og opplæring mener vi informasjon og opplæring som setter kommuner og fylkeskommuner i stand til å forstå regelverket og gjennomføre oppgavene sine på en trygg og forsvarlig måte. Dette innebærer at de valgansvarlige skal være sikre på hva endringene betyr i praksis, og at alle som deltar i gjennomføringen vet hva de skal gjøre. På den måten kan valget gjennomføres på en profesjonell måte, noe som igjen er viktig for at velgerne skal ha tillit til prosessene og valgresultatet. God informasjon må oppleves relevant og være tilgjengelig i tide, slik at ansvarlige for gjennomføringen kan planlegge opplæring, forberede rutiner og gjøre nødvendige tilpasninger. I et valgår er det mye som skal gjøres i løpet av relativt kort tid og innen ufravikelige tidsrammer. Dette er oppgaver som for mange kun håndteres i denne avgrensede perioden, og for enkelte, særlig de mindre kommunene, kommer dette i tillegg til andre, faste oppgaver. Derfor er det særlig viktig at nødvendig informasjon foreligger tidsnok.

Funnene viser at kommunene og fylkeskommunene i stor grad opplevde at de forsto de praktiske konsekvensene av regelverksendringene. De fleste var trygge på hva endringene innebar, og det var få områder der tryggheten var lavere. Dette tyder på at informasjonen og opplæringen i hovedsak dekket de sentrale endringene. Jones og Hageberg (2025) viser i rapporten fra valggjennomføringsundersøkelsen hvordan valgene kunne betegnes som velfungerende, med en høy grad i stabilitet i gjennomføringen. Dette gjelder da også i et år med ny valglov.

Det var lite som tydet på at veiledningen fra departementet og direktoratet ble oppfattet som inkonsistent. Kommunene brukte i størst grad Valgdirektoratets kunnskapsressurser, men det kom ikke frem systematiske utfordringer knyttet til samspillet mellom instansene. Enkelte pekte på uklarheter i arbeidsdelingen, men uten at konkrete motsetninger ble identifisert.

Kommunene og fylkeskommunene var gjennomgående fornøyde med informasjonen og opplæringen. Samtidig erfarte flere kommuner at enkelte temaer var uklart forklart eller ble avklart sent. Dette gjaldt særlig behandling av tvilsomme og forkastede stemmer, «øvrige»-kategorien, og enkelte praktiske konsekvenser av kravene til universell utforming. Flere kommuner opplevde også at deler av veiledningen kom for sent til at den kunne tas i bruk i lokal opplæring. På enkelte områder vurderte fylkeskommunene at kommunene hadde tolket prosedyrer ulikt.

På denne bakgrunn vurderer vi at informasjonen og opplæringen om regelverksendringene i hovedsak var gode og relevante, men at enkelte områder krevde tydeligere, mer operative og tidligere avklaringer.

4.4.1. Anbefalinger

- ◆ Vi anbefaler at det der det er praktisk mulig gis **tidligere avklaringer og veiledningsmateriell**. Flere kommuner opplevde at veiledning kom for tett opp mot valgavviklingen. Tidligere publisering vil sette kommunene bedre i stand til å innarbeide endringer i lokal opplæring og sikre bedre forberedelser til valggjennomføringen.
- ◆ **Tydeliggjør praktisk veiledning** der kommuner etterspør mer operativ støtte. Dette gjelder særlig behandling av tvilsomme og forkastede stemmer, enkelte praktiske konsekvenser av

kravene til universell utforming, og andre områder der kommunene opplevde usikkerhet. Mer konkrete beskrivelser og eksempler kan redusere variasjon og bidra til mer enhetlig praksis.

- ♦ Selv om veiledning og informasjon fra departementet og direktoratet i liten grad oppleves som inkonsistent, savnet enkelte en **tydeligere arbeidsdeling mellom departement og direktoratet og klarere henvisninger** mellom KDDs og Valgdirektoratets ressurser. Det kan gjøre det enklere for kommunene å orientere seg.

5. Kontaktsenteret

I dette kapittelet vurderer vi hvor godt kontaktsenteret fungerte for valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner under stortingsvalget 2025. Samlet fant vi at et stort flertall av valgansvarlige var godt fornøyde med tilgjengeligheten, responstidene og kvaliteten på svarene de mottok. Vi vurderer også om kontaktsenteret var hensiktsmessig organisert.

5.1. Valgdirektoratets brukerstøtte

Vi gir først en beskrivelse av hvordan kontaktsenteret var utformet til valget i 2025, og hvordan de valgansvarlige brukte tjenesten. Så ser vi på de valgansvarliges samlede vurdering av tjenesten, før vi ser nærmere på vurderinger av tilgjengelighet, responstid og kvalitet.

5.1.1. Utforming av tjenesten

Kontaktsenteret er Valgdirektoratets kontaktpunkt for brukerstøtte til kommuner og fylkeskommuner. Kontaktsenteret behandlet ca. 10 100 saker fra september 2024 til september 2025. Hovedtyngden av saker er henvendelser fra kommuner og fylkeskommuner. Kontaktsenteret mottar også henvendelser fra mediene og befolkningen ellers. Særlig antallet velgerhenvendelser er stort, og utgjorde om lag 1 av 3 saker i 2025. Vi ser i denne sammenhengen bort fra disse, og konsentrerer oss om henvendelser fra kommuner og fylkeskommuner.

Kontaktsenteret har siden høsten 2022 vært en permanent tjeneste fra Valgdirektoratet. Kontaktsenteret var under årets valg fysisk samlokalisert med resten av Valgdirektoratet. De var organisert med to linjer for faglige spørsmål og tre linjer for systemtekniske spørsmål:

- ◆ Førstelinjen var første kontaktpunkt og skulle ta imot alle henvendelser. Her var hovedregelen at de skulle besvare spørsmål der svarene allerede var publisert på valgmedarbeiderportalen, i en veileder eller liknende. I 2025 var førstelinjen bemannet med tre stillinger fra januar, og fem stillinger fra juni. Alle stillingene er midlertidige.
- ◆ Andrelinjen var delt i to mellom «Avdeling Fag» og «Avdeling System» i Valgdirektoratet. Fag besvarte spørsmål om regelverk og valggjennomføring, mens System besvarte spørsmål knyttet til EVA. Fra mars var den faglige andrelinjen fysisk samlokalisert med førstelinjen for å kunne arbeide med kvalitetssikring. Alle svar fra førstelinjen skulle kvalitetssikres av andrelinjen. Hvis saken var for kompleks for førstelinjen, ble den fordelt til andrelinjen. Bemanningen av andrelinjen gikk på rundgang mellom de ordinært ansatte i Valgdirektoratet.
- ◆ For systemtekniske spørsmål er det også etablert en tredjelinje.

Spørsmål som var utenfor Valgdirektoratets ansvarsområde, ble sendt videre til Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Dette var samme organisering av brukerstøtte som ved valget i 2023. Det er også gjort noen justeringer. For det første oppgir Valgdirektoratet at bemanningen var styrket på to måter:

- ◆ Til valget i 2025 fikk rollen som brukerstøtten utvida omfang, slik at vedkommende har hatt mulighet til å være fysisk til stede i kontaktsenteret. Vedkommende skal representere kontinuiteten i brukerstøtten, ettersom ansatte i førstelinjen er midlertidig ansatt i valgår.
- ◆ Videre er bemanningen av førstelinjen styrket med 1-2 stillinger i de travleste periodene, både for å bedre tilgjengeligheten noe og gi ekstra beredskap i tilfelle uforutsette hendelser. Økt tilgjengelighet på kontaktsenteret rundt valgdagen var en de anbefalte forbedringene i forrige evaluering.³²

For det andre ble det etablert en egen telefonlinje for de 12 største kommunene³³ som var tilgjengelig fra og med fredag 5. september til og med onsdag 10. september. Kommunene fikk beskjed om å kun bruke denne i mer komplekse saker.

For det tredje oppga Valgdirektoratet at de i større grad skulle arbeide ut ifra en sammenheng mellom sine ulike tjenester, slik at de kunne bruke innkomne saker til kontaktsenteret til å gjøre endringer i opplæringsopplegg og/eller utforme informasjonsmateriell som kunne publiseres på Valgmedarbeiderportalen eller andre steder. Praktisk ble dette løst ved at koordinatoren for kontaktsenteret deltok i info-teamet som arbeidet med informasjonsmateriell på Valgmedarbeiderportalen og andre kanaler.

For det fjerde ble det laget en teknisk løsning slik at Valgdirektoratet ved kontaktsenteret kunne sende ut SMS til kommuner og fylkeskommuner skulle det oppstå uforutsette hendelser på valgdagen. Valgdirektoratet opplyser at denne fungerte som den skulle i test, men at det ikke ble behov for å bruke den under gjennomføringen av valget.

Til slutt oppga Valgdirektoratet at de også arbeider kontinuerlig med å forbedre opplæringa av førstelinjen, og være tydelig i kommunikasjonen ut til kommuner og fylkeskommuner om kontaktsenterets åpningstider og hvilke tjenester de valgansvarlige kunne forvente derifra.

5.1.2. De valgansvarliges bruk av tjenesten

Valgdirektoratets saksbehandlingssystem viser at så godt som samtlige kommuner og fylkeskommuner har vært i kontakt med kontaktsenteret mellom september 2024 og september 2025.³⁴

Kontaktsenteret opprettet og lukket totalt 10 126 saker³⁵ fra uke 40 i 2024 til uke 39 i 2025. Det er ca. 470 saker (5 prosent) mer enn i samme periode ved forrige valg, og det høyeste antallet saker som er registrert siden 2017.

³² Oslo Economics (2024). Evaluering av Valgdirektoratets tjenester ved valget i 2023. OE-rapport 2024-16.

³³ Asker, Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Lillestrøm, Oslo, Sandnes, Stavanger, Tromsø og Trondheim. Dette var de samme kommunene som fikk eget digitalt møtepunkt med Valgdirektoratet, jf. omtale i kapittel 3.

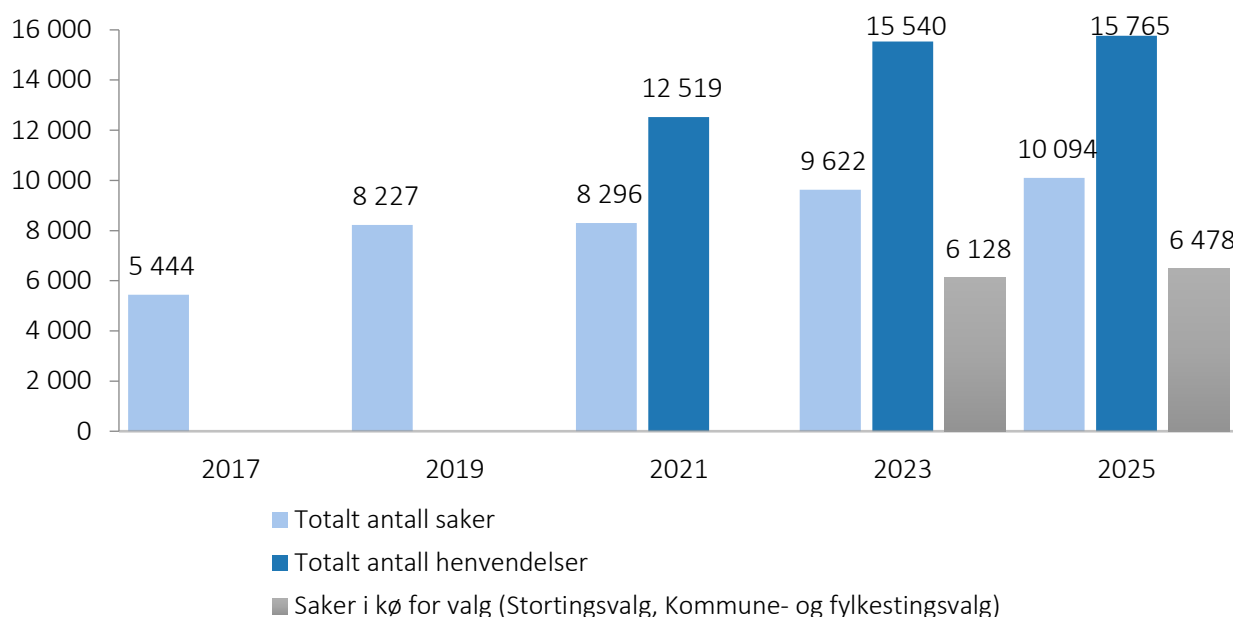
³⁴ I spørreundersøkelsen krysser en noe lavere andel – 91 prosent – av for at kommunen eller fylkeskommunen har vært i kontakt med kontaktsenteret. Forskjellen kan skyldes at den valgansvarlige ikke har vært klar over all kontakt som har vært registrert på kommunen, pga. utskiftninger eller at det er andre i kommunen som har tatt kontakt. Det er helt naturlig at dette er noe ikke alle valgansvarlige har full oversikt over.

³⁵ En sak er definert som ett eller flere spørsmål om en spesifikk tematikk eller spørsmål som inkluderer 1 eller flere innkommende henvendelser.

Hver sak kan bestå av flere henvendelser. Som vi ser av figur 5-1 under, var også antallet henvendelser høyere enn i tidligere år.

Sakene plasseres i ulike køer etter hvilken overordna tematikk saken gjelder og hvem som kommer med henvendelsen. Ca. to av tre av sakene gjaldt stortingsvalget, totalt ca. 6 500 saker. Den resterende tredjedelen var i hovedsak henvendelser fra velgere, med en liten andel pressehenvendelser. Dette var samme andeler som ved forrige valg.

Figur 5-1. Totalt antall saker, henvendelser og antall saker i kø for valg (Kilde: Valgdirektoratets saksbehandlingssystem)

Hvis vi ser nærmere på antallet innkomne saker i køen for stortingsvalget, ser vi at det er en topp i henvendelser i medio mars (uke 11). Toppen i mars kan ha sammenheng med fristen for listeforslag 31. mars (uke 14), samt en rekke andre frister knytta til endringer i stemmekretser og bestilling av valgutstyr. Historiske data viser at årets topp kom noe tidligere enn i tidligere år.

Deretter er det en vekst i antallet saker fra et lavpunkt i påsken i april, og frem til medio juni (uke 25). Her ble det gjennomført et prøvevalg som om lag tre av fire kommuner deltok på. Det kan tenkes at det derfor toppet seg med henvendelser her. Av Valgdirektoratets kategorisering av sakene fremgår det også at det i disse ukene kom en rekke saker knyttet til registrering av grunnlagsdata i EVA.

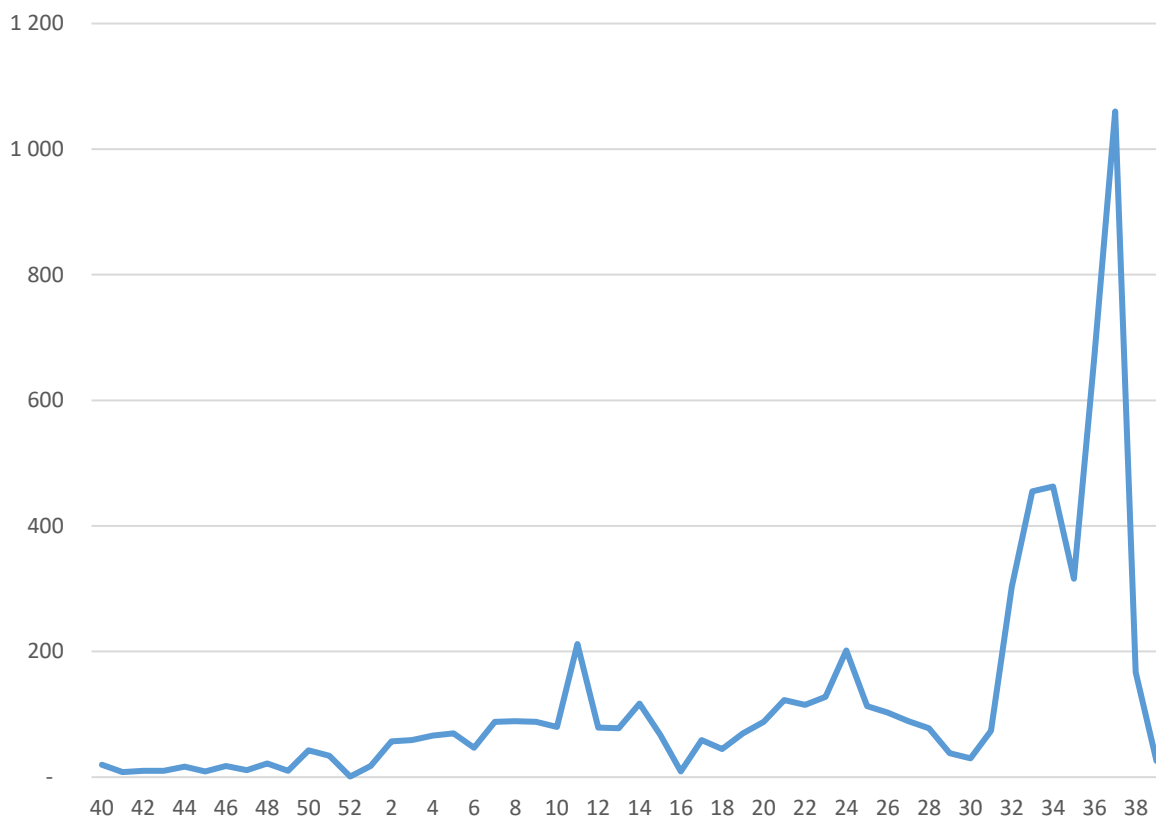
Deretter skjer det en kraftig vekst etter sommerferien i starten av august (uke 32), som sammenfaller med åpningen av forhåndsstemming 11. august (mandag i uke 33). Det høyeste antallet saker er i ukene 36 og 37, der valgdagen var mandag 8. september i uke 37. Deretter avtar antallet henvendelser klart i uke 38, uka etter valgdagen.

I likhet med tidligere år ser vi at halvparten av alle saker til kontaktsenteret kom inn i ukene 32-38. I 2023 var det en større andel henvendelser rundt fristen for listeforslag. Dette er naturlig siden det ble innført en ny elektronisk løsning for listeforslag i 2023, og arbeidet med listeforslag uansett er mer omfattende ved kommune- og fylkestingsvalg. Ved forrige stortingsvalg i 2021 kom flere av henvendelsene ved selve valget. I 2021 hadde kontaktsenteret en annen strategi for tilgjengelighet og

skulle besvare mange av henvendelsene med digital selvbetjening, noe som kan ha bidratt til en opphopning under selve valget.

Ellers er mønsteret for når sakene kom inn noenlunde likt som i tidligere år, men omfanget var som nevnt enda større i år enn tidligere.

Figur 5-2. Antall saker til Valgdirektoratets brukerstøtte som omhandler stortingsvalget, etter uka saken først kom inn (Kilde: Valgdirektoratets saksbehandlingssystem)

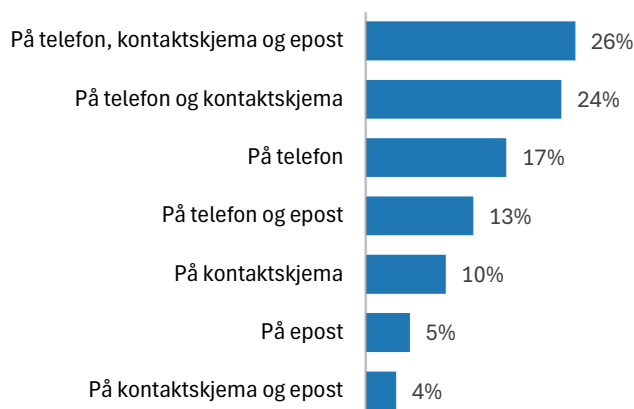

Det ble registrert totalt 28 saker innkommet på de store kommunenes egne linje i dagene 7. september – 10. september. 12 av de største kommunene hadde tilgang på tjenesten. 11 benyttet seg av muligheten.

Variasjonen i antallet saker som kommunene og fylkeskommunene har henvendt seg om er svært stor, fra 1 sak til 106 saker. Medianen lå på 13 saker. Kommuner med større befolkning har i snitt flere saker, men det er de mellomstore kommunene med mellom 5 000 og 50 000 innbyggere som står for flest saker: om lag halvparten av sakene kommer fra denne gruppa.

Det vanligste var å ha kontakt med kontaktsenteret både på telefon, via kontaktskjemaet på Valgmedarbeiderportalen og på epost, fulgt av telefon og kontaktskjemaet på Valgmedarbeiderportalen.

Figur 5-3. Hvordan kommuniserte dere med kontaktsenteret? (valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner sammen, N=293)

De valgansvarlige vi snakket med, beskriver at de får dekket ulike behov ved å henvende seg til kontaktsenteret:

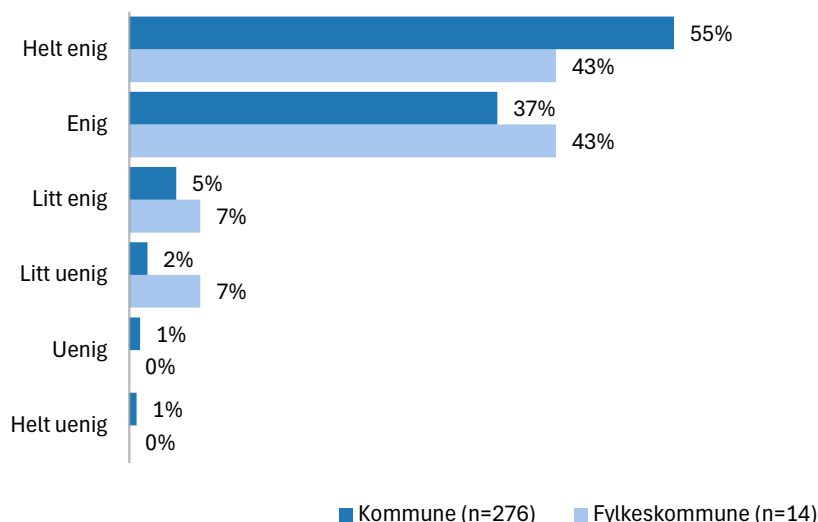
- ◆ For mange dreier det seg om bistand ved konkrete tekniske utfordringer i EVA, som for eksempel tellinger som må låses opp, data som er blitt feil, osv.
- ◆ Deretter kommer faglig bistand til oppklaring av krevende valgfaglige problemstillinger, når valgansvarlige står fast eller ikke finner skriftlig informasjon.
- ◆ Deretter er det også behov for hjelp til å tolke diffuse formuleringer i veiledere.
- ◆ Fra behov for bistand ved tolkning av diffuse formuleringer er det en glidende overgang til behovet for å benytte brukerstøtten som en siste kontrollinstans eller som en faglig kollega, for å få en dobbeltsjekk av at forståelsen er rett.

Det sistnevnte er det først og fremst nyere valgansvarlige fra mindre kommuner som oppgir. Personer med mer erfaring peker gjerne på at de har opparbeida seg en selvtillit på dette over tid, og at de har et nettverk av kolleger i egen eller andre kommuner som de kan spille på for kvalitetssikring.

5.1.3. Brukernes samlede vurdering av tjenesten

For å vurdere den samlede tilfredsheten med kontaktsenteret, tok de valgansvarlige som hadde benytta seg av tjenesten stilling til påstanden «alt i alt er vi godt tilfreds med kontaktsenteret i forbindelse med valget i 2025». Et stort flertall på 92 prosent av valgansvarlige i kommuner og 86 prosent av valgansvarlige i fylkeskommuner sa seg helt enig eller enig i denne påstanden.

Figur 5-4. Alt i alt er vi godt tilfreds med kontaktsenteret i forbindelse med valget i 2025.
(Valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner, prosent)

Blant valgansvarlige i kommunene var andelen som sa seg enig eller helt enig i denne påstanden høyere etter valget i 2025 enn i de to foregående årene: 92 prosent mot hhv. 83 prosent i 2023 og 60 prosent i 2021. Blant valgansvarlige i fylkeskommunene ser den ut til å være relativt lik i 2025 og 2023: 86 prosent i 2025, mot 88 prosent i 2023. Begge år har høyere tilfredshet enn i 2021, hvor den lå på 73 prosent blant fylkeskommunalt valgansvarlige.

I likhet med tidligere års evalueringer, finner vi at valgansvarlige i mindre kommuner er mer fornøyde enn valgansvarlige i større kommuner.³⁶ Vi finner den tydeligste forskjellen når vi ser på en kommunes sentralitetskategori³⁷: blant kommuner i kategori 1 og 2 (de mest sentrale kommunene) er hhv. ca. 60 prosent og 80 prosent enig eller helt enig i at de er godt tilfredse med kontaktsenteret, mens blant kommuner i kategori 5 og 6 (distriktskommunene) er andelen hhv. 98 og 95 prosent.

En mulig forklaring på dette er at valgansvarlige i små distriktskommuner har færre kollegaer å diskutere problemstillingene med, og derfor i større grad setter pris på støtten de kan få fra kontaktsenteret.

Vi finner ingen sammenheng mellom tilfredshet og den valgansvarliges erfaringsnivå. Dette er også i tråd med tidligere år. Vi finner en sammenheng mellom antallet saker som står oppført på en kommune i Valgdirektoratets database, og den valgansvarliges oppgitte tilfredshet, men den har liten substansiell betydning.

Den høye tilfredsheten samsvarer godt med vurderingene av hvor nyttig brukerstøtten var: 71 prosent av valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner vurderer brukerstøtten som svært nyttig, og 20 prosent som nyttig. Dette er høyere andeler enn tidligere år.³⁸ Kontaktsenteret ble trukket frem av

³⁶ Oslo Economics (2024). Evaluering av Valgdirektoratets tjenester ved valget i 2023 (OE-rapport 2024-16). Oslo: Oslo Economics.

³⁷ Undersøkt med lineær regresjonsanalyse med svar på tilfredshetsspørsmålet i figur 5-4 som avhengig variabel og sentralitet, innbyggertall, antall år med erfaring som valgansvarlig, antall saker i ITX og andel av saker i ITX løst innen SLA-krav for lukking av saker som uavhengige variabler. N = 276.

³⁸ På en skala fra 1 (svært unyttig) til 6 (svært nyttig) ga valgansvarlige i snitt brukerstøtten en score på 5,1 i 2017, 5,4 i 2019, 4,8 i 2021, og 5,3 i 2023. I 2025 var snittverdien 5,7.

kommunene i spørreundersøkelsen som den nest viktigste informasjonskilden for svar på spørsmål om valggjennomføringen. For fylkeskommunene inntok det en tredje plass, sammen med det å spørre kolleger.

Hovedinntrykket fra intervjuene underbygger funnet om at de aller fleste er svært fornøyd med brukerstøtten fra Valgdirektoratets kontaktsenter. Mange av informantene gir mye skryt til medarbeiderne for å være imøtekommende og raske. Enkelte av informantene som har lengre erfaring, mener også å ha registrert en forbedring. «Før måtte man ofte vente lenge og snakke med flere før man fikk gode svar, nå oppleves førstelinjen som mer kompetent og løsningsorientert.», som en valgansvarlig med flere års erfaring uttrykte det. Informantene ser gjerne dette i sammenheng med at det er satt av mer ressurser til kontaktsenteret.

Det finnes unntak. De valgansvarlige som oppga at ikke var tilfreds med kontaktsenteret, fikk anledning til å utdype dette i et fritekstsvar. 10 valgansvarlige benyttet seg av denne muligheten. Det er en liten tendens i retning av at dette er mer sentrale kommuner. De aller fleste av disse gir tilbakemeldinger på at kvaliteten i svarene de fikk ikke var god nok eller direkte feil. Det er også et par ønsker om bedre åpningstider og påpekninger om at de ved en eller flere anledninger måtte vente for lenge på svar.

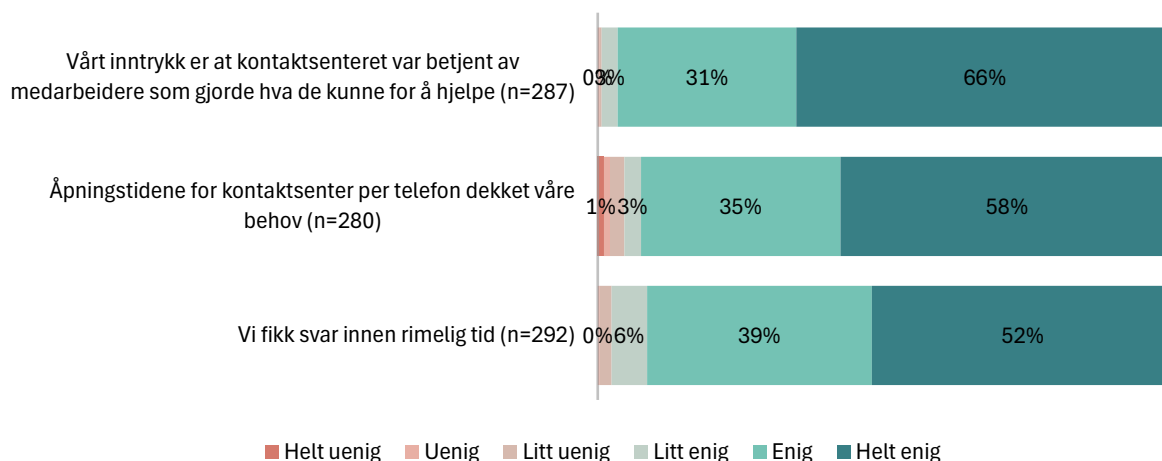
Under går vi mer detaljert inn i tilbakemeldingene på tilgjengelighet og kvalitet.

5.1.4. Brukernes vurdering av tilgjengelighet og responstid

For å vurdere tilgjengelighet og responstid, har vi sett på de valgansvarliges vurderinger av åpningstider, hvordan de ble møtt når de tok kontakt, og hvorvidt en fikk svar på henvendelsen innen «rimelig tid».

Vi ser i figur 5-5 at tilgjengeligheten, i form av åpningstidene og hvordan de ble møtt, er det valgansvarlige er mest fornøyd med. Hhv. 93 prosent og 97 prosent er enig eller helt enige i disse påstandene.

Figur 5-5. Ta stilling til følgende påstander om Valgdirektoratets kontaktsenter (svar fra både kommunens og fylkeskommunens valgansvarlige, vet ikke tatt ut, prosent):

Valgansvarlige i fylkeskommunene er i noe større grad uenig i at åpningstidene dekket behovene: her er det 71 prosent av de valgansvarlige som er enig eller helt enig. Vi tror dette kan ha en sammenheng med at kontaktsenterets åpningstider i perioden hvor fylkeskommunen arbeidet mest intenst med sine oppgaver ikke dekket alle behovene.

Vi har også fått enkeltinnspill om at åpningstidene til kontaktsenteret burde samordnes med åpningstidene til valglokalene både i forhåndsstemmeperioden og på valgdagen, slik at de valgansvarlige alltid hadde brukerstøtte tilgjengelig.

Det er også en høy andel som vurderer at de fikk svar innen rimelig tid: 91 prosent av de valgansvarlige er enige eller helt enige i dette (figur 5-5).

Det er en andel som stemmer godt overens med direktoratets egne tall på måloppnåelse for responstid: Direktoratets egne mål for responstid var at 90 prosent av alle henvendelser skulle svares ut innen en gitt frist, og 85 prosent av alle henvendelser lukkes innen en gitt frist. Fristen for svar på henvendelser mottatt før kl. 12 på ukedager var samme dag. Henvendelser mottatt etter kl. 12 skulle svares ut før kl. 12. dagen etter. Ifølge Valgdirektoratets egne beregninger nådde de disse målsettingene. De ga et første svar innen fristen i 90 prosent av sakene, og lukket 87 prosent av sakene innen fristen.

Dette inntrykket bekreftes i intervjuene. Flere informanter beskriver i intervjuene tilgjengeligheten på kontaktsenteret som god. Responstiden beskrives også som god, og raskere enn tidligere.

De store kommunene vi har snakket med er svært godt fornøyde med å ha fått ekstra tilgjengelighet med egen telefonlinje i dagene rundt valget.

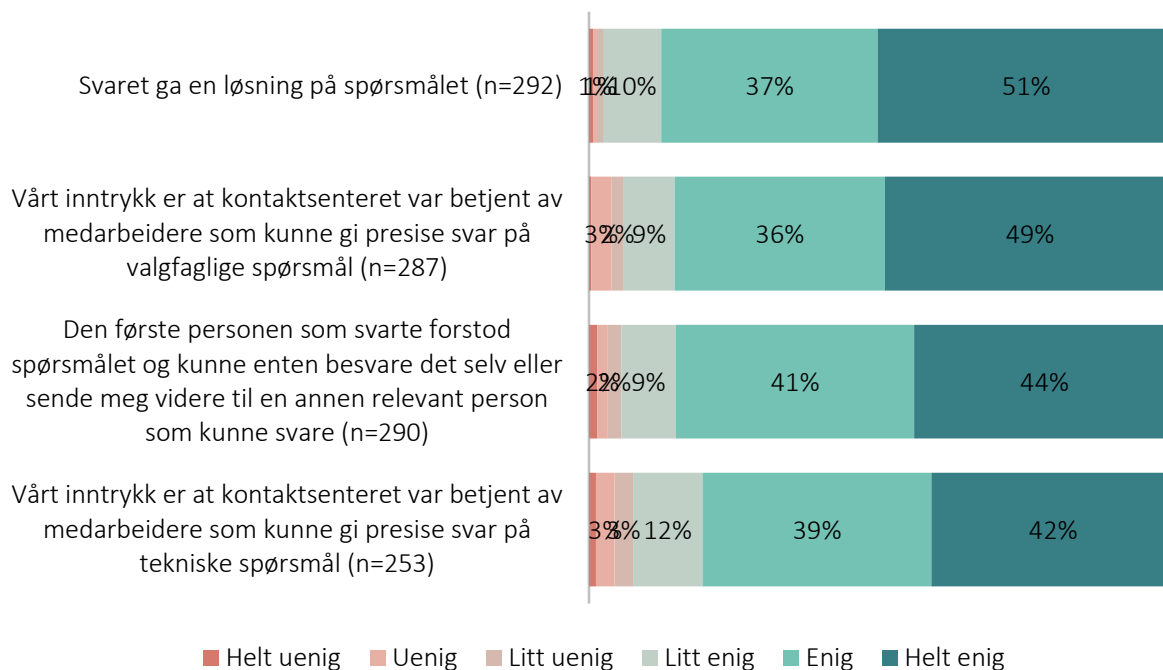
Helt uten utfordringer var det allikevel ikke: flere informanter trekker frem at de ble sittende i telefonkø på selve valgdagen. Det er også enkelttilfeller av at en valgansvarlig fikk beskjed om at noen fra kontaktsenteret eller Valgdirektoratet skulle ringe opp igjen uten at det skjedde. Men også informantene som nevner dette peker på at dette var unntak, og gir ellers en positiv helhetsvurdering.

Det er også et fåtall valgansvarlige som mener at det ikke heldig at responstiden blir lenger av at førstelinjen må få svarene kvalitetssikret av andrelinjen. Her er det imidlertid også informanter som setter pris på at de mottar kvalitetssikrede svar.

5.1.5. Brukernes vurdering av kvaliteten på bistanden

Alt i alt er et flertall av de valgansvarlige fornøyde med kvaliteten på bistanden og svarene de har mottatt fra kontaktsenteret (figur 5-6): 80 prosent eller mer av de valgansvarlige er enig eller helt enig i at svaret de fikk fra kontaktsenteret løste problemet, at medarbeiderne kunne gi presise svar på både valgfaglige og tekniske spørsmål, og at første person som svarte forstod spørsmålet og håndterte det på en god måte.

Figur 5-6. Ta stilling til følgende påstander om Valgdirektoratets kontaktsenter (svar fra både kommunens og fylkeskommunens valgansvarlige, vet ikke tatt ut, prosent):

Blant de mer kritiske tilbakemeldingene i fritekstfelt og intervjuer er det enkelte som mente at kompetansen på kontaktsenteret var for lav, med henvisning til at disse «bare henviste tilbake til veilederen eller valgmedarbeiderportalen», eller manglet praktisk erfaring med å gjennomføre valg i en kommune. Det er gjerne de mest erfarne valgansvarlige vi snakket med som pekte på dette. Som en valgansvarlig med lang erfaring uttrykte det «Når jeg ringer har jeg allerede vært gjennom veileder og valgmedarbeiderportal. Da forventer jeg mer kunnskap, og at de skjønner hva jeg spør om.».

En annen valgansvarlig med lang erfaring uttrykte bekymring for hvordan dette ville påvirke valg gjennomføringen i mindre kommuner: selv hadde vedkommende kompetanse og ressurser i sin kommune til å undersøke svarene de fikk fra kontaktsenteret nærmere, men dette ville ikke gjelde for mindre kommuner.

Basert på spørreundersøkelsen ser dette særlig ut til å handle om tekniske spørsmål. Som vi ser av figur 5-6 var 81 prosent enig eller helt enig i at kontaktsenteret var bemannet av medarbeidere som kunne gi presise svar på slike spørsmål. Men det var også en liten andel på om lag 8 prosent som var fra litt til helt uenig i dette. Det var særlig valgansvarlige i fylkeskommunen som var uenig i at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som kunne gi presise svar om tekniske spørsmål.

Enkelte informanter oppga i intervju eller i fritekstsvar at de hadde opplevd å få motstridende informasjon fra kontaktsenteret. Blant annet gjaldt dette hvordan «øvrige» skulle telles og føres i EVA.

5.2. Våre vurderinger

Er kontaktsenteret hensiktsmessig organisert? En hensiktsmessig organisering burde resultere i gode responstider som både direktorat og brukere er fornøyd med. Videre bør brukerne oppleve få feil, fordi systemene for kvalitetssikring er gode og bemanningen har fått god kompetanseheving.

Basert på Valgdirektoratets egne tall og brukernes erfaringer presentert over, er dette målet nådd.

Enkelte erfarne brukere har gitt tilbakemeldinger på at de opplever kvaliteten i svarene de har mottatt som for dårlig, når de får henvisninger til f.eks. veiledere eller Valgmedarbeiderportalen, men hadde forventet dypere drøfting. Vi vurderer at dette handler om erfarne valgansvarliges forventning om at Valgdirektoratet skal ha høyere kompetanse enn de selv, som møter Valgdirektoratets policy om at førstelinjen i utgangspunktet skal besvare henvendelser ved å vise til allerede publisert materiell. Dette kan handle om at førstelinjen bør se på muligheten for å raskere sende saker videre til andrelinjen. Men det kan også handle om at Valgdirektoratet tydeligere må kommunisere hvordan linjeinndelingen fungerer og at en vil bli møtt med henvisninger til skriftlige produkter først. Det er ut ifra vårt datamateriale ikke mulig å si hva som vil være beste justering videre.

Vi ser at de store kommunene fremstår svært godt fornøyde med direktelinjen for store kommuner. Brukerne selv ønsker klart at denne beholdes. Omfanget av bruk virker noe begrenset: 28 saker ble registrert i denne køen fra 11 av 12 kommuner med tilgang. I samme tidsperiode kom det inn nesten 1 900 saker totalt til kontaktsenteret, inkl. medie- og velgerhenvendelser. Vi legger til grunn at kontaktsenteret i denne tidsperioden jobbet med full kapasitetsutnyttelse. Virkningen av telefonlinjen for store kommuner blir da at store kommuner prioriteres foran andre i køen. Valgansvarlige i andre kommuner får noe seinere svar fra andrelinjen eller må vente lenger på kvalitetssikring. Samtidig er det mange velgere – ca. 40 prosent av alle stemmeberettigede - som er berørt av utfordringene disse 12 kommunene da har hatt mulighet til å ta kontakt om. Vår vurdering er derfor at så lenge den dedikerte ansatte på denne telefonlinjen ikke opplevde dødtid og lite bruk, virker det rimelig å beholde dette tilbudet.

Vi vil også oppfordre Valgdirektoratet til å vurdere om tilbudet for de store kommunene kan utvides til andre kommuner med valgansvarlige som selv er i stand til å vurdere at saken deres er en andrelinjesak, for eksempel ved å se å måten henvendelser rutes på.

Førstelinjen i kontaktsenteret er bemannet med midlertidig ansatte, som kun kommer inn i valgår. Kontinuerlig bemanning av kontaktsenteret med fast ansatte ville kunne heve kvaliteten. Dette er imidlertid en stor investering, som må sees opp mot antallet henvendelser: Frem til januar var det kommet inn i snitt 35 saker (totalt) per uke. Vi har ikke data på antallet henvendelser fra etter avslutningen av forrige valg høsten 2023 og frem til høsten 2024, men vil anta at det er enda lavere i denne perioden. I de seks mest intensive ukene i august og september kom nesten 980 saker i gjennomsnitt per uke. Det vil være kostbart å alltid skulle ha bemanning for å håndtere en slik topp. En tilnærming hvor kontinuiteten sikres med en koordinator fremstår i denne situasjonen som fornuftig.

Det kan selvsagt være andre organisatoriske forhold som bør justeres. Denne evalueringen har ikke tatt for seg Valgdirektoratets organisering generelt, og har i begrensa grad innhentet direktoratets egne erfaringer med organiseringen av kontaktsenteret. Vi noterer oss at DFØ i sin evaluering av Valgdirektoratet blant annet anbefaler at «Direktoratet bør vurdere forenkling av organiseringen og en klarere ansvars plassering».³⁹ DFØs evaluering går ikke inn på organiseringen av kontaktsenteret spesifikt.

Hvor godt fungerer kontaktsenteret for valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner? Et stort flertall beskriver kontaktsenteret som svært nyttig, at det er en av de nyttigste og mest brukte kildene

³⁹ DFØ (2025). Med valg i sikte. En evaluering av Valgdirektoratet. DFØ-rapport 2025:3, side 6.

til å finne svar på spørsmål om valggjennomføring, og sier seg enig eller helt enig i at de alt i alt er tilfreds med tjenesten. Andelen som er tilfreds, er høyere ved årets valg enn de to foregående valgene. Det ble gitt veldig få negative tilbakemeldinger om kontaktsenteret til denne evalueringen av Valgdirektoratets tjenester.

På bakgrunn av dette konkluderer vi med at kontaktsenteret har fungert godt for de valgansvarlige ved årets valg.

Vi ser behov for å drøfte **digital selvbetjening vs. behov for trygghet**. Antallet saker var ved årets valg rekordhøyt. Flere informanter nevner i intervjuer at de selv eller noen de kjenner har benyttet kontaktsenteret for å få bekreftet svar på spørsmål de strengt tatt allerede vet svaret på. Dette er også en problemstilling som Valgdirektoratet sier de er opptatte av, med en henvisning til at de oppfatter at noen kommuner tar kontakt med enkle spørsmål i stedet for å bruke digitale selvbetjeningsløsninger som valgmedarbeiderportalen. Det er viktig å merke seg at vi ikke har kvantifiserbare data på omfanget av dette.

På den ene siden kan en tenke seg at dette utgjør unødvendige spørsmål, og at det hadde vært bedre for ressursbruken totalt om de valgansvarlige i større grad stolte på egen forståelse av informasjonen som var tilgjengelig via skriftlige ressurser. Dette var antakeligvis noe av bakgrunnen for endringene i retning mer digital selvbetjening før valget i 2021, og som var blant faktorene som førte til at de valgansvarlige var mindre tilfredse med blant annet tilgjengeligheten på kontaktsenteret ved det valget.

Det kan også tolkes som en indikator på et behov for bedre opplæring på et tidligere tidspunkt. Med mer opplæring kommer større selvsikkerhet og kompetanse, og dermed færre spørsmål. Som vi har sett i tidligere kapitler, var brukernes vurdering at Valgdirektoratets opplærings- og informasjonsarbeid fungerte godt, men med noe potensiale for bedre brukertilpasning.

Vi vil trekke frem et tredje perspektiv: Gjennomføring av valg er en oppgave som de valgansvarlige tar på stort alvor. Det er også en oppgave hvor det er lav toleranse for feil, samtidig som det er strenge krav til rask gjennomføring. Behovet for trygghet er dermed også forståelig. Ikke alle valgansvarlige har erfarne kolleger lokalt de kan bruke til å få dekket dette behovet. I tillegg var i år et spesielt år med ny valglov og flere justeringer i EVA. Vår vurdering er dermed at nivået på antallet saker ikke nødvendigvis skal tolkes som for høyt, eller som en indikasjon på manglende (bruk av) opplæringstilbud, men snarere at Valgdirektoratets kontaktsenteret er en tjeneste som støtter kommuner og fylkeskommuner.

5.2.1. **Anbefalinger**

- Overordnet sett er de valgansvarlige tilfredse med kontaktsenteret. For å beholde tilfredsheten anbefaler vi at Valgdirektoratet fortsetter dagens arbeid. Dette inkluderer det kontinuerlige forbedringsarbeidet med å sikre sammenheng mellom kontaktsenteret og øvrige tjenester via koordinator.
- Det er enkelte tilbakemeldinger om kø på valgdagen og valgnatten. Valgdirektoratet har gode data til å realitetsvurdere hvor utbredt dette var. Behovet for styrket bemanning må vurderes, slik vi oppfatter at Valgdirektoratet har gjort før hvert valgår.
- Vi vil også anbefale å benytte de innkomne dataene til kontaktsenteret om hva de valgansvarlige strever med til å forbedre de andre produktene og tjenestene før neste valg.

- De store kommunene fremstår svært godt fornøyde med direktelinjen for store kommuner, og brukerne ønsker at denne beholdes. Så lenge medarbeideren for telefonlinjen ikke opplevde unødig dødtid, ser vi det som fornuftig å videreføre denne linjen.
- Det er enkelte av de mer erfarne valgansvarlige utenfor de største kommunene som uttrykker et behov for å raskere få tilgang til andrelinje-tjenestene. Vi anbefaler Valgdirektoratet å vurdere flyten mellom førstelinje og andrelinje, eller om det kan gis tydeligere informasjon til de valgansvarlige om linjedeling. Kan et annet system for videresending mellom linjene være hensiktsmessig?
- Mer generelt tror vi at Valgdirektoratet kan ha noe å tjene på å fasilitere nettverksbygging mellom valgansvarlige, slik at flere har et nettverk å spille på når de har behov for å få en avklaring «for sikkerhets skyld». Dette kan lette trykket på kontaktsenteret.

6. EVA Admin

Valgdirektoratet forvalter det elektroniske valgadministrasjonssystemet (EVA), som brukes av alle landets kommuner og fylkeskommuner i gjennomføringen av valg. I dette kapittelet ser vi på hvordan kommunene og fylkeskommunene vurderte EVA Admin i valget 2025, og hvordan endringene i programvaren siden forrige valg ble mottatt. Funnene viser at brukerne generelt er fornøyd med de nye funksjonene i EVA Admin. Systemet ble vurdert som stabilt og godt tilpasset kommunenes behov. Det er allikevel mange innspill til videre utvikling. Brukernes mange innspill tilsier at Valgdirektoratet bør gjennomføre en systematisk gjennomgang av tilbakemeldingene for videre utvikling av systemet.

6.1. Kort om EVA Admin

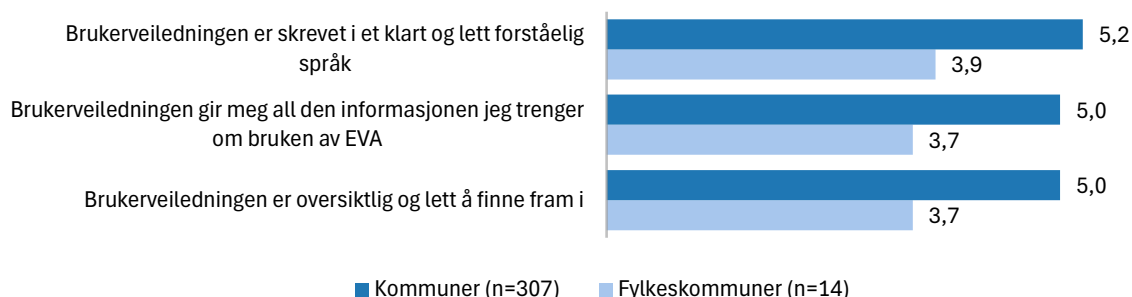
EVA Admin er den sentrale applikasjonen for valgadministrasjon. Valgdirektoratet oppretter hvert enkelt valg i EVA basert på lovpålagte krav, før kommuner og fylkeskommuner legger inn informasjon om hvordan valgstyret ønsker å gjennomføre valget innenfor sitt ansvarsområde. EVA Admin inneholder en oversikt og informasjon om manntallsførte velgere, og benyttes til å registrere stemmegivninger på velger. Stemmegivningene vurderes manuelt, men forkastes eller godkjennes i EVA, eventuelt mot et papirmanntall for de kommunene som registrerer stemmegivninger i et papirmanntall på valgdagen(e). Når kommunene fordeler stemmene på partiene og fortar opptelling av stemmesedlene, legges tallene inn i EVA før de blir godkjent og rapportert. Når alle stemmesedlene er talt opp i et valgdistrikt gjennomføres et valgoppgjør med mandatfordeling og kandidatkåring.

6.2. Brukernes vurdering av brukerveiledningen

EVA Brukerveiledning er en del av Valgmedarbeiderportalen, og er delt inn i de samme fire hovedfasene som EVA Admin: Forberedelser, stemmegivning, opptelling og valgoppgjør.

I spørreundersøkelsen ble respondentene spurt om sin oppfatning av EVA Brukerveiledning.

Figur 6-1. Respondentenes enighet med påstander om brukerveiledningen til EVA.

Svarene viser at kommunene gjennomgående var svært fornøyd med brukerveiledningen til EVA. På en skala fra 1 – helt uenig til 6 helt enig får påstandene om at «brukerveiledningen er oversiktlig og lett å finne fram i», «brukerveiledningen er skrevet i et klart og lett forståelig språk» og

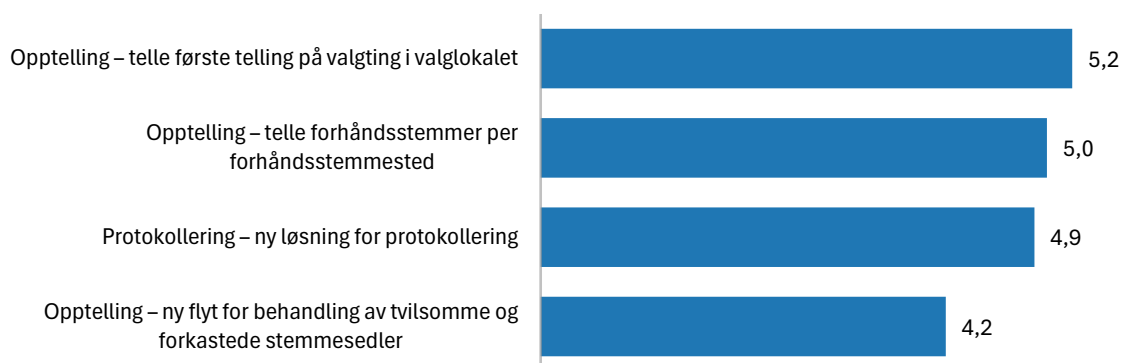
«brukerveiledningen gir meg all den informasjonen jeg trenger om bruken av EVA» fikk alle skårer mellom 5,2 og 5.

Fylkeskommunene er klart mindre enige i påstandene, med skårer for de tre påstandene mellom 3,9 og 3,7, som tilsvarer noe under «litt enig».

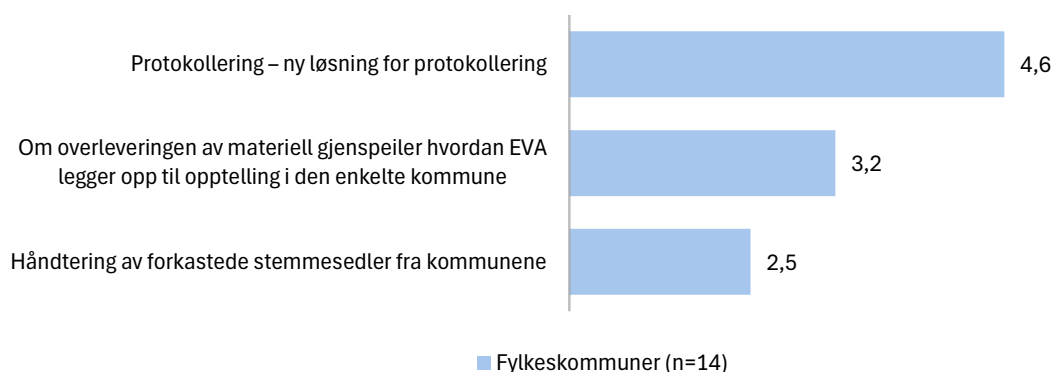
6.3. Brukernes vurderinger av ny funksjonalitet

Til stortingsvalget for 2025 ble det utviklet ny funksjonalitet i EVA Admin. Det ble blant annet utviklet en ny løsning for protokollering av valg, og det ble gjort tilpasninger som følge av nytt valgregelverk. De valgansvarlige ble spurt om hvor fornøyd eller misfornøyd de var med den nye funksjonalitetene i EVA Admin.

Figur 6-2. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende funksjonaliteter i EVA Admin? (kommuner, gjennomsnittsscore, n = 307)

Figur 6-3. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende funksjonaliteter i EVA Admin? (fylkeskommuner, gjennomsnittsscore, n = 14)

Resultatene viste at brukerne vurderte den nye funksjonaliteten i EVA Admin som jevnt over god, men med tydelige forskjeller mellom ulike deler av systemet. På en skala fra 1 – helt uenig til 6 – helt enig, lå gjennomsnittsskårene mellom 2,5 og 5,2. Høyest vurdert var funksjonene for «telle første telling på valgting i valglokalet» (5,2), «telle forhåndsstemmer per forhåndsstemmested» (5,0) og «ny løsning for protokollering» (4,9). Den «nye flyten for behandling av tvilsomme og forkastede stemmesedler» fikk her en lavere skår (4,2) enn øvrige funksjoner.

Som en kan se vurderte kommunene den nye funksjonaliteten generelt mer positivt enn fylkeskommunene. De fleste kommuner ga høye skårer på tellefunksjonene og protokolleringen, mens fylkeskommunene var mindre fornøyde med nye funksjoner knyttet til grensesnittet for forkastede stemmer og overlevering av materiell.

Når det gjelder erfaring, vurderte både nye og erfarne valgansvarlige de mest sentrale funksjonene som gode, men det var en tendens til at de mest erfarne hadde noe høyere skårer på funksjonalitet og stabilitet. Samtidig ga flere med lang erfaring uttrykk for at de fortsatt så forbedringspotensial, særlig i arbeidsflyten for tvilsomme stemmer.

Samlet sett viste resultatene at brukerne var fornøyde med de fleste nye funksjonene i EVA Admin. Samtidig fremkom det et klart behov for videreutvikling av arbeidsflyten for behandling av tvilsomme og forkastede stemmer

I intervjuene kom det fram at den nye protokolløsningen opplevdes som et tydelig løft sammenlignet med tidligere. Flere beskrev protokollen som mer intuitiv, bedre strukturert og enklere å lese og forklare. Muligheten til å legge inn fylldige merknader gjorde det mulig å dokumentere og begrunne valggjennomføringen. Flere kommuner trakk også frem forbedrede statusvisninger og visuelle indikatorer som nyttige. Fargekoding og tydelige «grønne hakemerker» for gjennomførte steg opplevdes å gi god oversikt over progresjon og gjenstående oppgaver.

I flere intervjuer ble det også pekt på behov for forbedringer. Det var ønske om sterkere prosessstøtte i form av varsler, sperrer og et tydeligere statusbilde. Det var også noen nye funksjoner som ikke opplevdes som så brukervennlige. Andre utfordringer som ble nevnt var kravet om fødselsnummer først i konvolutthåndtering, begrenset samtidig arbeid i protokollen, manntallssøk et og manglende oversikt over forkastelser mellom tellinger.

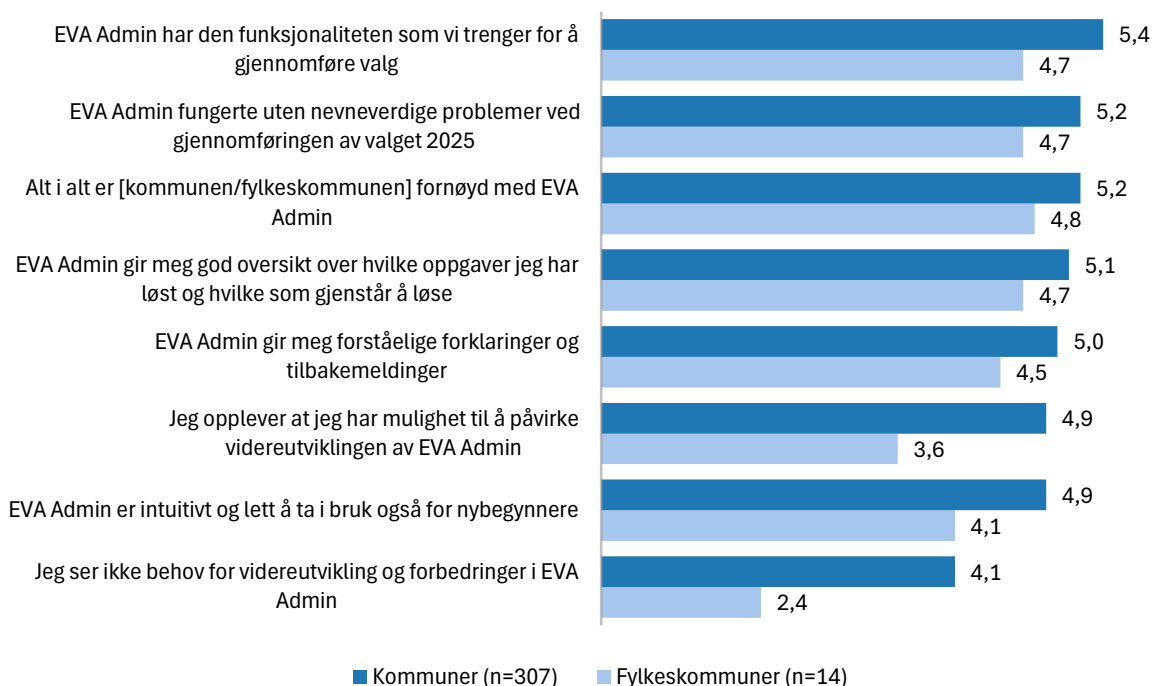
Erfaringene med digital signering var delte, men flere rapporterte at løsningen i hovedsak fungerte når den først ble tatt i bruk. Noen opplevde at signeringen var enkel, mens andre mente prosessen hadde for mange steg.

Et tilbakevendende punkt i intervjuene var timingen for innføring og testing av den nye funksjonaliteten. Flere pekte på at den nye protokoll- og signeringsløsningen kom sent opp mot valget.

6.4. Brukernes vurderinger av EVA Admin

De valgansvarlige ble også spurt om deres syn på EVA Admins ytelse og forbedringsarbeid mer generelt.

Figur 6-4. Hvor enige er valgansvarlige i følgende påstander om EVA Admin?

Resultatene viste at brukerne i hovedsak vurderte EVA Admin som et velfungerende og stabilt system for valggjennomføring. På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 helt enig, lå gjennomsnittsskårene mellom 3,3 og 5,3 hvi en ser kommuner og fylkeskommuner under ett. Høyst ble utsagnet «EVA Admin har den funksjonaliteten vi trenger for å gjennomføre valg» (Snitt på 5,3) vurdert, tett fulgt av «EVA Admin fungerte uten nevneverdige problemer ved gjennomføringen av valget» (Snitt på 5,2). Lavest skår fikk «Jeg ser ikke behov for videreutvikling og forbedringer i EVA Admin», med et snitt på 3,3.

Vi så også kommunene vurderte EVA Admin gjennomgående mer positivt enn fylkeskommunene.

Samlet sett viste resultatene at EVA Admin ble vurdert som funksjonelt, stabilt og godt tilpasset kommunenes behov, men med rom for forbedringer når det gjaldt brukervennlighet, tilbakemeldingssystem og innflytelse på videreutvikling. Kommunene ga høye skårer på drift og pålitelighet, mens fylkeskommunene uttrykte lavere tilfredshet og et sterkere ønske om forbedringer.

I intervjuene så vi at flertallet er fornøyd med EVA Admin. Systemet opplevdes oversiktlig, brukervennlig og bedre enn tidligere. I flere referater fremheves at det er blitt tydeligere hva som gjenstår av oppgaver og at arbeidsflyten blir mer effektiv, særlig gjennom bedre statusvisninger og en mer intuitiv protokoll. Samtidig er det flere informanter som ser forbedringsmuligheter knyttet til brukervennlighet i deler av EVA Admin, særlig for å se status i arbeidsflyten og sluttprosessen for signering. De peker på behov for bedre brukervennlighet og opplæring i disse delene.

Respondenter fra spørreundersøkelsen som mente det var behov for videreutvikling og forbedringer i EVA Admin, hadde mulighet til å gi uttrykk for hvilke forbedringer de mener det er særlig behov for. Omtrent halvparten av de som mente det var rom for forbedringer ga innspill (98 respondenter). Innspill er gjengitt i rangert rekkefølge.

- ◆ **Tvilsomme/forkastede stemmesedler og opptellingsflyt:** Det var mange som påpekte uklar og lite intuitiv flyt ved håndtering av tvilsomme/foreslått forkastede stemmer, dobbelttelling, plassering av funksjoner mellom «Administrer opptellinger» og protokoll, utydelig rekkefølge og sperrer som mangler.
- ◆ **Brukervennlighet/oversikt (UX) – «for mye klikking», ulogisk navigasjon:** Systemet opplevdes lite intuitivt, særlig for nye brukere. Respondenter etterlyste enklere struktur, mer logisk rekkefølge, tydelig neste-steg, konsistent skjermbilder og bedre søk/meny.
- ◆ **Varsler, validering og status (arbeidsflyt-kontroll):** Flere så behov for tydeligere/bedre varsler og sperrer (f.eks. 0-telling, uferdige oppgaver, manglende signering, ikke-godkjente kategorier, konvolutter som ikke er godkjent). Ønske om dashboard/statusindikatorer og «grønn hake» som krav før en kunne avslutte.
- ◆ **Protokoll og e-signering:** Det var forvirring rundt e-signering (BankID vs Postens løsning), mulighet for å ferdigstille for tidlig, mangel på overføring av kommentarer fra telling til protokoll og ønsker om automatisk publisering/tydeligere felter.
- ◆ **Rapporter, statistikk og historikk:** Det var etterspørsel etter mer fleksible rapporter (per dag/time, krets, historiske sammenlikninger), tydeligere tall for forkastede stemmer, og synlighet av forklaringsfelt/merknader.
- ◆ **Sametingsvalget:** Noen opplevde også uklare regler/inkonsistens knyttet til elektronisk/trykt manntall, registrering av fremmedstemmer mv.

Valgansvarlige som hadde svart at de ikke var enige i påstanden om at kommunen alt i alt er fornøyd med EVA Admin ble også bedt om å utdype dette i et åpent spørsmål. Det var i alt 11 valgansvarlige som benyttet seg av denne muligheten.

De som var misfornøyd med EVA Admin opplevde systemet som lite intuitivt, uoversiktlig og ulogisk i oppbygningen. Flere etterlyste en mer prosessorientert arbeidsflyt med tydelige steg, feilmeldinger og varsler som hjelper brukeren videre i arbeidet. Særlig ble opptellingsdelen og håndteringen av tvilsomme og forkastede stemmer vurdert som svak, med risiko for feilregistreringer. Det ble også påpekt behov for klarere begrepsbruk, bedre samsvar mellom moduler og tydeligere samhandling mellom kommunale og fylkeskommunale nivåer.

6.5. Våre vurderinger

I hvilken grad er kommunene og fylkeskommunene tilfredse med EVA Admin, og hvor tilfredse er de sammenliknet med tidligere valg? Kan forbedringstiltakene som er iverksatt ha påvirket tilfredsheten?

Vurderingene i dette kapittelet bygger på indikatorer for brukerne av EVA Admin sin opplevde tilfredshet, en vurdering av hvorvidt tilfredshetsnivået har endret seg over tid, samt kommunenes vurderinger av de forbedringstiltakene som er gjennomført siden forrige valg.

Kommunene var generelt fornøyd med EVA Admin, spesielt med de nye funksjonene som protokolløsningen og forbedrede status- og visningsfunksjoner. Systemet ble vurdert som funksjonelt, stabilt og godt tilpasset kommunenes behov, og fikk høye skår på drift og pålitelighet.

Tilfredsheten med EVA Admin var høyere ved dette valget sammenlignet med tidligere valg. Det var særlig knyttet til de nye funksjonene som har bidratt til mer effektiv arbeidsflyt. Fylkeskommunene uttrykte likevel noe lavere tilfredshet enn kommunene og etterspurte flere forbedringer, noe som kan indikere at behovene på fylkesnivå ikke fullt ut var ivaretatt.

Funnene tydet også på at forbedringstiltakene som var gjennomført hadde hatt positiv innvirkning på brukernes tilfredshet. Informantene rapporterte at de nye funksjonene, spesielt protokolløsningen og de forbedrede status- og visningsmulighetene, gjorde arbeidsprosessene mer effektive og systemet mer funksjonelt. Samtidig ble enkelte funksjoner oppfattet som lite intuitive eller for komplekse, noe som viste at ikke alle tiltak fungerte like godt for alle brukere.

Selv om flertallet opplevde EVA Admin som oversiktlig og brukervennlig, ble det også pekt på flere forbedringsbehov. Dette gjaldt særlig:

- ◆ håndtering av tvilsomme og forkastede stemmer
- ◆ ønske om bedre brukervennlighet,
- ◆ et tilbakemeldingssystem og mulighet for innflytelse på videreutvikling
- ◆ bedre struktur og navigasjon, færre klikk, tydeligere neste steg og mer konsistente skjermbilder
- ◆ tydeligere varsler og statusindikatorer, mer fleksible rapporteringsmuligheter og bedre synlighet av forklaringsfelt og merknader

For sametingsvalget ble det pekt på behov for klarere regler og bedre konsistens mellom ulike funksjoner.

På bakgrunn av funnene vurderer vi at kommunene og fylkeskommunene i stor grad var tilfredse med EVA, og at tilfredsheten hadde økt sammenliknet med tidligere valt. Forbedringstiltakene bidro i stor grad til dette.

Men selv om EVA Admin og de forbedringer som er gjort i programmet generelt får gode tilbakemeldinger, mangler det ikke forslag til forbedringer. Det er særlig innen brukervennlighet, håndtering av spesielle situasjoner og tydeligere støtte for fylkeskommunens behov.

6.5.1. Anbefalinger

- ◆ EVA Admin fungerer godt og brukene gir uttrykk for høy tilfredshet. Likevel peker flere på behov for forenkling og bedre navigasjon som kan bidra til bedre brukeropplevelse. Videre utvikling av EVA Admin bør særlig rette seg mot å gjøre systemet mer brukervennlig og intuitivt, redusere antall klikk, og forbedre logikk i arbeidsflyt. Opplæringsmateriell for mer komplekse funksjoner, som håndtering av forkastede stemmer og elektronisk signering, bør videreutvikles.
- ◆ Videre vil vi anbefale at Valgdirektoratet etablerer en strukturert prosess for å samle inn, analysere og prioritere forslag til systemforbedringer fra brukerne for å sikre at systemet i enda større grad er tilpasset brukerbehovene.
- ◆ I tillegg har denne undersøkelsen avdekket et behov for klarere retningslinjer og mer konsistent funksjonalitet i forhold til sametingsvalget.

7. EVA Skanning

EVA Skanning er applikasjonen som benyttes som systemstøtte for maskinell lesing og gjenkjenning av stemmesedler ved opptelling av stemmesedler i kommunene og fylkeskommunene. I dette kapittelet ser vi på tilfredsheten med applikasjonen blant de valgansvarlige. Vi fant at respondentene gjennomgående vurderte systemet som presist, stabilt og brukervennlig, med høy tillit til sikkerhet og drift. Kommunene opplevde få problemer, men enkelte etterlyste enklere opplæring og bedre støtte til nye brukere.

7.1. Kort om EVA Skanning

EVA Skanning er applikasjonen som benyttes som systemstøtte for maskinell lesing og gjenkjenning av stemmesedler ved opptelling av stemmesedler i kommunene og fylkeskommunene. EVA Skanning benyttes av de kommuner og fylkeskommuner som ønsker å lese stemmesedlene maskinelt, kombinert med å telle manuelt. Kommunene og fylkeskommunene kan selv vurdere om de finner det hensiktsmessig å benytte skanningsløsningen. Vurderingene bygger på risiko, kostnader og effektivitet.

55 prosent av kommunene og alle fylkeskommunene benyttet EVA Skanning i valggjennomføringen i 2025. Det er særlig mindre kommuner som velger å ikke benytte skanningsløsningen, antakelig fordi effektiviseringen ikke veier opp for kostnadene ved bruk og installasjon. Disse kommunene benytter EVA Admin for manuell registrering av opptellingene.

EVA Skanning installeres på lokale maskiner ute i kommune. Kommunene kan velge å benytte tredjepartsaktører til leie eller kjøp av utstyr og bistand til installasjon og support. Disse leverandørene er kvalifisert av Valgdirektoratet gjennom en egen rammeavtale.

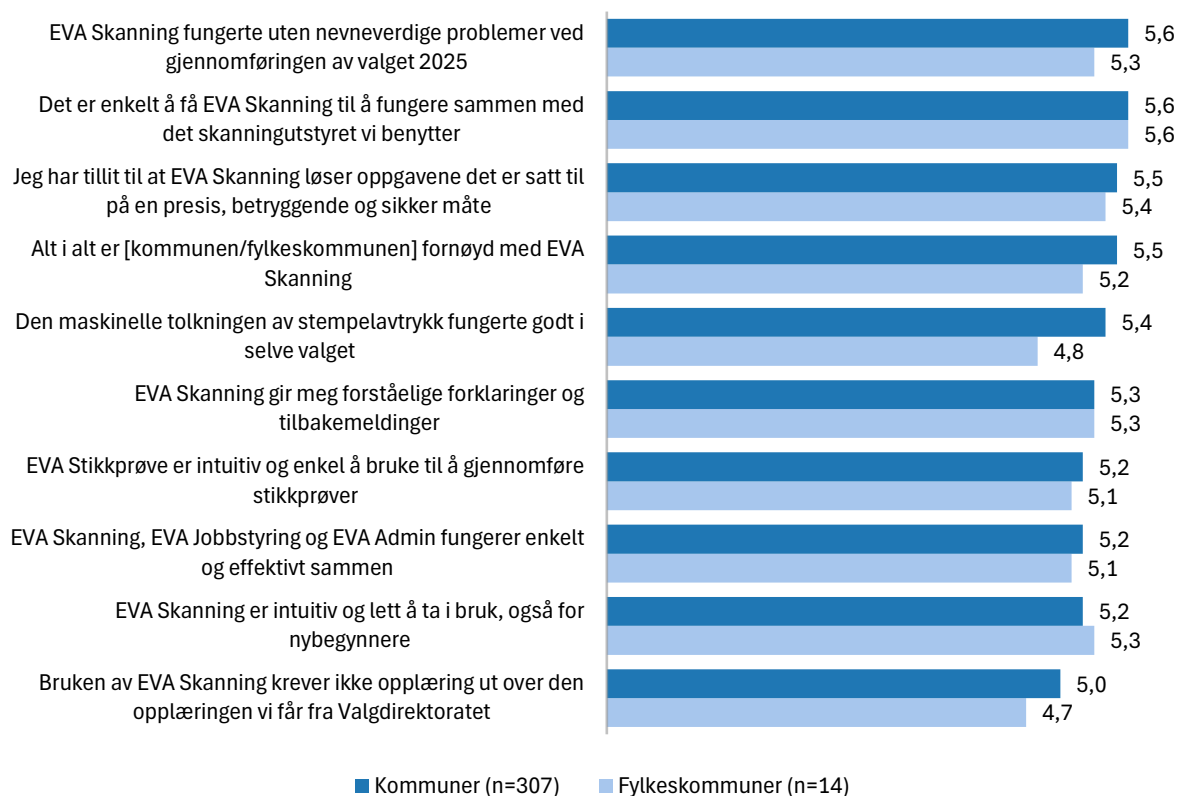
Det forelå også en rammeavtale som Valgdirektoratet hadde inngått med ulike leverandører om kjøp av skannetjenester. Både kommuner og fylkeskommuner mener rammeavtalen dekker kommunenes behov for skannetjenester. For kommunene svarer til sammen 100 prosent at avtalen i svært stor grad eller i stor grad dekker deres behov. For fylkeskommunene svarer til sammen 97 prosent at avtalen i svært stor grad eller i stor grad dekker deres behov.

7.2. Brukernes vurderinger av EVA Skanning

De valgansvarlige ble bedt om å ta stilling til en rekke påstander om EVA Skanning (figur 7-1). Resultatene viste at både kommuner og fylkeskommuner gjennomgående var svært fornøyde med EVA Skanning. Gjennomsnittsskårene lå mellom 4,7 og 5,6 på en skala fra 1 – helt uenig til 6 – helt enig. Høyest enighet var det om utsagnene «Jeg har tillit til at EVA Skanning løser oppgavene det er satt til på en presis, betryggende og sikker måte», «EVA Skanning fungerte uten nevneverdige problemer ved gjennomføringen av valget 2025», «Det er enkelt å få EVA Skanning til å fungere sammen med skanningutstyret vi benytter», og «Alt i alt er kommunen/fylkeskommunen fornøyd med EVA Skanning», alle med samlet skår for kommuner rundt 5,5–5,6.

Fylkeskommunene har noe lavere skår, mellom 4,7 og 5,4, men forskjellene er mindre her enn på andre områder vi har sett på i undersøkelsen.

Figur 7-1. Påstander om EVA Skanning.⁴⁰

Når det gjaldt brukervennlighet, ble EVA Skanning vurdert som «intuitiv og enkel å ta i bruk både til stikkprøver og for nybegynnere, med en samlet skår på 5,2. Brukerne opplevde at systemet ga «forståelige forklaringer og tilbakemeldinger» (5,3), og at det fungerte godt sammen med både EVA Admin og EVA Jobbstyring (5,2). De fleste vurderte også at EVA Skanning fungerte godt sammen med det lokale skanningsutstyret (5,6). Lavest skår fikk påstanden «Bruken av EVA Skanning krever ikke opplæring ut over den opplæringen vi får fra Valgdirektoratet» (4,7 for fylkeskommunene).

På tvers av flere intervjuer beskrives EVA Skanning som en nyttig og velfungerende løsning som bidro til effektiv opptelling. Samtidig fremheves at grensesnittet i EVA Skanning kan oppleves uoversiktlig, med mye klikking og enkelte visnings- og responsutfordringer. Flere peker også på at den nye protokollen og statusoversiktene rundt skanning gir bedre oversikt og kontroll enn tidligere, selv om selve skanningsvisningen oppleves mindre ryddig av noen.

Flere informanter beskriver utfordringer i utføringen av skanningen, særlig partistemmesedler med punktskrift som forstyrrer flyten og kan henge seg opp eller gi merarbeid. I tillegg oppgir flere at de i perioder hadde behov for støtte fra direktoratet i forbindelse med skanning og jobbstyring, og at bistanden i hovedsak løste utfordringene som oppstod.

Fra åpne spørsmål om EVA kom det tre innspill og synspunkter på EVA Skanning. De opplevde at EVA Skanning kan gjøres mer intuitiv, og etterlyste oppdaterte veiledere, spesielt for manuell registrering

⁴⁰ De åtte kommunene som piloterer den nye løsningen EVA Opptelling (Ullensvang, Voss herad, Nannestad, Vennesla, Gran, Eigersund, Vestre Toten og Verdal) fikk også disse spørsmålene. Ettersom EVA Opptelling er en ny måte å arbeide med maskinell opptelling på, ba vi disse kommunene svare med utgangspunkt i det nye systemet. Deres svar avviker lite fra andre kommuners svargivning, så vi omtaler ikke disse separat.

av stemmer og gjennomføring av stikkprøver. Samtidig var det stor tilfredshet med det oppdaterte opplæringsmateriellet og kursene. Et forslag til forbedring av opplæringen var å ha søkelys på spesielle og uvanlige tilfeller, som håndtering av tomme kasser og tellekategorier. Det ble foreslått videreutvikling ved å slå sammen EVA Skanning, Jobbstyring, Stikkprøver og Admin til ett program, samt mulighet for å kjøpe stemmeseddelpakker til prøvevalg.

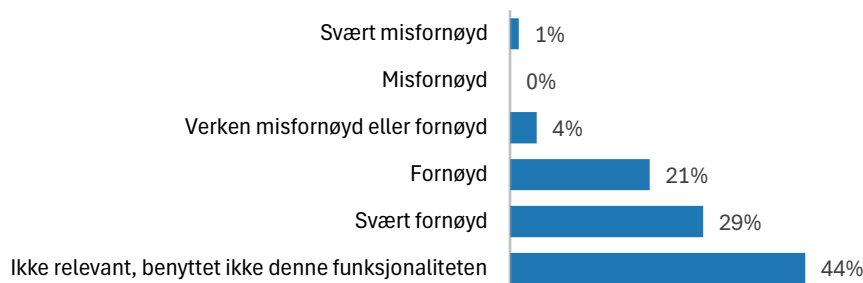
De respondentene som svarte at de var uenig i at kommunen alt i alt er fornøyd med EVA Skanning ble bedt om å utdype hva de var misfornøyd med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret i et åpent svarfelt. Det var bare tre respondenter som benytte seg av denne muligheten. Deres tilbakemelding var at EVA Skanning ble oppfattet som funksjonell, men lite brukervennlig. Brukerne trakk særlig fram hyppig automatisk utlogging, mange pålogginger med BankID og tidvis treg ytelse som utfordringer. De ønsket lengre inaktivitetstid og enklere innlogging på tvers av applikasjonene.

Samlet sett viste resultatene at EVA Skanning ble vurdert som et presist, stabilt og brukervennlig system, godt integrert med de øvrige EVA-komponentene. Tilliten til systemets sikkerhet og drift var høy, og problemene under valget 2025 ble opplevd som minimale.

7.2.1. Brukernes vurdering av ny funksjonalitet

Til årets valg var det utviklet ny funksjonalitet i EVA Skanning for å kombinere maskinell og manuell opptelling. Kommunene ble spurt om hvor fornøyd eller misfornøyd de var med denne funksjonaliteten. 56 prosent av kommunene respondenten benyttet seg av denne muligheten.

Figur 7-2. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med muligheten til å kombinere maskinell og manuell opptelling? (Kommunalt valgansvarlige, prosent, N = 299).

Av de som benyttet den, var et stort flertall enten svært fornøyd eller fornøyd med denne muligheten.

7.3. Våre vurderinger

I hvilken grad er kommunene og fylkeskommunene tilfredse med EVA Skanning, og hvor tilfredse er de sammenliknet med tidligere valg? Kan forbedringstiltakene som er iverksatt ha påvirket tilfredsheten?

Dette kapittelet svarer på samme evalueringsspørsmål som i foregående kapittel, men omhandler kommunene og fylkeskommunenes tilfredshet med EVA Skanning. Vi har undersøkt hvordan brukerne av systemet erfarte EVA Skanning i praksis, hvilke forhold som bidro til tilfredshet eller misnøye, og hvordan vurderingene kan forstås i lys av endringer siden forrige valg.

Resultatene viser at respondentene gjennomgående var fornøyd med EVA Skanning. Rammeavtalen for kjøp av skannetjenester anses som dekkende for kommunenes behov. Den nye funksjonaliteten for å kombinere maskinell og manuell opptelling fikk positive tilbakemeldinger fra 90 prosent av brukerne

som hadde benyttet funksjonen. Systemet ble generelt vurdert som presist, stabilt og brukervennlig. Respondentene hadde høy tillit til systemets sikkerhet og drift. Kommunene opplevde få problemer, og de fleste var fornøyde med integrasjon med øvrige EVA-komponenter.

Noen svært få respondenter etterlyste mer intuitive løsninger, bedre veiledere for manuell registrering og stikkprøver, samt mer søkelys på spesielle tilfeller i opplæringen. Kritikkk fra et fåtall respondenter handlet om mange pålogginger, hyppig automatisk utlogging og tidvis treg ytelse.

Hovedinntrykket var likevel at brukerne har høy tillit til systemet, og at det største forbedringspotensialet ligger i forenkling av opplæringen og støtte til nye brukere.

7.3.1. **Anbefalinger**

- ◆ Vår anbefaling er at systemet bør videreføres i dagens form, men opplæringen bør styrkes, særlig for nye brukere og i temaer som manuell registrering, stikkprøver og kontrolltelling. Mindre tekniske forbedringer, som redusert behov for pålogging og mindre automatisk utlogging, bør vurderes for å bedre brukeropplevelsen.
- ◆ I tillegg har vi i gjennomgangen av informasjons- og opplæringstjenestene sett at flere valgansvarlige etterspør flere konkrete eksempler i opplæringen, særlig knyttet til spesielle tilfeller. Veiledningsmateriell kan med fordel videreutvikles med flere praktiske eksempler som kan gjøre det enklere å forstå arbeidsprosessene.

8. Informasjonssikkerhet og kommunenes praksis

I dette kapittelet gir vi en beskrivelse av hvordan kommunene har sikret EVA, og vi vurderer Valgdirektoratets opplæringstilbud og informasjonsarbeid på sikkerhet rettet mot kommuner og fylkeskommuner under stortingsvalget 2025. Samtlige kommuner vi snakket med rapporterer at valggjennomføringen gikk uten sikkerhetsbrudd eller alvorlige avvik. Både kommuner og fylkeskommuner er overordnet sett fornøyde med Valgdirektoratets arbeid på sikkerhetsområdet. Flere respondenter påpeker at både tilgjengelig informasjon og veileder i sikkerhet har blitt stadig bedre. Kapittelet belyser også kommunenes eget arbeid knyttet til informasjonssikkerhet og konsekvenser av forskriftsfesting. Vi fant at en stor andel av kommunene og fylkeskommunene så seg nødt til å iverksette nye tiltak og innføre nye rutiner som en følge av regelendringene.

8.1. Valgdirektoratets arbeid med informasjonssikkerhet

Arbeidet med å styrke kommuner og fylkeskommuners bevissthet og kunnskap rundt sikkerhet er en viktig del av direktoratets oppgaver. Hvordan kommunene har arbeidet med å sikre EVA i kommunene har vi dermed innarbeidet i denne evalueringen som et av evalueringsspørsmålene. Dette er første gang informasjonssikkerhet omtales i et eget kapittel i evalueringen av Valgdirektoratets tjenester.

Arbeidet med sikkerhet knyttet til valggjennomføring dekker et bredt område. Vi tar utgangspunkt i de temaene som omtales i «Veileder i sikkerhet», utgitt av Valgdirektoratet. Veilederen er delt inn i temaene fysisk sikring, organisasjon og mennesker, informasjonssikkerhet ved bruk av EVA og ekstra tiltak ved bruk av EVA Skanning. Vi har valgt å avgrense dette kapittelet til å omhandle organisasjon og mennesker, som i stor grad går på opplæring og kompetanseheving, samt informasjonssikkerhet ved bruk av EVA, heretter omtalt som informasjonssikkerhet.

Digitaliseringsdirektoratet beskriver arbeidet med informasjonssikkerhet som å sikre informasjonsbehandling som inngår i oppgaver og tjenester. Det handler om å sikre informasjonssystemene som benyttes – inkludert digitale tjenester, IKT-systemer og komponenter som inngår i IKT-systemer. Videre handler det om å tilrettelegge arbeidsoppgaver slik at det er enkelt for mennesker å utføre oppgavene sine med god sikkerhet, sikre tilstrekkelig kompetanse hos de som utfører oppgaver for virksomheten og å jobbe for en kultur som understøtter arbeidet med informasjonssikkerhet.⁴¹

⁴¹ https://www.digdir.no/informasjonssikkerhet/informasjonssikkerhet-en-forutsetning-na-virksomhetens-mal/1123#hva_handler_informasjonssikkerhet_om

Veileder i sikkerhet ble første gang utgitt i 2019, og foreligger nå i versjon 4.0 etter omlegging av format i 2023. Valgdirektoratet har utarbeidet veilederen i sikkerhet i samarbeid med Helse- og KommuneCERT⁴², som har representert kommuneperspektivet og gitt innspill fra kommunene.

I veilederen har Valgdirektoratet en rekke tiltak de anbefaler at kommuner og fylkeskommuner innfører når EVA-applikasjonene tas i bruk. Det følger lovkrav til enkelte av tiltakene, som må implementeres for å oppfylle kravene til informasjonssikkerhet gitt i valgforskriften.

8.2. Kommunenes arbeid med sikkerhet og beredskap

I det følgende ser vi på hvilke sikkerhets- og beredskapstiltak kommunene gjennomførte i forbindelse med valget, hvilke ressurser de benyttet seg av i arbeidet, og hvordan endringene i valgforskriften utløste behov for nye tiltak og rutiner.

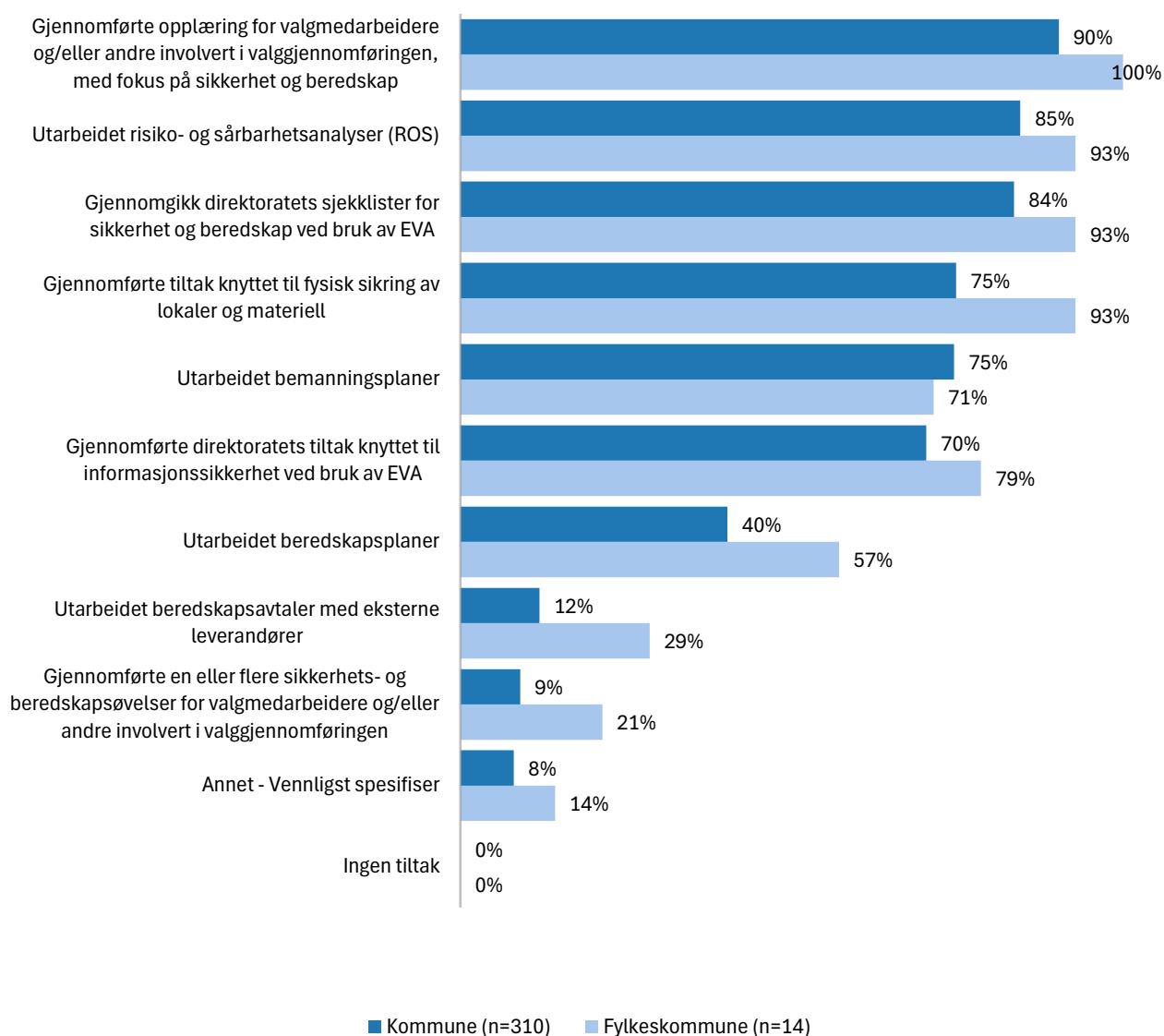
8.2.1. Gjennomføring av sikkerhets- og beredskapstiltak i forbindelse med valget

Gjennomføring av sikkerhets- og beredskapstiltak i forbindelse med valg er avgjørende for å beskytte både tekniske systemer, menneskelige prosesser og den demokratiske legitimiteten som hele valgordningen bygger på. Direktoratet har en rekke tiltak, veiledere og sjekklister som kan brukes i dette arbeidet i tillegg til kommunens og fylkeskommunens egne opplæringstiltak, risikoanalyser og planverk. For å avdekke gjennomføringen av sikkerhets- og beredskapstiltak spurte vi de valgansvarlige i valggjennomføringsundersøkelsen.

Resultatene fra valggjennomføringsundersøkelsen var nokså sammenfallende for både kommuner og fylkeskommuner, der 90 prosent av kommune og 100 prosent av fylkeskommunene gjennomførte opplæring for valgmedarbeiderne og/eller andre involvert i valggjennomføringen, med søkelys på sikkerhet og beredskap. Utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) er det nest mest oppgitte tiltaket, der 85 prosent av kommuner og 93 prosent av fylkeskommuner har gjennomført dette. Det tredje mest utbredte tiltaket var gjennomgang av direktoratets sjekklister for sikkerhet og beredskap ved bruk av EVA, der 84 prosent av kommunene og 93 prosent av fylkeskommune har gjennomført dette. Felles for både kommuner og fylkeskommuner er nedprioritering av å gjennomføre en eller flere sikkerhets- og beredskapsøvelser og utarbeidelse av beredskapsavtaler med eksterne leverandører.

⁴² Helse- og KommuneCERT er helse- og kommunesektorens felles kontaktpunkt ved cyberhendelser, som en del av systemet med sektorvise responsmiljø (<https://www.nhn.no/tjenester/helsecert/om-oss>).

Figur 8-1. Hvilke sikkerhets- og beredskapstiltak gjennomførte fylkeskommunen/kommunen i forbindelse med valget? (prosent)

Intervjuene med valgansvarlige og sikkerhetsansvarlige i de sju kommunene bekrefter langt på vei funn i valggjennomføringsundersøkelsen, der samtlige vi snakket med hadde gjennomført opplæring for valgmedarbeidere, hadde gjennomgått direktoratets sjekklistene for sikkerhet og beredskap ved bruk av EVA og gjennomgått direktoratets tiltak knyttet til informasjonssikkerhet ved bruk av EVA. Samtlige vi snakket med hadde også gjennomført tiltak knyttet til fysisk sikring av lokaler og materiell. En stor kommune gjennomførte fysiske og digitale samlinger, med interne kurs og veiledere utviklet av IT-avdelingen. I samme kommune ble veilederen fra Valgdirektoratet brukt som støtte, men supplert med lokale rutiner. I tillegg ble opplæringen knyttet opp mot samfunnsberedskap.

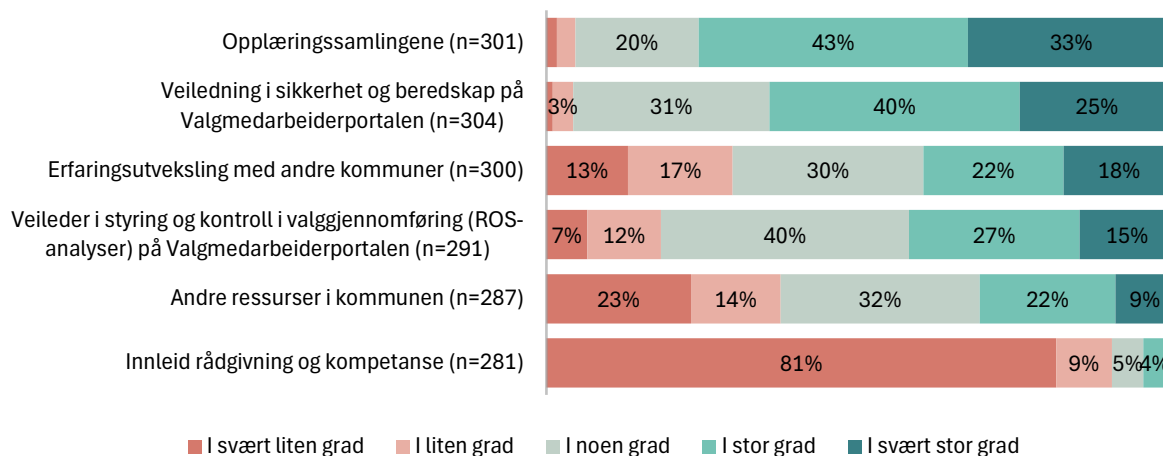
8.2.2. Benyttede ressurser i sikkerhets- og beredskapsarbeidet

Kommuner og fylkeskommuner kan benytte seg av ulike ressurser knyttet til sikkerhets- og beredskapsarbeid. Benyttede ressurser i sikkerhets- og beredskapsarbeidet er en kombinasjon av nasjonal støtte fra Valgdirektoratet, lokal IT-kompetanse og eksterne tekniske leverandører. Ressurser kan være veiledere på Valgmedarbeiderportalen, ressurser der man leier inn rådgivning og kompetanse, har erfaringsutveksling med andre kommuner/fylkeskommuner, ROS-analyser eller deltakelse på opplæringssamlinger.

Resultatene fra valggjennomføringsundersøkelsen viser variasjon mellom kommuner og fylkeskommuner. Av figur 8-2 ser vi at i kommunene er det opplæringssamlingene som er benyttet i størst grad. 76 prosent har benyttet seg av de i svært stor eller stor grad. Nest mest benyttet er veiledning i sikkerhet og beredskap på Valgmedarbeiderportalen, der 65 prosent har benyttet seg av det i svært stor grad eller i stor grad. Veiledning i styring og kontroll i valggjennomføring er tredje mest benyttede ressurs, som av 42 prosent er benyttet i stor eller svært stor grad, tett fulgt av erfaringsutveksling med andre kommuner som er benyttet i stor eller svært stor grad av 40 prosent av kommunene.

Innleid rådgivning og kompetanse ble brukt i svært liten grad av 81 prosent av kommunene, noe som tyder på at kommunene i stor grad håndterer sikkerhets- og beredskapsarbeidet selv.

Figur 8-2. I hvilken grad benyttet kommunen seg av følgende ressurser i sikkerhets- og beredskapsarbeidet? (prosent, kommuner)

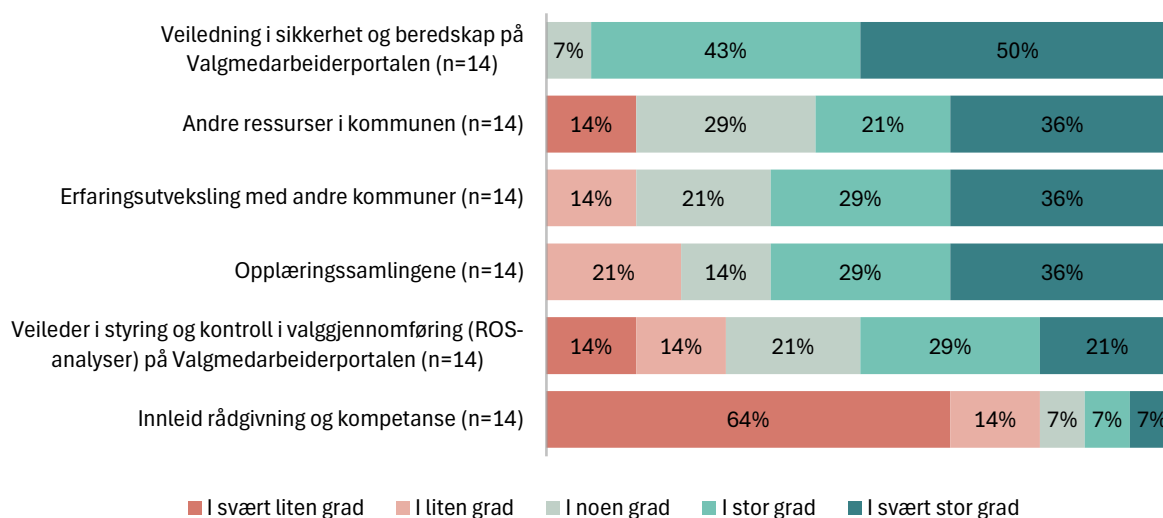
Spørreundersøkelsesdataene sammenfaller til en viss grad med intervjuene vi gjennomførte med sikkerhetsansvarlig og valgansvarlig i kommunene. Samtlige respondenter trakk frem at de hadde vært på opplæringssamlingene, enten fysisk eller digitalt og hadde gjennomgått og etterlevd veileder i sikkerhet etter beste evne og gjennomført interne opplæringer. Men, erfaringsutveksling med andre kommuner kom ikke opp som tema i de sju sikkerhetsintervjuene.

Et annet avvik var at flere av kommunene vi snakket med fortalte at de måtte benytte seg av innleid rådgivning og kompetanse for å møte de nye kravene i veileder i sikkerhet. Flere av de store kommunene koblet seg tettere på sine IT-leverandører, enten det var IKS eller private, for å sikre kompetanse og kapasitet i gjennomføring av tiltak. En informant fortalte at de måtte tilknytte seg et

IT-IKS for tilgang til kompetanse, mens en annen måtte øke bruken av sin private IT-leverandør for å ha nok kapasitet.

I fylkeskommunene så er det veiledning i sikkerhet og beredskap på Valgmedarbeiderportalen som er den klart viktigste ressursen. 93 prosent av de valgansvarlige oppgir at de i stor eller svært stor grad har brukt denne (figur 8-3). Opplæringssamlingene og erfaringsutveksling med andre fylkeskommuner er de nest viktigste ressursene, benyttet i stor eller svært stor grad av 65 prosent av fylkeskommunene. Som for kommuner er det innleid rådgivning og kompetanse som er benyttet aller minst.

Figur 8-3. I hvilken grad benyttet fylkeskommunen seg av følgende ressurser i sikkerhets- og beredskapsarbeidet? (prosent)

Nærmere om veileder i sikkerhet og beredskap

Valgdirektoratets veileder i sikkerhet og beredskap ble omtalt av alle kommunene som et sentralt, men også til dels krevende verktøy. Den fungerte som rettesnor for hvordan sikkerhet og beredskap skulle ivaretas i forbindelse med valggjennomføringen – særlig knyttet til EVA-systemet, informasjonssikkerhet, tilgangsstyring og fysisk sikring. De fleste kommunene vurderte veilederen som nyttig, strukturert og dekkende for de viktigste sikkerhetsområdene og viste til at den gir trygghet og retning. Flere kommuner rapporterer at innholdet har blitt tydeligere og mer systematisk fra tidligere valg, med bedre kobling mellom krav i forskrift og sikkerhetstiltak.

Samtidig oppleves den som noe lite operasjonell og konkret på området herding av applikasjoner og passord. Både små og store kommuner etterspør i større grad en mer praktisk rettet veileder som lodder dypere teknisk. Det etterspørres også tydeligere rolledeling mellom valgansvarlige og IT – noen opplever at veilederen er skrevet for valgledelsen, men at deler av innholdet i praksis må løses av IT.

I intervjuene som ble gjennomført med IT- og sikkerhetsansvarlige, ytret fire informanter fra både små og store kommuner at de kunne ønske å være delaktige i utformingen av veileder i sikkerhet for å bøte på disse utfordringene. De pekte på at de har erfaring og kunnskap som kan gjøre veilederen mer relevant og praksisnær.

Bilde 8-1. Forklaring av skal, må, bør og anbefaling i Valgdirektoratets «Veileder i sikkerhet og beredskap».

Betydning av ordlyd i veilederen

Gjennom veilederen benyttes ulik ordlyd, ettersom det hører med et krav hjemlet i regelverket, eller om det er anbefalinger som bør følges. Ordlydene det er snakk om:

- **Skal:** Tiltaket stammer fra valgloven eller forskrift, og kommunen eller fylkeskommunen er gjennom dette pålagt å følge regelverket.
- **Må:** Alternativ ordlyd til *skal*. Følger også av regelverk. Brukes også i enkelte tilfeller om tiltak som må gjøres for å oppfylle Valgdirektoratets anbefalinger. Dette vil i så fall framgå av sammenhengen i teksten.
- **Bør:** Tiltaket stammer ikke fra valgloven eller forskrift, men kan følge av Valgdirektoratets anbefalinger eller andre virksomheters anbefalinger – for eksempel NSMs Grunnprinsipper for IKT-sikkerhet. Kommunen eller fylkeskommunen er ikke pålagt å følge tiltak med *bør*-ordlyd, men oppfordres sterkt til å gjøre det.
- **Anbefaling:** Alternativ ordlyd til *bør*. Anbefalinger er ofte knyttet til Valgdirektoratets egne vurderinger og anbefalinger.

Veileder i sikkerhet, utgitt av Valgdirektoratet, bruker ulik ordlyd i sine føringer for sikkerhet. Særlig *Må*, *Bør* og *Anbefales* gir rom for skjønn og tolkning.

Gjennom intervjuene fremkommer det at de største kommunene i stor grad legger seg på et strengere nivå enn de mindre kommunene. Dette handler i stor grad om økonomi og ressurser til å gjennomføre endringene. Små kommuner rapporterer at en del tiltak ikke er hensiktsmessige eller gjennomførbare gitt deres størrelse og økonomiske situasjon. Ett eksempel på ulik praksis er herding av applikasjoner, knyttet til et skal-krav om å begrense funksjonalitet. Tre små kommuner oppga at det syntes det ble for omfattende, fordyrende og kompliserende å bruke Microsoft AppLocker eller tilsvarende, og at det var unødvendig å herde både EVA Skanning-PCer og EVA Admin-PCer.

8.2.3. Utløste endringene i valgforskriften behov for nye tiltak eller rutiner?

I forarbeidene til endringene i valgforskriften mente departementet at det burde forskriftsfestes enkelte krav til bruk av systemet av hensyn til å opprettholde et forsvarlig sikkerhetsnivå når kommunene og fylkeskommunene bruker systemet. Kravene burde, av hensyn til tiden kommunene og fylkeskommunene hadde til disposisjon før stortings- og sametingsvalget i 2025 begynte, være enkle å innføre og føre til en betydelig nytteeffekt.

Våre funn tyder på at forskriftsendringen førte til behov for endringer hos flere kommuner enn først antatt⁴¹ prosent av kommunene oppga at endringene utløste nye tiltak eller rutiner, og hele 75 prosent i fylkeskommunene.

Forskriftsendringene utløste i større grad endringer i store kommuner. Brutt ned på kommunestørrelse så viste resultatene at i 53 prosent av store kommuner med over 50 000 innbyggere utløste endringene i valgforskriften nye tiltak eller rutiner, mens tallet var 52 prosent i mellomstore kommuner. For små kommuner var andelen lavere, med kun 33 prosent som oppga at de var påvirket. Enda lavere var tallet for de aller minste kommunene med under 1 500 innbyggere, hvor 18 prosent oppga å være påvirket.

Tabell 8-1. Utløste endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA behov for nye tiltak eller nye rutiner i din kommune? Sammenligning, kommunestørrelse (prosent, N = 278)

	Ja	Nei
Total (n=278)	41 %	59 %
Kommunestørrelse		
Kommuner over 50 000 innbyggere (n=17)	53 %	47 %
Kommuner med 5 000-50 000 innbyggere (n=130)	52 %	48 %
Kommuner med 1 500-4 999 innbyggere (n=91)	33 %	67 %
Kommuner under 1 500 innbyggere (n=40)	18 %	83 %

Intervjuene bekrefter inntrykket fra valggjennomføringsundersøkelsen. Samtlige kommuner vi snakket med oppga at forskriftsendringene og kravene til informasjonssikkerhet medførte endringer i større eller mindre grad. For noen kommuner handlet det om å forsterke rutiner som allerede var på plass, mens for andre hadde forskriftsendringene større inngripen.

Det var særlig de største kommunene som måtte mobilisere ekstra ressurser både internt og eksternt for å imøtekomme nye krav og anbefalinger. Det var særlig skjerpede krav til tilgangsstyring, maskinpark, sertifikater og herding av applikasjoner som utløste endringer. For de største kommunene opplevdes forskriftsendringene som kostnadsdrivende og ressursøkende. De mindre kommunene håndterte i større grad endringene selv og tilpasset eksisterende rutiner i større grad.

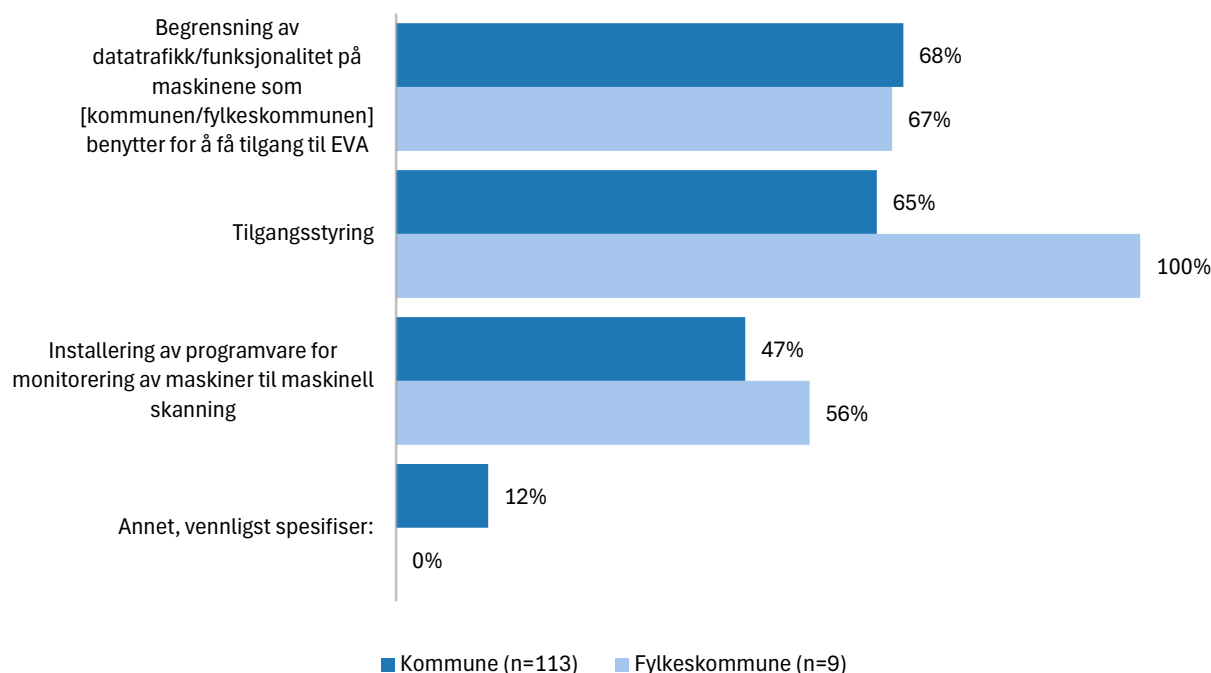
Det ville vært interessant å vite mer om disse forskjellene. Skyldes forskjellene mellom kommunene at de store kommunene hadde større behov for å oppdatere sin praksis, eller at de har tolket kravene strengere? Eller er det en forskjell i etterlevelse av kravene vi ser her? Vi har ikke kunnet samle inn tilstrekkelig data til å belyse dette i dette prosjektet?

8.2.4. Områder der endring i valgforskriften utløste nye tiltak og rutiner ved bruk av EVA

Området hvor endringene i valgforskriften utløste endringer var for kommunene innen *begrensning av datatrafikk/funksjonalitet på maskinene* med 68 prosent, tett etterfulgt av *tilgangsstyring* med 65 prosent og *installering av monitoreringsprogramvare* med 47 prosent (figur 8-5).

De samme områdene går igjen for fylkeskommunene, men med ulik rangering. Samtlige fylkeskommuner oppgir at det var behov for endringer tilknyttet *tilgangsstyring*, etterfulgt av *begrensning av datatrafikk/funksjonalitet på maskinene* med 67 prosent og *installering av monitoreringsprogramvare* med 56 prosent.

Figur 8-4. På hvilke områder utløste endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA behov for nye tiltak eller rutiner i din kommune/fylkeskommune? (prosent)

Under skal vi se på noen eksempler innenfor områdene tilgangsstyring, sertifikater, maskinpark, fysisk sikring av maskinpark og herding av applikasjoner.

Tilgangsstyring

Bilde 8-2. Bestemmelser om tilgangsstyring i forskriften, fra Valgdirektoratets «Veileder i sikkerhet og beredskap».

Kommunen eller fylkeskommunen skal sørge for forsvarlig tilgangsstyring på maskinene som benyttes for å få tilgang til det elektroniske valggjennomføringssystemet, jf. valgforskriften § 4-2 (1).

Kravet i forskriften omhandler at kommunen eller fylkeskommunen skal sørge for tilgangsstyring på de aktuelle maskinene. Anbefalingene og bør-omtalen rundt rutiner fremgår ikke av regelverket, men er sterkt anbefalt.

Området som hadde størst inngripen på tvers av kommuner og fylkeskommuner var *tilgangsstyring*. Dette var et **skal**-krav fra forskriften, jf. bilde 8-2.

I valggjennomføringsundersøkelsen spurte vi de valgansvarlige om hvilke tiltak de hadde gjennomført ved årets

valg av praksis for tilgangsstyring, som åpent spørsmål. Kategoriseringen av svarene viser at:

- ♦ viktigst var innføring av **personlige brukere** i EVA for alle valgmedarbeidere, personlige sertifikater, kombinert med flerfaktorausentisering (MinID/BankID).
- ♦ Sekundært så gikk noen kommuner over til **individuell pålogging** på valg-PCer.
- ♦ Andre kommuner i større grad fortsatt brukte felles lokale kontoer på valg-PCer med **manuell føring** av hvem som brukte den enkelte maskin i egne tilgangslister.
- ♦ Det ble også etablert **strengere kontroll med utdeling av passord** og registrering av hvem som hadde tilgang til både maskiner og fysiske områder.

Dette sammenfaller bra med intervjuene, der det kom frem at alle informantene hadde tatt i bruk personlig innlogging i EVA med flerfaktorausentisering (MinID/BankID). Innloggingen på selve valg-PC-ene ble håndtert ulikt. Noen kommuner hadde personlige brukere på PC og sertifikat knyttet til hver

bruker, mens andre – spesielt mindre kommuner – brukte felles lokale Windows-kontoer med manuell registrering av hvem som logget på og felles sertifikat. Én kommune hadde også sikkerhetsnøkler (USB) og pinkoder for innlogging, samt biometri. Dette må regnes som høy sikkerhet.

En utfordring under dette valget var feilen med BankID-autentisering i forhåndsstemmeperioden. Det ble gjort endringer i protokoller og porter på BankID-siden slik at autentiseringen inn mot EVA feilet. Feilen lå ikke hos Valgdirektoratet, men i kommunikasjonen mellom Valgdirektoratet og leverandøren av BankID, Stø AS. Så fort man fikk åpnet porter mot «ny» BankID tjeneste virket autentiseringen mot EVA som normalt.

Sertifikater

Klientsertifikatene utstedes av Valgdirektoratet for å øke nettverkssikkerheten for pålogging i EVA. Distribusjon av klientsertifikatet må foregå på en sikker og trygg måte. Sikkerheten økes ved å sikre at det kun er godkjente klienter i organisasjonen. Kommunen eller fylkeskommunen **skal** sørge for forsvarlig tilgangsstyring på maskinene som benyttes for å få tilgang til det elektroniske valggjennomføringssystemet, jf. valgforskriften § 4-2 (1). Sertifikatene er unike for hver kommune og fylkeskommune, og kontrolleres og logges av Valgdirektoratet.

Ved årets Stortingsvalg hadde alle brukere av EVA Admin personlig brukere og følgelig personlig sertifikat. Tilbakemeldinger, særlig fra store kommuner gikk på at det var ikke var mulig å distribuere sertifikatene med Intune, pga. passordproblematikk. Dette medført en del ekstra arbeid enten i form av manuell installasjon på mange maskiner, eller utvikling av egnede script. For mindre kommuner var det lettere å håndtere og egne IT-ressurser eller leverandør gikk fra maskin til maskin og installerte.

Vi spurte informantene om rutiner for sperring av sertifikater ved kompromittering. Både store og små kommuner manglet gode rutiner og praksis, og baserte seg på å kontakte Valgdirektoratet ved uønskede hendelser. Det ble etterlyst en løsning for å kunne distribuere sertifikater gjennom Intune eller på annen hensiktsmessig måte som når mange maskiner.

Maskinpark

Veilederen i sikkerhet peker på at PC-ene som brukes til EVA **bør** være nye, eller være i et kontrollregime som ivaretar kravene til sikkerhet. Sikring iht. punkt 3.2 i veilederen, der maskinene sikres slik gjennom hele sitt livsløp, anbefales sterkt.

Anbefalinger om at PC-ene er nye eller har vært sikret tidligere, gis for å sikre kommunene mot at uvedkommende får uautorisert tilgang til EVA, eller på andre måter angriper maskinene.

Anbefalingene minimerer også risikoen for at valggjennomføringen i kommunen hindres, eller at det sås tvil om at valgresultatet i kommunen er riktig. Anbefalingene knyttet til PC-er gis også for å skape større grad av sikkerhet rundt opphav og oppbevaring av PC-ene som brukes i valggjennomføringen.

Alle kommunene vi intervjuet hadde dedikerte valg-PCer. Disse var i all hovedsak fabrikknye og satt opp enten av IT-leverandør eller eget IT-personell. De fleste tenkte å gjenbruke disse maskinene etter valget og bruke de i egen organisasjon etter formatering. Samtlige kommuner bortsett fra en, brukte Windows 11 Pro, i tråd med anbefalingene til Valgdirektoratet. I store kommuner ble valg-Pc-ene oppdatert gjennom Intune eller SCCM, mens i mindre kommuner sørget IT for oppdateringer i ikke-kritiske tidsperioder.

Fysisk sikring av maskinpark

Bilde 8-3. Omtale av krav til fysisk sikring av maskinpark i Valgdirektoratets «Veileder i sikkerhet og beredskap».

Valgstyret skal sørge for at det fastsettes betryggende, skriftlig rutiner for forsegling, oppbevaring og transport av valgmateriell i alle faser av valg gjennomføringen, jf. valgforskriften § 9-1 (1) til (3).

Innholdet i dette kapittelet kan anvendes som et utgangspunkt for å etablere betryggende skriftlige rutiner for forsegling, oppbevaring og transport av valgmateriell og valgutstyr.

Alle kommuner og fylkeskommuner som gjennomfører valg **skal** tilrettelegge for fysisk sikring av lokaler og utstyr som skal benyttes under valg gjennomføringen. Det innebærer å ha gode rutiner for hvem som har tilgang til valgutstyret samt hvordan dette oppbevares og fraktes. Rutiner som har avgjørende betydning for en vellykket valg gjennomføring,

bør øves og testes i forkant av valget.

Samtlige kommuner vi snakket med oppga at de hadde et aktivt forhold til rød og grønn sikkerhetssone og kontrollert tilgang til maskiner. Samtlige hadde egnede lokaler som kunne låses ned etter kontortid, og noen kommuner hadde egne sikkerhetsskap der de låste inn valg-Pc-ene for natten. En mellomstor kommune hadde tilpasset fysisk adgang til valglokalet slik at kun valgansvarlig og nestansvarlig hadde tilgang under valg gjennomføringen.

Herding av applikasjoner

Bilde 8-4. Omtale av herding i Valgdirektoratets «Veileder i sikkerhet og beredskap».

Kommunen eller fylkeskommunen skal sørge for å begrense funksjonalitet på maskinene som benyttes for å få tilgang til det elektroniske valg gjennomføringssystemet, jf. valgforskriften § 4-2 (1).

Dette kapittelet gir anbefalinger for hvordan personer som får tilgang til maskiner ikke skal få tilgang til funksjonalitet utover det som ligger til arbeidsoppgavene de skal utføre. I tillegg vil de anbefalte tiltakene redusere angrepsflaten og risikobildet.

Det stilles krav om at kommunen og fylkeskommunen **skal** begrense funksjonaliteten på maskinene som benyttes for tilgang til EVA, jf. bilde 8-4. Dette kalles herding av applikasjoner.

Herding av applikasjoner handler om å begrense skadeomfanget ved

kompromittering, ved å fjerne mulighet til å kjøre makroer, script, og så videre. Unødvendig programvare bør også fjernes. Alle applikasjoner må herdes og holdes oppdatert, noe som øker administrasjonsbyrden på systemet.

De mellomstore og store kommunene vi snakket med hadde i stor grad implementert Microsoft AppLocker for å håndtere herding. Det ble pekt på tekniske feil, utfordringer og brukervansker, særlig ved pålogging av ulike applikasjoner. De største kommunene hadde også herdet nettleserne Chrome og Edge etter Center for Internet Security (CIS)-standarder. Mindre kommuner herdet kun PC for EVA Skanning. Herding av EVA Admin-PCer ble vurdert som omfattende og dyrt, og dermed ikke gjort. Det etterlyses mer omfattende testing og mer detaljerte instruksjoner i bruk av AppLocker.

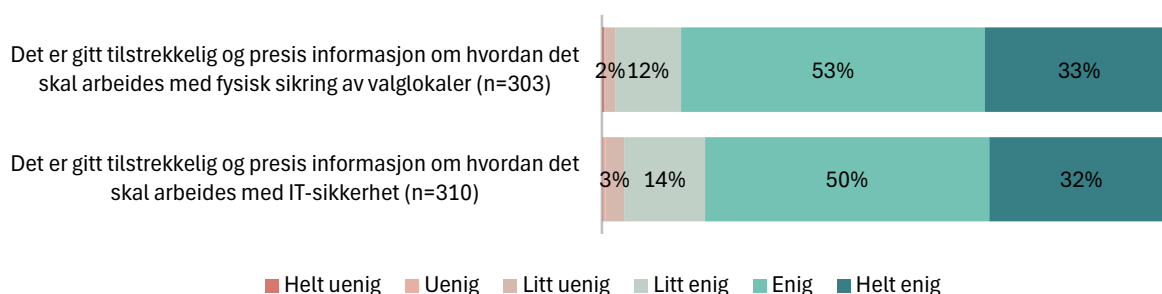
8.3. Brukernes vurdering av Valgdirektoratets informasjons- og opplæringsarbeid

Valgdirektoratet spiller en sentral rolle i å sikre at kommunene har nødvendig kunnskap og kompetanse til å gjennomføre valg på en trygg måte. Gjennom opplæring, veiledere og informasjonsmateriell gir direktoratet støtte i arbeidet med både fysisk sikring av valglokaler og IT-sikkerhet ved bruk av EVA.

Kommunene opplevde tilbudet som omfattende og nyttig, men med variasjon i hvor godt det traff ulike behov. En av kommunene vi snakket med fremhevet at opplæringen ga økt bevissthet om sikkerhet og bedre rutiner. Flere små og store kommuner vi snakket med påpekte at informasjonen tidvis kom sent og var for lite teknisk for de IT-ansvarlige.

Valggjennomføringsundersøkelsen rettet særlig fokus på informasjon og opplæring knyttet til fysisk sikring av valglokaler og IT-sikkerhet. Funnene i figur 8-7 tyder på at direktoratet har møtt kommunenes behov på en god måte, på begge områder. Blant valgansvarlige i kommunene oppgir 86 prosent seg helt enig eller enig i at det er gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med fysisk sikring av valglokaler. Intervjuene bekrefter dette langt på vei der det trekkes frem gode rutiner for fysisk sikring av maskiner, aktivt forhold til grønn og rød sone, samt økt grad av adgangskontroll til valglokaler.

Figur 8-5. Ta stilling til følgende påstander om informasjonen og opplæringen dere har fått i kommunen fra Valgdirektoratet. (prosent)

Informasjon og opplæring om IT-sikkerhet skårer høyt i undersøkelsen. I kommunene er 32 prosent helt enig, og 50 prosent er enig i at det ble gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med IT-sikkerhet. I fylkeskommunene var 31 prosent helt enig, og 54 prosent enig (figur ikke vist).

Samtlige informanter i de sju kommunene vi snakket med oppga at de deltok på samlinger i regi av Valgdirektoratet og benyttet valgmedarbeiderportalen som hovedkilde til veiledning.

Flere små kommuner beskrev at opplæringen var tilstrekkelig, men i hovedsak rettet mot større kommuner og ofte mer omfattende enn deres behov, eller det de hadde kapasitet og kompetanse til å gjennomføre. Små og mellomstore kommuner la vekt på nytten av kombinasjonen av fysiske og digitale samlinger, og var positive til at valgkonferansen kan følges på Teams. En informant fra en større kommune uttalte at deres IKT-personell burde vært inkludert i opplæringsløpet til direktoratet.

Vi ønsker oss en egen bolk for vårt eget IKT-personell på Valgkonferansen(e). At de som jobber med IKT og IKT-sikkerhet får egne kontaktpersoner i Valgdirektoratet sin brukerstøtte.

De største kommunene hadde egne interne kurs og utarbeidet tilpassede veiledere for sine valgmedarbeidere. En stor kommune hadde over 200 ansatte på kurs, og samarbeidet med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap for å forankre opplæringen i trusselbildet.

Samtlige kommuner vi snakket med opplevde Valgdirektoratet som lett tilgjengelig. De fikk tak i den veiledningen og opplæringen de hadde behov for. Ressurser som ble brukt i dette arbeidet var valgmedarbeiderportalen, valgkonferansen, veiledningssesjoner, veileder i sikkerhet, kontaktsenteret

og enkelte nøkkelpersoner i Valgdirektoratet. En stor kommune rapporterte at de var svært fornøyde med den egne supporttelefonen for storkommuner.⁴³

Et ankepunkt som gikk igjen hos samtlige informanter var endringene og oppdateringene i sikkerhetsveilederen, som kom for tett på valggjennomføringen. Det ble sendt ut brev med informasjon om høring april 2025, med tilbakemeldingsfrist juni 2025, for endringer som skulle gjelde fra 1. juli 2025. Dette skapte forvirring, frustrasjon og til dels endrede ferieplaner for en del IT-personell.

Resultatene tyder på at Valgdirektoratet har lyktes i stor grad med informasjon og opplæring i sikkerhet, herunder fysisk sikring og informasjonssikkerhet.

Øvrige poenger

Ingen kommuner rapporterte om uønsket trafikk eller forsøk på inntrengen i valgsystemene. Alle kommuner benyttet brannmur og antivirus-programvare de var fornøyde med. De største kommunene brukte i tillegg DNS-filtrering med applikasjonen Umbrella.

Intervjuene viste videre at det ikke var sammenheng mellom kommuners størrelse og bruk av trådløs eller kablet nett. Dette varierte fra hver fysisk valglokasjon i den enkelte kommune. Hvis det ble benyttet trådløst nett så var det enten på kommunens sikre nett eller en 4/5G trådløs ruter med VPN oppkobling til EVA Admin maskinene. EVA Skanning-maskiner var kablet i samtlige kommuner som brukte applikasjonen.

8.4. Våre vurderinger

Er informasjon og opplæring fra Valgdirektoratet om hvordan EVA skal sikres bra nok? Har kommunene sikret EVA godt nok i årets stortingsvalg? Gode ressurser og en hensiktsmessig og anvendelig veileder i sikkerhet bør resultere i fornøyde sikkerhets- og valgansvarlige, som har det de trenger til rådighet for å gjennomføre et sikkert valg. De bør kunne anvende ressurser og sikkerhetsveileder fra Valgdirektoratet for å bedre kunne ivareta både fysiske sikring og informasjonssikkerhet.

Basert på valggjennomføringsundersøkelsen og informantenes erfaringer presentert over, er dette målet nådd.

Informasjon og opplæring i informasjonssikkerhet fra Valgdirektoratet fremstår som godt utviklet og treffsikkert. Basert på funn fra valggjennomføringsundersøkelsen og intervjuene vurderer vi at kommunene i hovedsak har hatt god støtte, relevante ressurser og en hensiktsmessig veileder i sikkerhet. Direktoratet har lyktes med å etablere en solid struktur for opplæring og veiledning, og de fleste kommuner rapporterer høy tilfredshet med både innhold og tilgjengelighet.⁴⁴

Samtidig pekte noen kommuner på at veilederen i sikkerhet var krevende å bruke i praksis. Tilbakemeldinger fra intervjuene antyder at den oppleves noe teoretisk og til dels lite operasjonell, særlig for små og mellomstore kommuner som trenger konkrete råd. Ordlyden med «må», «bør» og «anbefales» gir rom for skjønn, noe som fører til ulik tolkning og variasjon i hvordan tiltak

⁴³ Dette er i tråd med øvrige kommuners tilbakemeldinger om denne, jf. omtale i kapittel 5.

⁴⁴ Se også omtale av informasjonsarbeid, opplæring og arbeidet med ny lov i kapittel 3-5.

implementeres. Store kommuner tolker kravene strengt og gjennomfører omfattende tiltak, mens mindre kommuner i større grad tilpasser seg lokalt og vurderer hva som er praktisk gjennomførbart.

Et tydelig mønster i intervjuene er at endringer og oppdateringer i sikkerhetsveilederen kom for tett opp mot valggjennomføringen. Flere kommuner fremhever at endring av veileder i juni skapte tidspress og unødvendig risiko for feil eller mangelfull etterlevelse. Vår vurdering er at timing bør forbedres slik at kommunene har bedre tid til å tilpasse seg endrede krav og føringer knyttet til sikkerhet.

Et gjennomgående ønske er større grad av delaktighet fra kommunene i utforming av veilederen og øvrige sikkerhetsrutiner. Dette vil kunne bidra til bedre samhandling, deling av løsninger og utvikling av praktisk rettede tiltak. Vi vurderer dette som klokt.

Videre vurderer vi at Valgdirektoratet muligens kan differensiere veiledningsmateriellet tydeligere etter kommunistørrelse og behov. Større kommuner ser ut til å tåle mer rom for tolkning av retningslinjer, mens mindre kommuner vil ha nytte av enklere og mer praksisnære beskrivelser. En oppdeling av veilederen i separate spor – rettet mot henholdsvis valgleidere og IT-personell – vil muligens kunne øke nytteverdien betydelig.

8.4.1. Anbefalinger

- Flere kommuner og deres IT-personell har fremmet ønsker om å få være mer delaktige i arbeidet knyttet til gjennomføring av sikkert valg, herunder informasjonssikkerhet. Kommunene ønsker å medvirke til utvikling av både sikkerhetsnormer og praktiske veiledere. Vi anbefaler at Valgdirektoratet vurderer å legge til rette for en slik brukermedvirkning. Etter vår vurdering er det mye å hente i å trekke på kompetansen som finnes i mange kommuner og fylkeskommuner. Kommunene og fylkeskommunene har førstehåndserfaring og vet hva som er de mest givende forbedringstiltakene. Vi ser at det er etablert en side på Valgmedarbeiderportalen for å synliggjøre brukermedvirkning, der interessenter kan melde seg til medvirkning. Siden [Brukermedvirkning - Valgmedarbeiderportalen](#) kan være et fint sted å begynne. Det kan vurderes å innlemme «Informasjonssikkerhet» som et valg, for å åpne opp for medvirkning.
- Det er mange IKT- og sikkerhetsansvarlige som sitter med mye kunnskap, kompetanse og gode løsninger for gjennomføring av sikkert valg, men de kjenner ikke nødvendigvis til hverandre. Et nettverk for sikkerhetsansvarlige i regi av Valgdirektoratet vil kunne skape gevinster. Det kan være en idé å se til Digi nettverkene til KS, som har skapt gode strukturer for verdiskapning på tvers av kommuner innen ulike tematikker.
- Videre anbefaler vi å tilpasse sikkerhetsveilederen til de ulike behovene i kommunene. Store kommuner har andre behov enn små og mellomstore kommuner. Det kan synes klokt å innrette veilederen mer praktisk og teknisk i tilnærmingen, samtidig som den ivaretar rollebegrepet i valggjennomføringen og om mulig, rette veilederen mot hhv. IT-personell og valgleider.
- Vi anbefaler at Valgdirektoratet innfører en «frys-periode» for utvikling av veileder i sikkerhet i god tid før valggjennomføringen, slik at kommunene evner å absorbere skjerpede krav, teste og innrette seg praktisk i tide.

- Vi anbefaler at Valgdirektoratet etablerer enda tettere kontakt med sine leverandører, særlig Stø AS som leverer BankID, som er kritisk for valggjennomføring, herunder tilgang til EVA, riktig tilgangsstyring, elektronisk signering av protokoll, m.m.

9. Oppsummering og anbefalinger

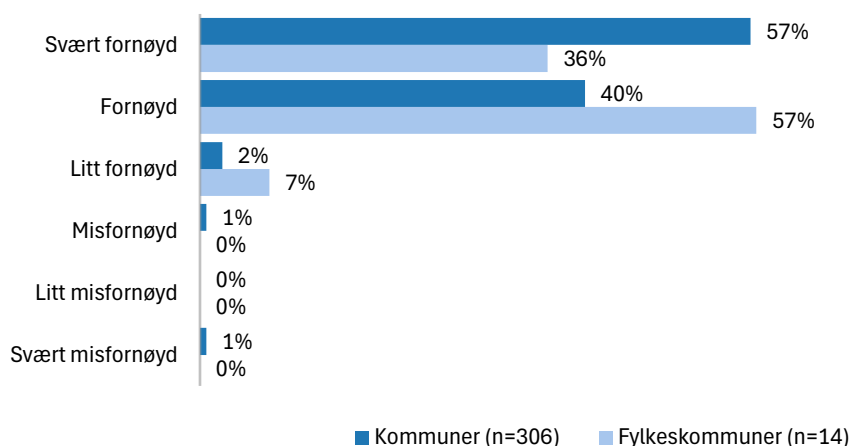
I dette kapittelet oppsummerer vi hovedfunnene i evalueringen og kommer med våre samlede konklusjoner og anbefalinger.

9.1. Samlet vurdering

Evalueringen viser at Valgdirektoratet i hovedsak har lyktes med å levere tjenester av høy kvalitet til kommuner og fylkeskommuner i forbindelse med gjennomføring av stortings- og sametingsvalget i 2025. Direktoratets tjenester fremstår som relevante og pålitelige, og bidrar til trygghet, forutsigbarhet og tillit i valgprosessen. Kommunene og fylkeskommunene gir uttrykk for høy tilfredshet med informasjonsarbeidet og opplæringen, kontaktsenteret og valgadministrasjonssystemet EVA.

Når vi spør de valgansvarlige om hvor fornøye de alt i alt var med de systemer og tjenester Valgdirektoratet tilbød ved valget 2025, svarte 57 prosent at de var svært fornøye, mens 40 prosent svarte at de var fornøye.

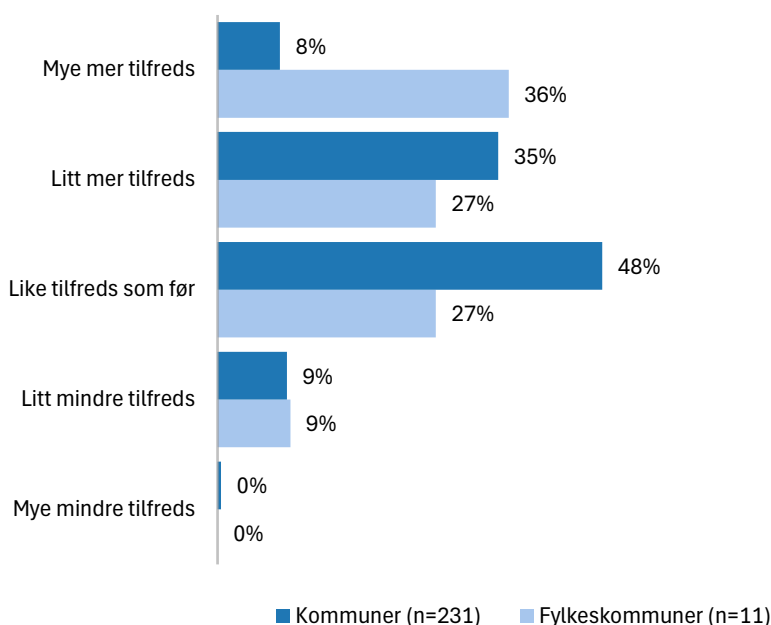
Figur 9-1 Alt i alt, hvor fornøye er du og din [kommune/fylkeskommune] med de systemer og tjenester Valgdirektoratet har tilbudt ved valget 2025? (prosent)

De valgansvarlige ble også spurt om de alt i alt var mer eller mindre tilfreds med de systemer og tjenester Valgdirektoratet tilbød ved valget i 2025, sammenlignet med det som ble tilbudt ved valget i 2023.

Svarene viste at de fleste respondentene med erfaring fra tidligere valg opplevde liten endring eller en viss forbedring i tilfredshet med Valgdirektoratets systemer og tjenester fra 2023 til 2025. Totalt oppga 48 prosent at de var like tilfredse som før, mens 43 prosent var litt eller mye mer tilfreds. 9 prosent oppga at de var litt mindre tilfredse, mens ingen oppga å være mye mindre tilfredse.

Figur 9-2. Alt i alt, er du mer eller mindre tilfreds med de systemer og tjenester Valgdirektoratet har tilbudt ved valget i 2025 sammenlignet med de som ble tilbudt ved valget i 2023? (prosent, valgansvarlige med erfaring som valgansvarlig fra ett valg eller mer, vet ikke tatt ut)

Svarfordelingen på dette spørsmålet er ganske lik vurderingen av opplæringen i valget ved 2023 sammenlignet med opplæringen i 2021: det store flertallet uttrykker at de er noe mer fornøyde enn ved forrige valg, eller om lag det samme.⁴⁵ Det er en noe høyere andel som uttrykker at de er litt mindre tilfredse etter dette valget, enn det var ved forrige valg. Dette kan imidlertid henge sammen med at tilfredsheten med Valgdirektoratet var langt lavere etter valget i 2021.

Hovedinntrykket er at de fleste enten var like tilfredse som før eller opplevde en bedring i tilbudet.

Samtidig peker funnene vi har gjennomgått i rapporten på forbedringsmuligheter knyttet til raskere og mer målrettet informasjon, sterkere brukermedvirkning og videreutvikling av de digitale løsningene for å sikre enklere og mer effektiv bruk. Vi har også sett at kommunene er gjennomgående mer fornøyde enn fylkeskommunene.

9.2. Oppsummering av evalueringsspørsmålene

I det følgende gjennomgår vi funnene for de enkelte evalueringsspørsmålene.

Informasjonsarbeid og kommunikasjon

Hvor god er informasjonen til kommunene? Valgdirektoratets informasjonsarbeid ble gjennomgående vurdert som relevant, pålitelig og tillitsskapende. Kommuner og fylkeskommuner var i hovedsak fornøyde med informasjonen. Særlig nyhetsbrevne ble trukket fram som nyttige og presise. Valgmedarbeiderportalen ble oppfattet som et sentralt verktøy for informasjon og opplæringsmateriell.

⁴⁵ Evalueringen i 2023 og 2021 benyttet en sekspunkts skala fra «mye mindre tilfreds» til «mye mer tilfreds», så direkte sammenlikning av verdiene i midten er vanskelig.

Samtidig pekte mange på utfordringer med struktur, søkefunksjon og oppdatering på portalen, samt at veiledere og opplæringsmateriell i enkelte tilfeller kom sent. Det ble også etterlyst raskere varsling ved tekniske feil og andre akutte hendelser, for eksempel via e-post eller SMS. Kommunene var gjennomgående mer fornøyde enn fylkeskommunene, samtidig som flere kommuner ønsket mer målrettet og brukertilpasset informasjon.

Vi vurderer at informasjonen til kommunene i hovedsak var god, relevant og tillitsskapende, men at tidlighet, struktur og målretting bør styrkes for å sikre at informasjonen utnyttes fullt ut.

Opplæring

Hvordan er kvaliteten og relevansen av opplæringstiltakene? Evalueringen viser at opplæringstilbudet fra Valgdirektoratet i hovedsak hadde god kvalitet og høy relevans. Tiltakene nådde bredt ut, og kombinasjonen av fysiske samlinger, digitale samlinger, e-læringskurs, opplæringsvideoer og materiell på Valgmedarbeiderportalen ga kommuner og fylkeskommuner fleksible muligheter til å tilegne seg kunnskap. Deltakere trakk frem at opplæringen ga trygghet i arbeidet med valggjennomføringen, og både nye og erfarne valgansvarlige oppga nytte av tiltakene.

Prøvevalget fungerte som både systemtest og opplæringstiltak. Deltakelsen var høy, og de fleste var fornøyde med gjennomføring og læringsutbytte, selv om noen kommuner ikke deltok på grunn av kapasitet eller tekniske årsaker. Funnene tyder på at prøvevalget ga godt læringsutbytte, men også at det var ulike ønsker om omfang og ressursbruk.

Samtidig peker funnene på noen klare forbedringsbehov i opplæringstilbudet. Små og perifere kommuner opplevde oftere at opplæringen var mest tilpasset større kommuner, både faglig og praktisk. Fylkeskommunene etterlyste mer målrettet opplæring tilpasset deres rolle. IT-personell og de som arbeider med sikkerhet, opplevde dessuten at opplæringen i for liten grad var tilpasset deres behov. EVA-opplæringen ble av et fåtall beskrevet som utilstrekkelig, med behov for mer praktisk rettede og trinnvise veiledninger, flere øvelser og temakurs, særlig om opptelling og protokollføring.

Samlet vurderer vi at opplæringstiltakene hadde god kvalitet og høy nytteverdi for kommuner og fylkeskommuner, men at det er et klart behov for mer målretting mot små og perifere kommuner, fylkeskommunene, IT-ressurser og sikkerhetsansvarlige.

Ny valglov

Hvor god er informasjonen og opplæringen som departementet og direktoratet har gitt om ny valglov? Med god informasjon og opplæring om ny valglov mener vi informasjon og opplæring som setter kommuner og fylkeskommuner i stand til å forstå regelverket og gjennomføre oppgavene sine på en trygg og forsvarlig måte, som gjør dem trygge på hva endringene betyr i praksis, og som gjør at valget kan oppleves profesjonelt og tillitsvekkende for velgerne. Informasjonen må være relevant og tilgjengelig i tide, slik at nødvendige forberedelser kan gjøres innenfor stramme tidsrammer.

Funnene viser at kommunene og fylkeskommunene i stor grad opplevde at de forsto de praktiske konsekvensene av regelverksendringene. De fleste var trygge eller svært trygge på hva endringene innebar, og det var få områder der tryggheten var lavere. Dette tyder på at informasjonen og opplæringen i hovedsak dekket de sentrale endringene. Det var lite som tydet på at veiledningen fra departementet og direktoratet ble oppfattet som inkonsistent. Kommunene brukte i størst grad

Valgdirektoratets kunnskapsressurser, men det kom ikke frem systematiske utfordringer knyttet til samspillet mellom departementet og direktoratet.

Samtidig erfarte flere kommuner at enkelte temaer var uklart forklart eller ble avklart sent. Dette gjaldt særlig behandling av tvilsomme og forkastede stemmer og enkelte praktiske konsekvenser av kravene til universell utforming. Flere opplevde at veiledningen fra Valgdirektoratet og KDD kom for sent til å kunne tas i bruk i lokal opplæring, og fylkeskommunene vurderte at kommunene noen ganger tolket prosedyrene ulikt.

På denne bakgrunnen vurderer vi at informasjonen og opplæringen om ny valglov i hovedsak var god og relevant, men at enkelte områder krevde tydeligere, mer operative og tidligere avklaringer.

Kontaktsenteret

Er kontaktsenteret hensiktsmessig organisert og hvor godt fungerer kontaktsenteret for kommunene?

Et hensiktsmessig organisert kontaktsenter kjennetegnes av gode responstider, høy kvalitet i svarene, få feil og opplevelse av trygghet hos brukerne. Basert på Valgdirektoratets egne tall og brukernes erfaringer er dette i stor grad oppnådd. Et stort flertall beskrev kontaktsenteret som svært nyttig og som en av de mest brukte og viktigste kildene til støtte i valg gjennomføringen. Andelen som var tilfreds, var høyere ved dette valget enn ved de to foregående.

Brukerne opplevde høy tilgjengelighet og rask responstid. Enkelte erfarne valgansvarlige uttrykte likevel at de noen ganger ønsket mer utdypende svar og raskere henvisning til andrelinje ved komplekse spørsmål. Dette henger blant annet sammen med at førstelinjen primært skal vise til eksisterende skriftlige ressurser, mens erfarne brukere kan ha forventninger om mer dyptgående drøftinger.

Kontaktsenteret er bemannet med midlertidige ansatte i valgår, supplert med en koordinator som bidrar til kontinuitet. Gitt store variasjoner i henvendelsesvolum gjennom året, fremstår denne modellen som hensiktsmessig, selv om det kan være behov for å vurdere om bemanningen er tilstrekkelig i de mest hektiske periodene, som valgdagen og valgnatten. Datamaterialet gir ikke grunnlag for å anbefale en helt annen organisering, men peker på at linjedelingen bør tydeliggjøres, og at flyten mellom første- og andrelinje kan vurderes nærmere.

Vi konkluderer med at kontaktsenteret er hensiktsmessig organisert og fungerte godt for valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner ved dette valget. Samtidig er det rom for justeringer knyttet til kapasitetsvurderinger og håndtering av mer komplekse saker.

Valgadministrasjonssystemet EVA (EVA Admin og EVA Skanning)

I hvilken grad er kommunene tilfredse med EVA? Resultatene viser at kommunene gjennomgående var godt fornøyde med EVA. EVA Admin ble vurdert som funksjonelt, stabilt og godt tilpasset behovene. Særlig den nye protokolløsningen og forbedrede status- og visningsfunksjoner ble trukket frem som nyttige og som bidrag til mer effektiv arbeidsflyt. Samtidig etterspurte mange forbedringer, blant annet bedre brukervennlighet, tydeligere arbeidsflyt, færre klikk, mer logiske skjermbilder og bedre støtte for behandling av tvilsomme og forkastede stemmer. Funksjonaliteten for elektronisk signering ble flere steder vurdert som lite intuitiv.

EVA Skanning fikk svært gode vurderinger for driftssikkerhet, presisjon og brukervennlighet. Kommunene rapporterte høy tillit til systemets sikkerhet, få problemer i praksis og god integrasjon

med øvrige EVA-komponenter. Rammeavtalen for kjøp av skannetjenester ble ansett som dekkende. Kritikken fra et fåtall respondenter handlet om mange pålogginger, automatisk utlogging og tidvis treg ytelse. Hovedinntrykket var at forbedringspotensialet i hovedsak ligger i forenkling av opplæringen og støtte til nye brukere.

Tilfredsheten med EVA var høyere enn ved tidligere valg. Funnene tyder på at forbedringstiltakene som er gjort i EVA Admin og EVA Skanning, kan ha bidratt til dette, blant annet gjennom bedre stabilitet, nye funksjoner og tydeligere arbeidsprosesser. Samtidig viser de mange innspillene til forbedringer at det fortsatt er behov for systematisk videreutvikling basert på brukernes erfaringer.

Vi vurderer at kommunene i stor grad var tilfredse med EVA, og at forbedringstiltakene som er iverksatt, sannsynligvis har hatt en positiv effekt på tilfredsheten.

Sikkerhet

Hvordan har kommunene arbeidet med å sikre EVA? Informasjon og opplæring i sikker bruk av EVA ble av kommunene i hovedsak vurdert som god. Valgdirektoratet hadde etablert en struktur for opplæring og veiledning i informasjonssikkerhet, blant annet gjennom sikkerhetsveileder og kurs, og de fleste kommuner rapporterte høy tilfredshet med både innhold og tilgjengelighet.

Samtidig ble det pekt på at sikkerhetsveilederen til dels kunne være krevende å bruke i praksis. Flere opplevde den som teoretisk og lite operasjonell, særlig i små og mellomstore kommuner. Ordlyden med «må», «bør» og «anbefales» ga rom for skjønn, noe som førte til ulik tolkning og variasjon i hvordan tiltak ble implementert. Store kommuner tolket kravene strengt og gjennomførte omfattende tiltak, mens mindre kommuner i større grad tilpasset seg lokalt.

Et tydelig funn var at oppdateringen av sikkerhetsveilederen i juni kom sent, og at dette skapte tidspress og risiko for mangelfull etterlevelse. Flere etterlyste også mer brukermedvirkning i utvikling av veilederen og tilhørende rutiner, samt differensierte råd tilpasset ulike kommunestørrelser og roller (valgledelse eller IT-personell).

Vi vurderer at kommunene i hovedsak hadde gode forutsetninger for å arbeide systematisk med å sikre EVA, men at veiledningen i større grad bør tilpasses ulike målgrupper, gjøres mer praktisk operasjonell og oppdateres tidligere i valgåret.

9.3. Samlet anbefaling

Valgdirektoratet har et godt grunnlag for videre utvikling av sine tjenester. For å styrke arbeidet ytterligere, vil vi anbefale følgende:

Styrke planlegging og målretting av informasjonsarbeidet

Valgdirektoratet bør sikre at veiledere, opplæringsmateriell og annen informasjon sendes ut tidligere og mer målrettet. Kommunikasjonen bør tydeligere være rettet mot de ulike brukergruppene, kommuner, fylkeskommuner og tekniske ressurser, slik at innholdet oppleves relevant for mottakeren. Valgmedarbeiderportalen bør videreutvikles med bedre struktur, søkefunksjon og oppdatert innhold. I tillegg anbefales det å etablere tydelige rutiner for rask varsling ved tekniske feil.

Videreføre og justere kontaktsenterets organisering

Kontaktsenteret har høy brukertilfredshet og fungerer godt som førstelinjetjeneste. Dagens modell med en fast koordinator mellom valgår bør videreføres for å sikre kontinuitet og faglig sammenheng.

Det bør vurderes å styrke bemanningen i de mest hektiske periodene, som valgdagen og valgnatten. Samtidig bør det tydeliggjøres hvordan linjeinndelingen fungerer, og eventuelt vurderes raskere overføring av komplekse saker til andrelinje. Kontaktsenterets henvendelsesdata bør brukes systematisk for å forbedre veiledere og opplæring, og direktoratet bør stimulere til mer nettverksbygging mellom valgansvarlige for å redusere unødvendige henvendelser.

Øke og systematisere brukermedvirkning

Kommuner og fylkeskommuner bør i større grad involveres i utvikling og forbedring av direktoratets tjenester. Det anbefales å etablere faste arenaer for innspill, for eksempel gjennom referansegrupper eller brukerfora. Eksisterende muligheter for medvirkning bør synliggjøres bedre, blant annet på Valgmedarbeiderportalen. IT-ressurser og sikkerhetsansvarlige i kommunene bør inkluderes mer aktivt i utvikling av sikkerhetsveiledere og opplæring, blant annet gjennom egne sesjoner på valgkonferansene.

Videreutvikle EVA Admin med vekt på brukervennlighet og arbeidsflyt

EVA Admin fungerer godt, men flere brukere peker på behov for forenkling og bedre navigasjon. Valgdirektoratet bør etablere en strukturert prosess for å samle inn, vurdere og prioritere brukernes erfaringer som grunnlag for videre utvikling. Det bør legges vekt på å gjøre systemet mer intuitivt, redusere antall klikk, forbedre varsler og tydeliggjøre neste steg i arbeidsprosesser. Opplæringsmateriell for mer komplekse funksjoner, som håndtering av forkastede stemmer og elektronisk signering, bør videreutvikles.

Opprettholde og videreføre EVA Skanning med styrket opplæring

EVA Skanning oppfattes som et stabilt og sikkert system som fungerer godt. Systemet bør videreføres i dagens form, men opplæringen bør styrkes, særlig for nye brukere og i temaer som manuell registrering, stikkprøver og kontrolltelling. Mindre tekniske forbedringer, som redusert behov for pålogging og mindre automatisk utlogging, bør vurderes for å bedre brukeropplevelsen.

Etablere nettverk for IKT- og sikkerhetsansvarlige

Det er mange IKT- og sikkerhetsansvarlige som sitter med mye kunnskap, kompetanse og gode løsninger for gjennomføring av sikkert valg, men de kjenner ikke nødvendigvis til hverandre. Et nettverk for sikkerhetsansvarlige i regi av Valgdirektoratet vil kunne skape gevinster. Det kan være en idé å se til Digi-nettverkene til KS, som har skapt gode strukturer for erfaringsdeling på tvers av kommuner innen ulik tematikk.

Innføre «frys-periode» for utvikling av veileder i sikkerhet

Vi anbefaler at valgdirektoratet innfører en «frys-periode» for utvikling av veileder i sikkerhet i god tid før valggjennomføringen, slik at kommunene evner å absorbere skjerpede krav, teste og innrette seg praktisk i tide.

10. Litteratur

- DFØ. (2025) *Med valg i sikte. En evaluering av Valgdirektoratet* (DFØ-rapport 2025:3).
- Digdir. (2020). *Informasjonssikkerhet - en forutsetning for å nå virksomhetens mål*. Hentet fra: https://www.digdir.no/informasjonssikkerhet/informasjonssikkerhet-en-forutsetning-na-virksomhetens-mal/1123#hva_handler_informasjonssikkerhet_om
- Endr. i valgforskriften. (2025). *Forskrift om endring i forskrift om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre* (FOR-2025-06-23-1191). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2025-06-23-1191>
- Jones, H. & Hageberg, E. (2025). *Valggjennomføringsundersøkelsen 2025* (ideas2evidence-rapport 20:2025). Ideas2evidence.
- Kantar TNS (2018). *Valggjennomføringsundersøkelsen 2017*. Kantar TNS.
- Kommunal- og distriktsdepartementet (2025a). Tildelingsbrev 2025 – Valgdirektoratet.
- Kommunal- og distriktsdepartementet (2025b). *Veileder om universell utforming av valglokaler og valgutstyr*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/6d34484f301c4e2e81e0656a23a587ad/no/pdfs/h-2564-b.pdf>
- Kommunal- og distriktsdepartementet (2025c) *Veileder om stemming*. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/8d1f4ff9bf284a49a0cfac328660b405/no/pdfs/h-2571-b_veileder-om-stemming.pdf
- Kommunal- og distriktsdepartementet (2025d). *Veileder om opptelling ved stortingsvalg*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/751db6a94d1d448b870dbf44bf82e9db/no/pdfs/v-eileder-om-opptelling-ved-stortingsvalg.pdf>
- Likestillings- og diskrimineringsloven. (2017). *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering* (LOV-2017-06-16-51). Hentet fra: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2
- Oslo Economics. (2019a) *Evaluering av Valgdirektoratets tjenester ved valget 2019* (OE-rapport 2019-44). Oslo Economics.
- Oslo Economics. (2019b). *Valggjennomføringsundersøkelsen 2019* (OE-rapport 2019-45). Oslo Economics.
- Oslo Economics. (2021a) *Evaluering av Valgdirektoratets tjenester ved valget 2021* (OE-rapport 2021-72). Oslo Economics.
- Oslo Economics (2021b). *Valggjennomføringsundersøkelsen 2021* (OE-rapport 2021-73). Oslo Economics.
- Oslo Economics. (2024a). *Evaluering av Valgdirektoratets tjenester ved valget i 2023* (OE-rapport 2024-16). Oslo Economics.

- Oslo Economics (2024b). *Valggjennomføringsundersøkelsen 2023* (OE-rapport 2023-15). Oslo Economics.
- Prop. 45 L. (2022). *Prop. 45 L (2022-2023) Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven)*. Kommunal- og distriktsdepartementet.
- Rolstadås, A. (2025). Prosjekt. I *Store Norske Leksikon*. Hentet fra: <https://snl.no/prosjekt>
- Ryssevik, J., Bjørnebekk, O., Engesæter, P. & Storli, K. (2018). *Et spørsmål om tillit: Evaluering av gjennomføringen av valgene i 2017* (ideas2evidence-rapport 2/2018). Ideas2evidence.
- Valgdirektoratet (2025a). *Tilgjengelighet – praktiske sjekklister. Praktiske sjekklister for sikring av tilgjengelighet ved valg*. Tilgjengelig fra:
<https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/media/2jclu4qk/tilgjengelighetssjekklister.pdf>
- Valgdirektoratet (2025b). *Veileder i sikkerhet. Hvordan gjennomføre sikre valg i kommuner og fylkeskommuner*. Tilgjengelig fra:
<https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/media/o1pkccw2/veileder-i-sikkerhet-ved-valg.pdf>
- Valgdirektoratet (2025c). *Innkomne spørsmål og svar på disse: Valgkonferansen 2025 del 1*. Tilgjengelig fra:
<https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/media/sysbgdm2/sp%C3%B8rsm%C3%A5l-og-svar-fra-valgkonferansen-del-1-2025.pdf>
- Valgforskriften. (2024). Forskrift om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (FOR-2024-11-05-2662). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2024-11-05-2662>
- Valgloven. (2023). *Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre* (LOV-2023-06-16-62). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2023-06-16-62>
- Valgmedarbeiderportalen. (u.å.). *Regelverksendringer – ny valglov*. Hentet fra:
<https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/artikler/regelverksendringer-ny-valglov>
- Valgmedarbeiderportalen. (u.å.). *Valgkonferansen 2025 – del 1*. Hentet fra:
<https://valgmedarbeiderportalen.valg.no/artikler/valgkonferansen-2025-del-1/>

11. Vedlegg

Vedlegg 1: Spørreskjema

Valggjennomføringsundersøkelsen og evalueringen av Valgdirektoratets tjenester 2025 (kommuner)

v25_samtykke1

Velkommen til valggjennomføringsundersøkelsen og evalueringen av Valgdirektoratets tjenester 2025!

Naviger gjennom undersøkelsen ved å trykke "tilbake" eller "neste" nederst på hver spørsmålsside. Ikke bruk tilbakeknappen til nettleseren.

Ved å delta i undersøkelsen, godkjenner du at vi bruker dine opplysninger i tråd med det som er beskrevet i samtykkeskjemaet. Mer informasjon om personvern og dine rettigheter kan du lese hvis du velger «Jeg vil lese mer om undersøkelsen og personvern».

- ☐ Jeg samtykker og vil gå videre til undersøkelsen
- ☐ Jeg vil lese mer om undersøkelsen og personvern

v25_samtykke2

- ☐ Under kommer mer informasjon om prosjektet og hvordan vi vil behandle dine data.

Bakgrunn og formål

ideas2evidence skal i samarbeid med Agenda Kaupang, NORCE og NetNordic på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet gjennomføre en evaluering av Valgdirektoratets tjenester og valggjennomføringsundersøkelsen.

Svarene på spørreundersøkelsen utgjør et viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med kontinuerlig forbedring av den praktiske valggjennomføringen i Norge. Tilsvarende undersøkelser har blitt gjennomført en rekke ganger tidligere. Tidligere datainnsamlinger har gitt verdifull informasjon som har blitt brukt direkte inn i arbeidet med å legge til rette for frie, hemmelige og tillitsskapende valg i Norge. Årets undersøkelse er den første etter at den nye valgloven trådte i kraft, og den er derfor spesielt viktig.

Undersøkelsen består av spørreundersøkelser til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner, samt intervjuer med valgansvarlige og andre personer med roller i forbindelse med valget. Datamaterialet vil bli analysert og sammenfattet i en rapport til Kommunal- og distriktsdepartementet som leveres i desember 2025.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Denne forespørselen gjelder deltakelse i en spørreundersøkelse til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner. Spørreskjemaet består av to deler.

Valggjennomføringsundersøkelsen samler inn statistikk om den praktiske valggjennomføringen i kommuner og fylkeskommuner. Evalueringen av Valgdirektoratets tjenester innhenter deres vurderinger av samarbeidet med Valgdirektoratet og tjenestene som tilbys innen opplæring, kontaktsenter, informasjon og det valgadministrative systemet EVA.

Personvernerklæring - Våre rutiner for behandling av personopplysninger

Alle personopplysninger som innhentes vil behandles i tråd med personvernforordningen (GDPR). Her gir vi deg

utfyllende informasjon om hvordan ideas2evidence og Agenda Kaupang vil behandle opplysningene om deg.

Ditt personvern- hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil ikke knyttes til svarene dine etter at datainnsamlingsperioden er over. Vi deler ikke din informasjon med andre enn personene i prosjektgruppa. Datamaterialet vil lagres på egen kryptert server med tilgangskontroll. I forbindelse med gjennomføring av digitale spørreundersøkelser, vil personopplysninger i datainnsamlingsfasen kunne behandles i land utenfor EU/EØS (USA). Overføring av data er garantert gjennom EUs standard personvernbestemmelser (Standard Contractual Clauses), ref. artikkel 46 (2) c, samt ytterligere personverntiltak (ref. EDPBs Recommendations 02/2020) ideas2evidence og Agenda Kaupang er prosjektets behandlingsansvarlige, med ansvar for å samle inn, bearbeide og lagre data.

Resultatet av undersøkelsen vil gjengis i form av oppsummerende statistikk, som f.eks. antall og andel som er fornøyde med ulike tjenester. Fritekstsvaret vil kunne siteres anonymt.

Dataene vil bli slettet eller anonymisert ved prosjektslutt og senest 3 måneder etter levert rapport (tentativt 31. mars 2026.)

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- å få se hvilken informasjon om deg vi har samlet inn å be om at informasjonen slettes, slik at den ikke finnes lenger å be om rettelser hvis opplysninger er feil
- å få en kopi av få informasjonen fra oss å klage til Datatilsynet dersom du synes at vi har behandlet opplysningene om deg på en uforsiktig måte, eller på en måte som ikke er riktig

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Du krysser av for samtykke i eget spørsmål i spørreskjemaet. Dette er hjemlet i personopplysningsloven (GDPR artikkel 6 nr. 1 bokstav a).

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til prosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

ideas2evidence ved prosjektleder Eivind Hageberg (eivind.hageberg @ideas2evidence.com)

ideas2evidence ved personvernombud Asle Høgestøl (asle.hogestol@ideas2evidence.com)

- ☐ Jeg samtykker og vil gå videre til undersøkelsen
- ☐ Jeg samtykker ikke og ønsker ikke å delta

v25_innl_info

Bakgrunnsspørsmål

Vi starter undersøkelsen med noen spørsmål om din erfaring som valgansvarlig og om kommunens stemmekretser.

v25_innl2

Hvor mange valg har du tidligere vært valgansvarlig for?

I dette spørsmålet sikter vi til både stortings-, sametings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg.

--

v25_innl3

Hvor mye erfaring har du med valgadministrasjonssystemet EVA Admin?

- ☐ Har brukt systemet i tre eller flere valg, medregnet årets valg
- ☐ Har brukt systemet i to valg, medregnet årets valg
- ☐ Ingen erfaring utover årets valg

v25_kri1

Har kommunen gjort endringer i stemmekretsinnndelingen sammenlignet med valget i 2023?

- ☐ Ja, nå er det flere stemmekretser
- ☐ Ja, nå er det færre stemmekretser
- ☐ Ja, men kun grensejustering
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke/Har ikke grunnlag for å svare

v25_kri2

Hva var årsaken(e) til at stemmekretsene ble endret?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ Økonomi
- ☐ Manglet egnede lokaler
- ☐ Elektronisk manntall på valgdagen(e)
- ☐ For få stemmeberettigede i kretsen til at vi ønsket å tilby eget valglokale
- ☐ Flere stemmeberettigede i kretsen gjorde det nødvendig med ny inndeling
- ☐ Økende antall velgere som forhåndsstemmer
- ☐ Andre endringer i demografisk sammensetning
- ☐ Annet: Vennligst spesifiser _____

v25_sts_info

Stemmesedler og valgutstyr

Vi vil nå stille noen spørsmål om stemmesedler og valgutstyr

v25_sts1

Fikk kommunen stemmesedlene til stortingsvalget før 11. august?

Eget spørsmål om utstyr til sametingsvalget kommer senere.

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_sts8

Du svarte at kommunen ikke fikk stemmesedlene før 11. august.

Når mottok kommunen stemmesedlene?

- ☐ På dagen forhåndsstemmingen startet (11. august)
- ☐ 12. august
- ☐ 13. august
- ☐ Senere enn 13. august
- ☐ Vet ikke

v25_sts2

Hva var årsaken(e) til at stemmesedlene kom for sent?

v25_sts3

Hvordan vurderer du stemmesedlenes kvalitet?

- ☐ Svært dårlig kvalitet
- ☐ Dårlig kvalitet
- ☐ Verken god eller dårlig kvalitet
- ☐ God kvalitet
- ☐ Svært god kvalitet

v25_sts4

Hva var årsaken til at du vurderte stemmesedlenes kvalitet som dårlig?

v25_sts5

Opplevde kommunen at stemmesedler ble flyttet på eller fjernet fra avlukker?

	Ja, i mange tilfeller	Ja, i et eller noen få tilfeller	Nei	Vet ikke
Under forhåndsstemmingen	☐	☐	☐	☐
På valgdagen	☐	☐	☐	☐

v25_sts6

Valgdirektoratet har utarbeidet oppslag som viser hvilke lister som stiller til valg i valgdistriktet, til å henge i valglokalene.

Er kommunen kjent med dette oppslaget?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

v25_sts7

Hadde kommunen hengt opp slike oppslag i ett eller flere valglokaler?

	Ja, i alle valglokaler	Ja, i noen valglokaler	Nei	Vet ikke
Under forhåndsstemningen	☐	☐	☐	☐
På valgdagen	☐	☐	☐	☐

v25_vau1

Har din kommune gått til anskaffelse av nytt valgutstyr i år?

- ☐ Ja, fra valgutstyr.no
☐ Ja, fra annen leverandør
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_vau4

Du har svart at din kommune bestilte nytt valgutstyr via valgutstyr.no. Kryss av for hva kommunen bestilte.

Vennligst velg alle relevante alternativer.

- ☐ Valgurne
☐ Roll-up - fremgangsmåte
☐ Roll-up - takk for din stemme
☐ Skiltholder A3
☐ Bordduk
☐ Kjørdner
☐ Utendørsflagg
☐ Funksjonærkort
☐ Ledeteip
☐ Taktile ledelinjer
☐ Reservedeler
☐ Annet - vennligst spesifiser _____

v25_vau6

Mottok kommunen valgutstyret i tide?

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_vau7

Alt i alt, hvilken kvalitet hadde valgutstyret dere anskaffet fra valgutstyr.no i år?

- ☐ Svært dårlig kvalitet
☐ Dårlig kvalitet
☐ Verken god eller dårlig kvalitet
☐ God kvalitet
☐ Svært god kvalitet

v25_vau8

Hva var årsaken til at du vurderte valgutstyrets kvalitet som dårlig?

v25_vafor_info

Valglokaler i forhåndsstemmeperioden

Vi vil nå stille noen spørsmål om kommunens valglokaler i forhåndsstemmeperioden.

v25_vafor1

Hvor mange valglokaler hadde kommunen i forhåndsstemmeperioden?

Her skal du kun regne med lokaler som velgerne selv kunne oppsøke, ikke institusjonsstemming eller andre steder der valgmedarbeidere reiste ut for å motta stemmer der hvor velgerne var.

v25_vafor2

Ble tilgjengelighet for alle velgergrupper i forhåndsstemmelokalene vurdert i forkant av valget?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vafor3

Du har oppgitt at tilgjengelighet for alle velgergrupper i forhåndsstemmelokalene ble vurdert i forkant av valget.

Ble noen av følgende grupper involvert i vurderingen?

Vennligst velg alle relevante alternativ.

- ☐ Representant(er) for råd for personer med funksjonsnedsettelse
- ☐ Representant(er) for eldrerådet
- ☐ Andre personer med funksjonsnedsettelse
- ☐ Andre, vennligst utdyp: _____

v25_vafor4

Hadde kommunen valglokaler i forhåndsstemmeperioden hvor ikke alle velgere kunne ta seg inn uten hjelp?

- ☐ Ja

- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vafor5

I hvor mange av valglokalene i forhåndsstemmeperioden kunne ikke alle velgere ta seg inn uten hjelp?

v25_vafor9

Hvilke forhold gjorde at ikke alle velgere kunne ta seg inn uten hjelp i et eller flere valglokaler kommunen benyttet i forhåndsstemmeperioden?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ Fremkommelighet inn i valglokalet (inngangspartiet, trapper, heis, ganger og lignende)
- ☐ Skilting og merking på utsiden av valglokalet
- ☐ Fremkommelighet inne i valglokalet
- ☐ Skilting og merking inne i valglokalet
- ☐ Annet, vennligst spesifiser: _____

v25_vafor10

Hva var årsaken til at kommunen benyttet et eller flere valglokaler i forhåndsstemmeperioden der ikke alle velgere kunne ta seg inn uten hjelp?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ For kostbart å tilpasse lokalet
- ☐ Vernet bygg som ikke kunne tilpasses
- ☐ Privat eid lokale som kommunen ikke kunne gjøre noe med
- ☐ Vet ikke
- ☐ Annet - Vennligst spesifiser _____

v25_vafor6

Tilbød kommunen forhåndsstemming på noen av disse stedene?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ Kommunale lokaler (rådhus, servicetorg, bibliotek, etc.)
- ☐ Eksisterende lokaler i et kjøpesenter/en butikk
- ☐ Universitet/høyskole
- ☐ Egne oppsatte brakker
- ☐ Videregående skole
- ☐ Annet – Vennligst spesifiser _____

v25_vafor7

I hvilken periode av forhåndsstemmingen fantes valglokaler i kommunen som var åpne etter 18:00?

- ☐ Hver dag i hele perioden
- ☐ Hver dag den siste uken og enkelte dager i ukene før
- ☐ Hver dag den siste uken (ikke tidligere)
- ☐ Enkelte dager i hele perioden
- ☐ Enkelte dager den siste uken (ikke tidligere)
- ☐ Annet - Vennligst spesifiser _____
- ☐ Ingen dager i perioden

v25_vafor8

Hva var årsaken til at kommunen ikke hadde lokaler som var åpne etter 18:00 i forhåndsstemmeperioden?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ Ikke behov/for lite besøkt av velgerne
- ☐ For kostbart
- ☐ Mangel på personell
- ☐ Ikke vurdert
- ☐ Vet ikke
- ☐ Annet _____

v25_vava_info

Valglokaler på valgdagen

Vi vil nå stille noen spørsmål om kommunens valglokaler på valgdagen.

v25_vava1

Hvor mange valglokaler hadde kommunen på valgdagen(e)?

v25_vava2

Ble tilgjengelighet for alle velgergrupper i valglokalene på valgdagen vurdert i forkant av valget?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava3

Du har oppgitt at tilgjengelighet for alle velgergrupper i valglokalene på valgdagen ble vurdert i forkant av valget.

Ble noen av følgende grupper involvert i vurderingen?

Vennligst velg alle relevante alternativ.

- ☐ Representant(er) for råd for personer med funksjonsnedsettelse
- ☐ Representant(er) for eldrerådet
- ☐ Andre personer med funksjonsnedsettelse
- ☐ Andre, vennligst utdyp: _____

v25_vava4

Hadde kommunen valglokaler på valgdagen hvor ikke alle velgere kunne ta seg inn uten hjelp?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava5

I hvor mange av valglokalene på valgdagen kunne ikke alle velgere ta seg inn uten hjelp?

v25_vava18

Hvilke forhold gjorde at ikke alle velgere kunne ta seg inn uten hjelp i et eller flere valglokaler kommunen benyttet på valgdagen?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ Fremkommelighet inn i valglokalet (inngangspartiet, trapper, heis, ganger og lignende)
- ☐ Skilting og merking på utsiden av valglokalet
- ☐ Fremkommelighet inne i valglokalet
- ☐ Skilting og merking inne i valglokalet
- ☐ Annet, vennligst spesifiser: _____

v25_vava19

Hva var årsaken til at kommunen benyttet et eller flere valglokaler på valgdagen(e) der ikke alle velgere kunne ta seg inn uten hjelp?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ For kostbart å tilpasse lokalet
- ☐ Vernet bygg som ikke kunne tilpasses
- ☐ Privat eid lokale som kommunen ikke kunne gjøre noe med
- ☐ Vet ikke
- ☐ Annet - Vennligst spesifiser _____

v25_vava7

Hvor stor andel av de faste valglokalene manglet valgavlukker som var tilpasset personer med funksjonsnedsettelse (universelt utformet)?

	0 %	1-24 %	25-49 %	50-74 %	75-99 %	100 %	Vet ikke
I perioden for forhåndsstemmegivning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På valgdagen(e)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_vava21

Etter din vurdering, hvordan var ventetiden i valglokalene på valgdagen(e)?

- ☐ Ventetiden var kort eller akseptabel
☐ Noen velgere måtte vente urimelig lenge
☐ Mange velgere måtte vente urimelig lenge
☐ Vet ikke

v25_vava9

Hva tror du var årsaken(e) til at velgere måtte vente urimelig lenge i valglokalene på valgdagen(e)?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ Økt behov for veiledning om fremgangsmåten ved stemmegivning
☐ Økt behov for veiledning om forståelsen av stemmeseddelen
☐ At valgkort ikke lenger er i bruk
☐ For få valgmedarbeidere til å veilede
☐ For få stemmeavlukker
☐ Økt antall velgere med særskilte behov
☐ Det tok lang tid å søke opp og krysse av velgere i manntallet
☐ Utfordringer med innlogging
☐ Vet ikke
☐ Annet - Vennligst spesifiser _____

v25_vava22

Er kommunen kjent med veilederen om universell utforming av valglokaler og valgutstyr som er utarbeidet av Kommunal- og distriktsdepartementet?

- ☐ Ja, den ble brukt i valgforberedelsene
☐ Ja, men den ble ikke brukt i valgforberedelsene
☐ Nei, har ikke kjennskap til denne veilederen

v25_vava23

Hva var årsaken til at kommunen ikke benyttet veilederen om universell utforming av valglokaler og valgutstyr i valgforberedelsene? Vennligst utdyp:

v25_vava25

Er kommunen kjent med Valgdirektoratets «Praktiske sjekklister for å sikre tilgjengelighet»?

- ☐ Ja, den ble brukt i valgforberedelsene
- ☐ Ja, men den ble ikke brukt i valgforberedelsene
- ☐ Nei, har ikke kjennskap til denne veilederen

v25_vava26

Hva var årsaken til at kommunen ikke benyttet "Praktiske sjekklistor for å sikre tilgjengelighet"? Vennligst utdyp:

v25_vava10

Opplevde kommunen utfordringer i situasjoner hvor synshemmede skulle gjennomføre sin valghandling?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava11

Du svarte at kommunen opplevde utfordringer i situasjoner hvor synshemmede skulle gjennomføre sin valghandling.

Kan du utdype dette?

v25_vava12

Opplevde kommunen utfordringer i situasjoner der det skulle gis assistanse til velgere som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava24

Du svarte at kommunen oppleve utfordringer i situasjoner der det skulle gis assistanse til velgere som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene.

Kan du utdype dette?

v25_vava13

Du svarte at kommunen opplevde utfordringer der det skulle gis assistanse til velgere som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene.

Har leder og/eller nestleder deltatt i avgjørelser ved tvilstilfeller tilknyttet assistansebestemmelsen?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava14

Opplevde kommunen andre utfordringer i situasjoner hvor velgere med funksjonsnedsettelse skulle gjennomføre sin valghandling?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava15

Du svarte at kommunen opplevde andre utfordringer i situasjoner hvor velgere med funksjonsnedsettelse skulle gjennomføre sin valghandling.

Kan du utdype dette?

v25_vava16

Har kommunen på forhånd sendt ut eller publisert informasjon om at velgere med funksjonsnedsettelse har rett til assistanse ved stemmegivningen?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_vava17

Hvordan ble informasjonen om at velgere med funksjonsnedsettelse har rett til assistanse ved stemmegivningen distribuert?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ På kommunens nettsider
- ☐ Annonse i lokalavis
- ☐ Brosjyre sendt ut til alle kommunens husstander
- ☐ I sosiale medier
- ☐ Annet: _____

v25_anvam_info

Antall valgmedarbeidere

Vi vil nå stille noen spørsmål om antallet valgmedarbeidere og rekrutteringen av disse.

v25_anvam1

Hvor mange valgmedarbeidere har jobbet i forhåndsstemmeperioden?

Vennligst oppgi heltall.

--

v25_anvam2

Hvor mange valgmedarbeidere jobbet på valgdagen(e), inkludert mottak av stemmer, opptelling mv.?

Vennligst oppgi heltall.

--

v25_anvam3

Har det vært vanskelig eller enkelt for kommunen å rekruttere et tilstrekkelig antall valgmedarbeidere?

- ☐ Svært vanskelig
- ☐ Ganske vanskelig
- ☐ Verken enkelt eller vanskelig
- ☐ Ganske enkelt
- ☐ Svært enkelt
- ☐ Vet ikke

v25_anvam4

Hva er årsaken til at det har vært vanskelig for kommunen å rekruttere et tilstrekkelig antall valgmedarbeidere?

v25_stele_info

Legitimasjon og stemmegivning

Vi vil nå stille noen spørsmål om legitimasjon og stemmegivning ved årets valg.

v25_stele1

Har kommunen interne retningslinjer for hva slags legitimasjon som godkjennes ved stemmegivning?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_stele5

Typiske former for legitimasjon som normalt kan godkjennes er pass, nasjonalt ID-kort, førerkort (også digitalt) og bankkort med bilde.

Godkjenner kommunen andre typer legitimasjon enn disse?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_stele6

Hvilke andre typer legitimasjon godkjenner kommunen?

v25_stele3

Avviste kommunen en eller flere velgere på grunn av mangelfull legitimasjon?

Her sikter vi både til velgere som ikke hadde legitimasjon, og til velgere som hadde legitimasjon som ikke var i tråd med kravene i regelverket (f.eks. uten bilde).

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_stele4

Hvordan var omfanget av avvísninger på grunn mangelfull legitimasjon ved dette valget sammenlignet med valget i 2023?

- ☐ Flere ble avvist
- ☐ Antall avvisninger ble det samme
- ☐ Færre ble avvist
- ☐ Vet ikke

v25_elav1

Førte strømbrudd eller kommunikasjonsbrudd mot det elektroniske manntallet til at stemmesedler ikke kunne legges rett i urnen?

	Ja	Nei
I forhåndsstemmeperioden	☐	☐
På valgdagen	☐	☐

v25_oppt_info

Opptelling

Vi vil nå stille noen spørsmål om opptelling.

v25_oppt1

Benyttet din kommune seg av maskinell opptelling (skanning) ved valget i år?

- ☐ Ja, vi skannet selv
- ☐ Ja, vi skannet i en annen kommune
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_oppt12

Har kravet om at ordinære forhåndsstemmer skal telles per valglokale vært utfordrende å innfri?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

v25_oppt13

Du svarte at kravet om at ordinære forhåndsstemmer skal telles per valglokale har vært vanskelig å innfri.

Kan du utdype hvorfor dette er tilfelle?

v25_oppt14

Har kravet om at første opptelling av ordinære valgtingsstemmer må gjøres manuelt i hvert enkelt valglokale vært utfordrende å innfri?

- ☐ Ja
☐ Nei

v25_oppt15

Du svarte at kravet om at første opptelling av ordinære valgtingsstemmer må gjøres manuelt i hvert enkelt valglokale har vært utfordrende å innfri. Kan du utdype hvorfor dette er tilfelle?

v25_oppt5

Begynte kommunen med klargjøring av forhåndsstemmer for manuell opptelling før valgdagen?

Klargjøring kan innebære at man begynner å brette ut og sortere stemmesedler.

- ☐ Nei
☐ Ja - vennligst spesifiser hvor mange dager før valgdagen kommunen begynte med klargjøringen _____

v25_oppt6

Mottok kommunen forhåndsstemmer etter klokken 17:00 dagen etter valgdagen?

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_oppt7

Hvor mange forhåndsstemmer har dere mottatt etter klokken 17:00 dagen etter valgdagen, som dere er klar over på nåværende tidspunkt?

Vennligst oppgi et heltall.

v25_oppt8

Hva var de viktigste årsakene til at forhåndsstemmene ble mottatt for sent (etter klokken 17:00 dagen etter valgdagen)?

- ☐ Utenriksstemmer postlagt for sent.
☐ Utenriksstemmer med for lang forsendelsestid i posten
☐ Forhåndsstemmer fra andre kommuner ble feilsendt
☐ Forhåndsstemmer fra andre kommuner fikk lang forsendelsestid med ordinær postgang
☐ Annet _____

v25_oppt10

Valgdirektoratet har en avtale med Posten/Bring om fremsending av forhåndsstemmer.

Hvor fornøyd er dere med tjenestene Posten/Bring tilbyr gjennom avtalen med Valgdirektoratet?

- ☐ Svært misfornøyd
- ☐ Ganske misfornøyd
- ☐ Verken misfornøyd eller fornøyd
- ☐ Ganske fornøyd
- ☐ Svært fornøyd
- ☐ Benytter ikke tjenesten

v25_oppt11

Du svarte at dere er misfornøyd med Posten/Bring sine tjenester.

Kan du utdype dette?

v25_klag_info

Klagebehandling

Vi vil nå stille noen spørsmål om innkomne klager og klagebehandling.

v25_klag1

Har kommunen mottatt klager på valggjennomføringen?

- ☐ Ja, ved dette valget
- ☐ Ja, ved tidligere valg
- ☐ Ja, ved både dette og tidligere valg
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_klag2

I hvilken grad opplever du at kommunen har tilstrekkelig kunnskap om behandling av klager på valggjennomføringen i kommunen?

- ☐ I svært liten grad
- ☐ I liten grad
- ☐ I noen grad
- ☐ I stor grad
- ☐ I svært stor grad
- ☐ Vet ikke

v25_klag3

Du svarte at du opplever at kommunen i liten grad eller i svært liten grad har tilstrekkelig kunnskap om behandling av klager på valggjennomføringen.

Hvordan kan KDD og Valgdirektoratet bidra til å øke kunnskapen om denne typen klagebehandling?

v25_sam_info

Sametingsvalget

Vi vil nå stille noen egne spørsmål om sametingsvalget.

v25_sam1

Hadde kommunen tilgang til alt nødvendig materiell til sametingsvalget før 11. august?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_sam2

Opplevde kommunen noen utfordringer i forbindelse med stemmegivning til sametingsvalget?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

v25_sam3

Hvilke utfordringer opplevde kommunen i forbindelse med stemmegivning til sametingsvalget? Utdyp gjerne.

v25_sam4

Opplevde kommunen noen utfordringer i forbindelse med opptelling av stemmer til sametingsvalget?

Vi tenker her på den [endelige/foreløpige] opptellingen av stemmer.

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Ikke relevant

v25_sam5

Hvilke utfordringer opplevde kommunen i forbindelse med opptelling av stemmer til sametingsvalget? Utdyp gjerne.

v25_sam6

Alt i alt, hvor tilfreds er du med kommunens gjennomføring av sametingsvalget i 2025?

- ☐ Svært tilfreds
- ☐ Tilfreds
- ☐ Verken tilfreds eller utilfreds
- ☐ Utilfreds
- ☐ Svært utilfreds
- ☐ Ikke relevant

v25_sam7

Du svarte at du var [svært utilfreds/utilfreds] med kommunens gjennomføring av sametingsvalget.

Hvordan kunne Valgdirektoratet ha bidratt til en bedre gjennomføring av sametingsvalget i din kommune? Her tenker vi for eksempel på opplæring, informasjonsmateriell eller kontaktsenter tjenester.

v25_sibe_info

Sikkerhet og beredskap

Vi vil nå stille noen spørsmål om sikkerhet og beredskap.

v25_sibe1

Hvilke sikkerhets- og beredskapstiltak gjennomførte kommunen i forbindelse med valget?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ Gjennomførte opplæring for valgmedarbeidere og/eller andre involvert i valggjennomføringen, med fokus på sikkerhet og beredskap
- ☐ Utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)
- ☐ Gjennomgikk direktoratets sjekklistor for sikkerhet og beredskap ved bruk av EVA
- ☐ Gjennomførte direktoratets tiltak knyttet til informasjonssikkerhet ved bruk av EVA
- ☐ Gjennomførte en eller flere sikkerhets- og beredskapsøvelser for valgmedarbeidere og/eller andre involvert i valggjennomføringen

- ☐ Utarbeidet beredskapsplaner
- ☐ Utarbeidet bemanningsplaner
- ☐ Utarbeidet beredskapsavtaler med eksterne leverandører
- ☐ Gjennomførte tiltak knyttet til fysisk sikring av lokaler og materiell
- ☐ Ingen tiltak
- ☐ Vet ikke
- ☐ Annet - Vennligst spesifiser _____

v25_sibe2

Hvorfor har ikke kommunen gjennomført sikkerhets- og beredskapstiltak i forbindelse med valget?

v25_sibe3

I hvilken grad benyttet kommunen seg av følgende ressurser i sikkerhets- og beredskapsarbeidet?

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
Veiledning i sikkerhet og beredskap på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veileder i styring og kontroll i valggjennomføring (ROS-analyser) på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringssamlingene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Erfaringsutveksling med andre kommuner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Innleid rådgivning og kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andre ressurser i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_sibe4

Utløste endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA behov for nye tiltak eller nye rutiner i din kommune?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_sibe5

På hvilke områder utløste endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA behov for nye tiltak eller rutiner?

Vennligst velg alle relevante alternativ.

- ☐ Tilgangsstyring
- ☐ Begrensning av datatrafikk/funksjonalitet på maskinene som kommunen benytter for å få tilgang til EVA
- ☐ Installering av programvare for monitorering av maskiner til maskinell skanning
- ☐ Annet, vennligst spesifiser: _____

v25_sibe6 - v25_sibe6

Hvilke endringer gjorde kommunen i praksisen for tilgangsstyring? Vennligst utdyp:

v25_sibe7

Hvem jobbet med innføringen av de nye tiltakene utløst av endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA?

Vennligst velg alle relevante alternativ.

- ☐ Interne ressurser
- ☐ Innleid kompetanse
- ☐ Annet _____

intro_del2

Du er nå ferdig med valggjennomføringsundersøkelsen (del 1). Nå starter del 2 av spørreundersøkelsen som omhandler tjenestene fra Valgdirektoratet.

Vi begynner med noen spørsmål om informasjons- og opplæringsarbeidet knyttet til ny valglov.

v25_nylo1

Valget i år er det første som er gjennomført etter at den nye valgloven trådte i kraft i 2024. Valgloven inneholder endringer fra tidligere lov, som kan ha praktiske konsekvenser for kommunenes gjennomføring av valg. Nedenfor lister vi opp ulike forhold som er omfattet av endringene i lov og forskrift.

I forkant av valgdagen – hvor trygg var du på at du forsto hva endringene i regelverket innebar i praksis for kommunens gjennomføring av valget?

	Svært utrygg	Utrygg	Verken trygg eller utrygg	Trygg	Svært trygg	Ikke kjennskap til denne lov­endringen
Valgkort erstattet av informasjon om stemmerett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stemmestyre erstattet av administrativt utpekt leder og nestleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav til sikker bruk av EVA (elektronisk valgadministrasjonssystem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til personstemmer ved stortingsvalg fjernet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skjerpede krav til universell utforming av valglokaler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvidelse av muligheten til å bortvise personer fra valglokalet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av ordinære forhåndsstemmer gjøres per lokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Svært utrygg	Utrygg	Verken trygg eller utrygg	Trygg	Svært trygg	Ikke kjennskap til denne lov­endringen
Krav om at første opptelling av valgtingsstemmer gjøres i hvert enkelt valglokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klageordningen ved valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Øvrige endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_nylo2

Har kommunen brukt noen av Valgdirektoratets eller Kommunal- og distriktsdepartementets kunnskapsressurser for å bli kjent med regelverksendringene?

Med kunnskapsressurser mener vi alle former for informasjon, opplæring og veiledning, f.eks. nettsider, skriftlig veiledning, informasjonspakker, videoer, e-læring, nyhetsbrev, brukerstøtte og samlinger (fysiske eller digitale).

- ☐ Ja, kunnskapsressurser fra Valgdirektoratet
☐ Ja, kunnskapsressurser fra Kommunal- og distriktsdepartementet
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_nylo3

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Valgdirektoratets informasjon, opplæring og veiledning om regelverksendringene?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken misfornøyd eller fornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Ikke kjennskap til informasjon / opplæring / veiledning om dette
Valgkort erstattet av informasjon om stemmerett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stemmestyre erstattet av administrativt utpekt leder og nestleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav til sikker bruk av EVA (elektronisk valgadministrasjonssystem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til personstemmer ved stortingsvalg fjernet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skjerpede krav til universell utforming av valglokaler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvidelse av muligheten til å bortvise personer fra valglokalet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av ordinære forhåndsstemmer gjøres per lokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av valgtingsstemmer gjøres i hvert enkelt valglokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klageordningen ved valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken misfornøyd eller fornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Ikke kjennskap til informasjon / opplæring / veiledning om dette
Øvrige endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_nylo4

Du har oppgitt at du var misfornøyd eller svært misfornøyd ved sider av informasjons-, opplærings- og veiledningsarbeidet fra Valgdirektoratet. Hvis du ønsker å uttype dette, kan du gjøre dette her:

v25_nylo5

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Kommunal- og distriktsdepartementets informasjon og veiledning om regelverksendringene?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken misfornøyd eller fornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Ikke kjennskap til informasjon / opplæring / veiledning om dette
Muligheten til personstemmer ved stortingsvalg fjernet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stemmestyre erstattet av administrativt utpekt leder og nestleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav til universell utforming av valglokaler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av ordinære forhåndsstemmer gjøres per lokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klageordningen ved valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av valgtingsstemmer gjøres manuelt i hvert enkelt valglokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgstyrets ansvar og oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Øvrige endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_nylo6

Du har oppgitt at du var misfornøyd eller svært misfornøyd ved sider av informasjons- og veiledningsarbeidet fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

Hvis du ønsker å utdype dette, kan du gjøre dette her:

v25_nylo7

Det er enkelte forskjeller mellom regelverket for gjennomføring av stortingsvalg og sametingsvalg. I forkant av valget 2025, hvor trygg følte du deg på betydningen av dette for din kommune?

- ☐ Svært utrygg
- ☐ Utrygg
- ☐ Verken trygg eller utrygg
- ☐ Trygg
- ☐ Svært trygg
- ☐ Ikke kjennskap til disse forskjellene

v25_oppla_info

Opplæring

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets opplæringstjenester.

v25_oppla1

Deltok du, eller noen fra din kommune, på følgende konferanser/webinar foran årets valg?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ Valgkonferanse i januar (fysisk, regionalt)
- ☐ Valgkonferanse i januar (digitalt)
- ☐ Valgkonferanse i mai (fysisk i Oslo)
- ☐ Valgkonferanse i mai (digitalt)
- ☐ Fagdag skanning
- ☐ Ingen av delene
- ☐ Vet ikke

v25_oppla2

Har du, eller noen fra din kommune, benyttet seg av følgende opplæringsmateriell på Valgmedarbeiderportalen?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ Veiledere
- ☐ Rutinevideoer
- ☐ E-læringskurs
- ☐ Vet ikke

v25_oppla3

Har du benyttet deg av hele eller deler av det utvidede opplæringstilbudet til nye eller mindre erfarne valgansvarlige?

Med utvidet opplæringstilbud sikter vi til informasjonspakkene lagt ut på valgmedarbeiderportalen og de fem digitale møtepunktene arrangert av Valgdirektoratet.

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_oppla4

Ta stilling til følgende påstander om det utvidede opplæringstilbudet til nye eller mindre erfarne valgansvarlige.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Opplæringstilbudet til nye eller mindre erfarne valgansvarlige var godt tilpasset mitt kunnskapsnivå og min erfaring	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringstilbudet til nye eller mindre erfarne valgansvarlige gjorde at jeg fikk større læringsutbytte av det øvrige opplæringstilbudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt opplevde jeg det faglige innholdet som relevant	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_oppla5

Ta stilling til følgende påstander om det samlede opplæringstilbudet til kommunene.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Opplæringen gir et godt grunnlag for den videre internopplæringen i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringen har gjort kommunen i stand til å gjennomføre valget i henhold til regelverket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringen har redusert behovet for brukerstøtte underveis i valggjennomføringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er vi godt tilfreds med opplæringsopplegget i forbindelse med valget i 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_oppla7

Du svarte at du er uenig i at kommunen er alt i alt godt tilfreds med opplæringsopplegget i forbindelse med valget 2025.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, hva dere savnet og eventuelt hvordan opplæringen kunne vært forbedret?

v25_info_info

Informasjon

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets informasjonsarbeid.

v25_info1

Hva var de tre viktigste informasjonskildene kommunen brukte for å få svar på spørsmål om valggjennomføring?

Vennligst velg inntil tre alternativer.

- ☐ Valgmedarbeiderportalen
- ☐ Valg.no
- ☐ Sosiale medier
- ☐ Kontaktsenteret (Brukerstøtten) i Valgdirektoratet
- ☐ Spørre valgmedarbeidere i egen kommune
- ☐ Spørre valgmedarbeidere i andre kommuner
- ☐ Sende e-post eller ringe til medarbeidere i Valgdirektoratet, enten direkte til medarbeidere eller via sentralbord/postmottak
- ☐ Annet - vennligst spesifiser _____

v25_info2

Ta stilling til følgende påstander om Valgmedarbeiderportalen.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Valgmedarbeiderportalen er oversiktlig og lett å finne fram i	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgmedarbeiderportalen inneholder den informasjonen vi trenger i valggjennomføringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi kan stole på at Valgmedarbeiderportalen er oppdatert og gir presis informasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_info6

Ta stilling til følgende påstander om nyhetsbrev og annen informasjon fra Valgdirektoratet.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke	Ikke relevant
Nyhetsbrevene sørger for at vi er oppdatert på viktige sider ved gjennomføringen av valget.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgdirektoratet informerte tidsriktig og presist om uforutsette hendelser (nedetid, kapasitetproblemer, m.m.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonen fra Valgdirektoratet nådde riktig mottaker	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er jeg fornøyd med informasjonen jeg fikk fra Valgdirektoratet ved valget i 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_info4

Har du innspill til hvordan informasjonsarbeidet kunne vært forbedret?

v25_kont_info

Kontaktsenteret (brukerstøtte)

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets kontaktsenter.

v25_kont1

Benyttet kommunen seg av Valgdirektoratets kontaktsenter i forbindelse med valget 2025?

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_kont2

Hvordan kommuniserte dere med kontaktsenteret?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ På e-post
☐ På telefon
☐ Via kontaktskjema på Valgmedarbeiderportalen

v25_kont3

Ta stilling til følgende påstander om Valgdirektoratets kontaktsenter

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Den første personen som svarte forstod spørsmålet og kunne enten besvare det selv eller sende meg videre til en annen relevant person som kunne svare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi fikk svar innen rimelig tid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Svaret ga en løsning på spørsmålet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Åpningstidene for kontaktsenter per telefon dekket våre behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vårt inntrykk er at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som gjorde hva de kunne for å hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vårt inntrykk er at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som kunne gi presise svar på tekniske spørsmål	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vårt inntrykk er at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som kunne gi presise svar på valgfaglige spørsmål	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er vi godt tilfreds med kontaktsenteret i forbindelse med valget i 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_kont5

Du svarte at du er uenig i at kommunen er alt i alt fornøyd med kontaktsenteret i forbindelse med valget 2025.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, og eventuelt hvordan kontaktsenteret kunne forbedret sitt arbeid?

--

v25_evaa_info

EVA Admin

Vi vil nå stille noen spørsmål om EVA Admin.

v25_evaa5

Det er gjort justeringer i funksjonaliteten i EVA Admin, blant annet som følge av nytt valgregelverk.

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende funksjonaliteter i EVA Admin?

	Svært mis­fornø yd	Mis­fornø yd	Litt mis­fornø yd	Litt fornø d	Fornø d	Svært fornø d	Vet ikk e
Opptelling – ny flyt for behandling av tvilsomme og forkastede stemmesedler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opptelling – telle forhåndsstemmer per forhåndsstemmest ed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opptelling – telle første telling på valgting i valglokalet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Protokollering – ny løsning for protokollering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_evaal

Ta stilling til følgende påstander om EVA Admin.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
EVA Admin har den funksjonaliteten som vi trenger for å gjennomføre valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin er intuitivt og lett å ta i bruk også for nybegynnere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
EVA Admin gir meg forståelige forklaringer og tilbakemeldinger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin gir meg god oversikt over hvilke oppgaver jeg har løst og hvilke som gjenstår å løse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg opplever at jeg har mulighet til å påvirke videreutviklingen av EVA Admin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ser ikke behov for videreutvikling og forbedringer i EVA Admin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin fungerte uten nevneverdige problemer ved gjennomføringen av valget 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er kommunen fornøyd med EVA Admin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_evaa2

Svaret ditt indikerer at du ser behov for videreutvikling og forbedringer i EVA Admin.

Hvilke forbedringer mener du det er særlig behov for?

v25_evaa4

Du svarte at du alt i alt er uenig i at kommunen er fornøyd med EVA Admin.

Kan du utdype hva dere var misfornøyd med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_evas_info

EVA Skanning

Vi vil nå stille noen spørsmål om EVA Skanning.

v25_evas5

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med muligheten til å kombinere maskinell og manuell opptelling?

- ☐ Svært misfornøyd
- ☐ Misfornøyd
- ☐ Verken misfornøyd eller fornøyd
- ☐ Fornøyd

- ☐ Svært fornøyd
- ☐ Vet ikke
- ☐ Ikke relevant, benyttet ikke denne funksjonaliteten

v25_evas2

I hvilken grad dekker rammeavtalen fra Valgdirektoratet kommunens behov for skannetjenester?

- ☐ I svært liten grad
- ☐ I liten grad
- ☐ I noen grad
- ☐ I stor grad
- ☐ I svært stor grad
- ☐ Vet ikke

v25_evas1

Ta stilling til følgende påstander om EVA Skanning.

Vi ser at du svarer for en av de åtte kommunene som piloterer den ny løsningen EVA Opptelling (Ullensvang, Voss herad, Nannestad, Vennesla, Gran, Eigersund, Vestre Toten eller Verdal). Vi ber deg svare med utgangspunkt i det nye systemet' :

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Jeg har tillit til at EVA Skanning løser oppgavene det er satt til på en presis, betryggende og sikker måte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning er intuitiv og lett å ta i bruk, også for nybegynnere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning gir meg forståelige forklaringer og tilbakemeldinger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning, EVA Jobbstyring og EVA Admin fungerer enkelt og effektivt sammen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er enkelt å få EVA Skanning til å fungere sammen med det skanningutstyret vi benytter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruken av EVA Skanning krever ikke opplæring ut over den opplæringen vi får fra Valgdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den maskinelle tolkningen av stempelavtrykk fungerte godt i selve valget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Stikkprøve er intuitiv og enkel å bruke til å gjennomføre stikkprøver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning fungerte uten nevneverdige problemer ved gjennomføringen av valget 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er kommunen fornøyd med EVA Skanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_evas4

Du svarte at du er uenig i at kommunen alt i alt er fornøyd med EVA Skanning.

Kan du utdype hva dere var misfornøyd med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_beval

Ta stilling til følgende påstander om brukerveiledningen til EVA.

Ta utgangspunkt i brukerveiledningen for hele systemet.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Brukerveiledningen er oversiktlig og lett å finne fram i	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brukerveiledningen er skrevet i et klart og lett forståelig språk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brukerveiledningen gir meg all den informasjonen jeg trenger om bruken av EVA	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_prov_info

Prøvevalget

Vi vil nå stille noen spørsmål om prøvevalget.

v25_prov1

Deltok din kommune i prøvevalget i juni?

Prøvevalget i juni fokuserte på manuell opptelling.

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_prov2

Ta stilling til følgende påstander om prøvevalget i juni.

Prøvevalget i juni fokuserte på manuell opptelling.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Informasjonen om, og organiseringen av, prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det tekniske opplegget ved prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi hadde stort læringsutbytte av å delta i prøvevalget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prøvevalget fant sted passende lenge før valgdagen(e)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_prov3

Deltok din kommune i prøvevalget i august?

Prøvevalget i august fokuserte på maskinell opptelling.

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_prov4

Ta stilling til følgende påstander om prøvevalget i august.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Informasjonen om, og organiseringen av, prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det tekniske opplegget ved prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi hadde stort læringsutbytte av å delta i prøvevalget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prøvevalget fant sted passende lenge før valgdagen(e)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_prov6

Alt i alt, hvor fornøyd er du og din kommune med prøvevalgene gjennomført i forkant av valget 2025?

- ☐ Svært misfornøyd
- ☐ Misfornøyd
- ☐ Litt misfornøyd
- ☐ Litt fornøyd
- ☐ Fornøyd
- ☐ Svært fornøyd
- ☐ Vet ikke
- ☐ Ikke relevant

v25_prov5

Du har oppgitt at du og din kommune alt i alt er misfornøyd med prøvevalgene 2025.

Her kan du utdype dette, og eventuelt komme med forslag til forbedringer.

v25_prov7

Du har oppgitt at din kommune ikke deltok i prøvevalgene i juni og august. Ønsker du å utdype hvorfor?

v25_tisi_info

Tilgjengelighet og sikkerhet

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets informasjons- og opplæringsarbeid om tilgjengelighet og sikkerhet.

v25_tisi1

Ta stilling til følgende påstander om informasjonen og opplæringen dere har fått fra Valgdirektoratet.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Det er gitt tilstrekkelig og presis informasjon om rettighetene til velgere som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene (inkl. krav til universell utforming, assistanse, hjemmestemming og stemming utenfor valglokalet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan kommunen kan legge til rette for velgere som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med IT-sikkerhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med fysisk sikring av valglokaler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_tisi2

Du har oppgitt at du er uenig i at det ble gitt tilstrekkelig og presis informasjon om rettigheter til og/eller tilrettelegging for velgere med funksjonsnedsettelser.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_tisi3

Du har oppgitt at du er uenig i at det ble gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med IT-sikkerhet og/eller fysisk sikkerhet.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_savu_info

Samlet vurdering

Helt til slutt har vi noen spørsmål der vi ber om en samlet vurdering av Valgdirektoratets tjenester.

v25_savu1

Hvor nyttig eller unyttig var følgende verktøy eller tjenester for din kommune i forbindelse med valget i 2025?

	Svært unyttig	Unyttig	Litt unyttig	Litt nyttig	Nyttig	Svært nyttig	Benyttet ikke denne tjenesten
Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nyhetsbrev fra Valgdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringspakke for nye valgansvarlige	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgkonferansen i januar/februar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgkonferansen i mai/juni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledere på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoer på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E-læringskurs for valgmedarbeidere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kontaktsenter (brukerstøtte)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_savu2

Alt i alt, hvor fornøyd er du og din kommune med de systemer og tjenester Valgdirektoratet har tilbudt ved valget 2025?

- ☐ Svært misfornøyd
- ☐ Misfornøyd
- ☐ Litt misfornøyd
- ☐ Litt fornøyd
- ☐ Fornøyd
- ☐ Svært fornøyd
- ☐ Vet ikke
- ☐ Ikke relevant

v25_savu3

Alt i alt, er du mer eller mindre tilfreds med de systemer og tjenester Valgdirektoratet har tilbudt ved valget i 2025 sammenlignet med de som ble tilbudt ved valget i 2023?

- ☐ Mye mindre tilfreds
- ☐ Litt mindre tilfreds
- ☐ Like tilfreds som før
- ☐ Litt mer tilfreds
- ☐ Mye mer tilfreds
- ☐ Vet ikke

v25_savu4

Hva er de viktigste forbedringsområdene i Valgdirektoratets tjenester og systemer fram mot valget i 2027?

Vedlegg 2: Spørreskjema fylkeskommuner

Valggjennomføringsundersøkelsen og evalueringen av Valgdirektoratets tjenester 2025 (fylkeskommune)

v25_samtykke1

Velkommen til valggjennomføringsundersøkelsen og evalueringen av Valgdirektoratets tjenester 2025!

Naviger gjennom undersøkelsen ved å trykke "tilbake" eller "neste" nederst på hver spørsmålsside. Ikke bruk tilbakeknappen til nettleseren.

Ved å delta i undersøkelsen, godkjenner du at vi bruker dine opplysninger i tråd med det som er beskrevet i samtykkeskjemaet. Mer informasjon om personvern og dine rettigheter kan du lese hvis du velger «Jeg vil lese mer om undersøkelsen og personvern».

- ☐ Jeg samtykker og vil gå videre til undersøkelsen
- ☐ Jeg vil lese mer om undersøkelsen og personvern

v25_samtykke2

Under kommer mer informasjon om prosjektet og hvordan vi vil behandle dine data.

Bakgrunn og formål

ideas2evidence skal i samarbeid med Agenda Kaupang, NORCE og NetNordic på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet gjennomføre en evaluering av Valgdirektoratets tjenester og valggjennomføringsundersøkelsen.

Svarene på spørreundersøkelsen utgjør et viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med kontinuerlig forbedring av den praktiske valggjennomføringen i Norge. Tilsvarende undersøkelser har blitt gjennomført en rekke ganger tidligere. Tidligere datainnsamlinger har gitt verdifull informasjon som har blitt brukt direkte inn i arbeidet med å legge til rette for frie, hemmelige og tillitsskapende valg i Norge. Årets undersøkelse er den første etter at den nye valgloven trådte i kraft, og den er derfor spesielt viktig.

Undersøkelsen består av spørreundersøkelser til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner, samt intervjuer med valgansvarlige og andre personer med roller i forbindelse med valget. Datamaterialet vil bli analysert og sammenfattet i en rapport til Kommunal- og distriktsdepartementet som leveres i desember 2025.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Denne forespørselen gjelder deltakelse i en spørreundersøkelse til valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner. Spørreskjemaet består av to deler.

Valggjennomføringsundersøkelsen samler inn statistikk om den praktiske valggjennomføringen i kommuner og fylkeskommuner. Evalueringen av Valgdirektoratets tjenester innhenter deres vurderinger av samarbeidet med Valgdirektoratet og tjenestene som tilbys innen opplæring, kontaktsenter, informasjon og det valgadministrative systemet EVA.

Personvernerklæring - Våre rutiner for behandling av personopplysninger

Alle personopplysninger som innhentes vil behandles i tråd med personvernforordningen (GDPR). Her gir vi deg utfyllende informasjon om hvordan ideas2evidence og Agenda Kaupang vil behandle opplysningene om deg.

Ditt personvern- hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil ikke knyttes til svarene dine etter at datainnsamlingsperioden er over.

Vi deler ikke din informasjon med andre enn personene i prosjektgruppa. Datamaterialet vil lagres på egen kryptert server med tilgangskontroll. I forbindelse med gjennomføring av digitale spørreundersøkelser, vil personopplysninger i datainnsamlingsfasen kunne behandles i land utenfor EU/EØS (USA). Overføring av data er garantert gjennom EUs standard personvernbestemmelser (Standard Contractual Clauses), ref. artikkel 46 (2) c, samt ytterligere personverntiltak (ref. EDPBs Recommendations 02/2020) ideas2evidence og Agenda Kaupang er prosjektets behandlingsansvarlige, med ansvar for å samle inn, bearbeide og lagre data.

Resultatet av undersøkelsen vil gjengis i form av oppsummerende statistikk, som f.eks. antall og andel som er fornøyd med ulike tjenester. Fritekstsvaret vil kunne siteres anonymt. Dataene vil bli slettet eller anonymisert ved prosjektslutt og senest 3 måneder etter levert rapport (tentativt 31. mars 2026.)

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- å få se hvilken informasjon om deg vi har samlet inn å be om at informasjonen slettes, slik at den ikke finnes lenger
- å be om rettelser hvis opplysninger er feil å få en kopi av informasjonen fra oss å klage til Datatilsynet dersom du synes at vi har behandlet opplysningene om deg på en uforsiktig måte, eller på en måte som ikke er riktig

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Du krysser av for samtykke i eget spørsmål i spørreskjemaet. Dette er hjemlet i personopplysningsloven (GDPR artikkel 6 nr. 1 bokstav a).

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til prosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

ideas2evidence ved prosjektleder Eivind Hageberg (eivind.hageberg @ideas2evidence.com)

ideas2evidence ved personvernombud Asle Høgestøl (asle.hogestol@ideas2evidence.com)

- ☐ Jeg samtykker og vil gå videre til undersøkelsen
- ☐ Jeg samtykker ikke og ønsker ikke å delta

v25_innl_info

Bakgrunnsspørsmål

Vi starter undersøkelsen med noen spørsmål om din erfaring som valgansvarlig.

v25_innl2

Hvor mange valg har du tidligere vært valgansvarlig for?

I dette spørsmålet sikter vi til både stortings-, sametings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg.

v25_innl3

Hvor mye erfaring har du med valgadministrasjonssystemet EVA Admin?

- ☐ Har brukt systemet i tre eller flere valg, medregnet årets valg
- ☐ Har brukt systemet i to valg, medregnet årets valg
- ☐ Ingen erfaring utover årets valg

v25_list_info

Listeforslag

Vi vil nå stille noen spørsmål om listeforslag.

v25_list1

Hvor mange tilfeller har det vært i din fylkeskommune der personer har bedt seg fritatt fra å stå på liste?

Tast inn et heltall.

Før frist: _____
Etter frist: _____

v25_list2

Hvor ressurskrevende er de følgende oppgavene knyttet til å godkjenne listeforslag for fylkeskommunen?

	Ikke ressurs­kr evende	Litt ressurs­kr evende	Moderat ressurs­kr evende	Ganske ressurs­kr evende	Veldig ressurs­kr evende	Ve t ik ke
Å kontrollere underskrifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å kontrollere kandidatene's valgbarhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å ha dialog med partiene om eventuelle rettelser eller fritak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dagens prosess for godkjenning av listeforslags amlet sett	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_list3

Du svarte at en eller flere av oppgavene nevnt ovenfor var ressurskrevende. Har du innspill til hvordan dagens prosess kan forbedres?

v25_sts_info

Stemmesedler og valgutstyr

Vi vil nå stille noen spørsmål om stemmesedler og valgutstyr.

v25_sts9

Benyttet fylkeskommunen seg av Valgdirektoratets rammeavtale for produksjon av stemmesedler?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_sts10

Hvordan fungerte samarbeidet mellom fylkeskommunen og trykkeriet i forbindelse med produksjon av stemmesedler?

- ☐ Svært dårlig
- ☐ Ganske dårlig
- ☐ Verken dårlig eller godt
- ☐ Ganske godt
- ☐ Svært godt
- ☐ Vet ikke

v25_sts11

Har du noen andre kommentarer angående produksjon av stemmesedler?

F.eks. knyttet til dialogen med leverandøren, forbedringer av avropsprosessen eller de leverte produktene.

v25_klag_info

Klagebehandling

Vi vil nå stille noen spørsmål om innkomne klager og klagebehandling.

v25_klag1

Har fylkeskommunen ved distriktsvalgstyret mottatt klager på forberedelsene eller gjennomføringen av valget?

- ☐ Ja, ved dette valget
- ☐ Ja, ved tidligere valg
- ☐ Ja, ved både dette og tidligere valg

- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_klag2

I hvilken grad opplever du at fylkeskommunen har tilstrekkelig kunnskap om behandling av klager?

- ☐ I svært liten grad
- ☐ I liten grad
- ☐ I noen grad
- ☐ I stor grad
- ☐ I svært stor grad
- ☐ Vet ikke

v25_klag3

Du svarte at du opplever at fylkeskommunen i liten grad eller i svært liten grad har tilstrekkelig kunnskap om behandling av klager på valggjennomføringen.

Hvordan kan KDD og Valgdirektoratet bidra til å øke kunnskapen om denne typen klagebehandling?

v25_sibe_info

Sikkerhet og beredskap

Vi vil nå stille noen spørsmål om sikkerhet og beredskap.

v25_sibe1

Hvilke sikkerhets- og beredskapstiltak gjennomførte fylkeskommunen i forbindelse med valget?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ Gjennomførte opplæring for valgmedarbeidere og/eller andre involverte i valggjennomføringen, med fokus på sikkerhet og beredskap
- ☐ Utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)
- ☐ Gjennomgikk direktoratets sjekklistene for sikkerhet og beredskap ved bruk av EVA
- ☐ Gjennomførte direktoratets tiltak knyttet til informasjonssikkerhet ved bruk av EVA
- ☐ Gjennomførte en eller flere sikkerhets- og beredskapsøvelser for valgmedarbeidere og/eller andre involverte i valggjennomføringen
- ☐ Utarbeidet beredskapsplaner
- ☐ Utarbeidet bemanningsplaner
- ☐ Utarbeidet beredskapsavtaler med eksterne leverandører
- ☐ Gjennomførte tiltak knyttet til fysisk sikring av lokaler og materiell
- ☐ Ingen tiltak
- ☐ Vet ikke
- ☐ Annet - Vennligst spesifiser _____

v25_sibe2

Hvorfor har ikke fylkeskommunen gjennomført sikkerhets- og beredskapstiltak i forbindelse med valget?

v25_sibe3

I hvilken grad benyttet fylkeskommunen seg av følgende ressurser i sikkerhets- og beredskapsarbeidet?

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
Veiledning i sikkerhet og beredskap på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veileder i styring og kontroll i valg gjennomføring (ROS-analyser) på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringssamlingene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Erfaringsutveksling med andre kommuner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Innleid rådgivning og kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andre ressurser i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_sibe4

Utløste endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA behov for nye tiltak eller nye rutiner i din fylkeskommune?

Vi ønsker her informasjon om eventuelle endringer i fylkesadministrasjonen, ikke i kommunene i fylket.

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_sibe5

På hvilke områder utløste endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA behov for nye tiltak eller nye rutiner?

Vennligst velg alle relevante alternativ.

- ☐ Tilgangsstyring
☐ Begrensning av datatrafikk/funksjonalitet på maskinene som fylkeskommunen benytter for å få tilgang til EVA
☐ Installering av programvare for monitorering av maskiner til maskinell skanning
☐ Annet, vennligst spesifiser: _____

v25_sibe6

Hvilke endringer gjorde fylkeskommunen i praksisen for tilgangsstyring? Vennligst utdyp:

v25_sibe7

Hvem jobbet med innføringen av de nye tiltakene utløst av endringene i valgforskriften om informasjonssikkerhet ved bruk av EVA?

Vennligst velg alle relevante alternativ.

- ☐ Interne ressurser
☐ Innleid kompetanse
☐ Annet _____

intro_del2

Du er nå ferdig med valggjennomføringsundersøkelsen (del 1). Nå starter del 2 av spørreundersøkelsen som omhandler tjenestene fra Valgdirektoratet.

Vi begynner med noen spørsmål om informasjons- og opplæringsarbeidet knyttet til ny valglov.

v25_nylo1

Valget i år er det første som er gjennomført etter at den nye valgloven trådte i kraft i 2024. Valgloven inneholder endringer fra tidligere lov, som kan ha praktiske konsekvenser for fylkeskommunenes gjennomføring av valg. Nedenfor lister vi opp ulike forhold som er omfattet av endringene i lov og forskrift.

I forkant av valgdagen – hvor trygg var du på at du forsto hva endringene i regelverket innebar i praksis for fylkeskommunens gjennomføring av valget?

	Svært utrygg	Utrygg	Verken trygg eller utrygg	Trygg	Svært trygg	Ikke kjennskap til denne lov­endringen
Krav til antall underskrifter for listeforslag og frister for rettelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav til sikker bruk av EVA (elektronisk valgadministrasjonssystem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til personstemmer ved stortingsvalg fjernet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av ordinære forhåndsstemmer gjøres per lokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av valgtingsstemmer gjøres i hvert enkelt valglokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klageordningen ved valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Øvrige endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_nylo2

Har fylkeskommunen brukt noen av Valgdirektoratets eller Kommunal- og distriktsdepartementets kunnskapsressurser for å bli kjent med regelverksendringene?

Med kunnskapsressurser mener vi alle former for informasjon, opplæring og veiledning, f.eks. nettsider, skriftlig veiledning, informasjonspakker, videoer, e-læring, nyhetsbrev, brukerstøtte og samlinger (fysiske eller digitale).

- ☐ Ja, kunnskapsressurser fra Valgdirektoratet
☐ Ja, kunnskapsressurser fra Kommunal- og distriktsdepartementet
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_nylo3

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Valgdirektoratets informasjon, opplæring og veiledning om regelverksendringene?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken misfornøyd eller fornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Ikke kjennskap til informasjon / opplæring / veiledning om dette
Krav til antall underskrifter for listeforslag og frister for rettelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav til sikker bruk av EVA (elektronisk valgadministrasjonssystem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til personstemmer ved stortingsvalg fjernet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om første opptelling av ordinære forhåndsstemmer gjøres per lokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av valgtingsstemmer gjøres i hvert enkelt valglokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klageordningen ved valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Øvrige endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_nylo4

Du har oppgitt at du var misfornøyd eller svært misfornøyd ved sider av informasjons-, opplærings- og veiledningsarbeidet fra Valgdirektoratet. Hvis du ønsker å uttype dette, kan du gjøre dette her:

v25_nylo5

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Kommunal- og distriktsdepartementets informasjon og veiledning om lovendringene?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken misfornøyd eller fornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Ikke kjennskap til informasjon / opplæring / veiledning om dette
Krav til antall underskrifter for listeforslag og frister for rettelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav til sikker bruk av EVA (elektronisk valgadministrasjonssystem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til personstemmer ved stortingsvalg fjernet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om første at opptelling av ordinære forhåndsstemmer gjøres per lokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om at første opptelling av valgtingsstemmer gjøres i hvert enkelt valglokale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klageordningen ved valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Øvrige endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_nylo6

Du har oppgitt at du var misfornøyd eller svært misfornøyd ved sider av informasjons- og veiledningsarbeidet fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

Hvis du ønsker å utdype dette, kan du gjøre dette her:

v25_oppla_info

Opplæring

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets opplæringstjenester.

v25_oppla1

Deltok du, eller noen fra din fylkeskommune, på følgende konferanser/webinar foran årets valg?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ Valgkonferanse i januar (fysisk, regionalt)
- ☐ Valgkonferanse i januar (digitalt)
- ☐ Valgkonferanse i mai (fysisk i Oslo)
- ☐ Valgkonferanse i mai (digitalt)
- ☐ Fagdag skanning
- ☐ Ingen av delene
- ☐ Vet ikke

v25_oppla2

Har du, eller noen fra din fylkeskommune, benyttet seg av følgende opplæringsmateriell på Valgmedarbeiderportalen?

Vennligst velg alle relevante alternativer

- ☐ Veiledere
- ☐ Rutinevideoer
- ☐ E-læringskurs
- ☐ Vet ikke

v25_oppla5

Ta stilling til følgende påstander om det samlede opplæringstilbudet til fylkeskommunene.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Opplæringen gir et godt grunnlag for den videre internopplæringen i fylkeskommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringen har gjort fylkeskommunen i stand til å gjennomføre valget i henhold til regelverket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringen har redusert behovet for brukerstøtte underveis i valg gjennomføringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er vi godt tilfreds med opplæringsopplegget i forbindelse med valget i 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_oppla7

Du svarte at du er uenig i at fylkeskommunen er alt i alt godt tilfreds med opplæringsopplegget i forbindelse med valget 2025.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, hva dere savnet og eventuelt hvordan opplæringen kunne vært forbedret?

v25_info_info

Informasjon

Vi vil nå stille noen spørsmål om valgdirktoratets informasjonsarbeid.

v25_info1

Hva var de tre viktigste informasjonskildene fylkeskommunen brukte for å få svar på spørsmål om valg gjennomføring?

Vennligst velg inntil tre alternativer.

- ☐ Valgmedarbeiderportalen
- ☐ Valg.no
- ☐ Sosiale medier

- ☐ Kontaktsenteret (Brukerstøtten) i Valgdirektoratet
- ☐ Spørre valgmedarbeidere i egen fylkeskommune
- ☐ Spørre valgmedarbeidere i andre fylkeskommuner
- ☐ Sende e-post eller ringe til medarbeidere i Valgdirektoratet, enten direkte til medarbeidere eller via sentralbord/postmottak
- ☐ Annet - vennligst spesifiser _____

v25_info2

Ta stilling til følgende påstander om Valgmedarbeiderportalen.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Valgmedarbeiderportalen er oversiktlig og lett å finne fram i	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgmedarbeiderportalen inneholder den informasjonen vi trenger i valggjennomføringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi kan stole på at Valgmedarbeiderportalen er oppdatert og gir presis informasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_info6

Ta stilling til følgende påstander om nyhetsbrev og annen informasjon fra Valgdirektoratet.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke	Ikke relevant
Nyhetsbrevene sørger for at vi er oppdatert på viktige sider ved gjennomføringen av valget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgdirektoratet informerte tidsriktig og presist om uforutsette hendelser (nedetid, kapasitetproblemer, m.m.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonen fra Valgdirektoratet nådde riktig mottaker	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er jeg fornøyd med informasjonen jeg fikk fra Valgdirektoratet ved valget i 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_info4

Har du innspill til hvordan informasjonsarbeidet kunne vært forbedret?

v25_kont_info

Kontaktsenteret (brukerstøtte)

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets kontaktsenter.

v25_kont1

Benyttet fylkeskommunen seg av Valgdirektoratets kontaktsenter i forbindelse med valget 2025?

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

v25_kont2

Hvordan kommuniserte dere med kontaktsenteret?

Vennligst velg alle relevante alternativ

- ☐ På e-post
☐ På telefon
☐ Via kontaktskjema på Valgmedarbeiderportalen

v25_kont3

Ta stilling til følgende påstander om Valgdirektoratets kontaktsenter

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Den første personen som svarte forstod spørsmålet og kunne enten besvare det selv eller sende meg videre til en annen relevant person som kunne svare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi fikk svar innen rimelig tid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Svaret vi fikk ga en løsning på spørsmålet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Åpningstidene for kontaktsenter per telefon dekket våre behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vårt inntrykk er at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som gjorde hva de kunne for å hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vårt inntrykk er at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som kunne gi presise svar på tekniske spørsmål	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vårt inntrykk er at kontaktsenteret var betjent av medarbeidere som kunne gi presise svar på valgfaglige spørsmål	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er vi godt tilfreds med kontaktsenteret i forbindelse med valget i 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_kont5

Du svarte at du er uenig i at fylkeskommunen alt i alt er fornøyd med kontaktsenteret i forbindelse med valget 2025.

Kan du utdype hva dere var misfornøyd med, og eventuelt hvordan kontaktsenteret kunne forbedret sitt arbeid?

v25_evaa_info

EVA Admin

Vi vil nå stille noen spørsmål om EVA Admin.

v25_evaa5

Det er gjort justeringer i funksjonaliteten i EVA Admin, blant annet som følge av nytt valgregelverk.

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende funksjonaliteter i EVA Admin?

	Svært mis­fornøyd	Mis­fornøyd	Litt mis­fornøyd	Litt fornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Vet ikke
Protokollering – ny løsning for protokollering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Håndtering av forkastede stemmesedler fra kommunene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Om overleveringen av materiell gjenspeiler hvordan EVA legger opp til opptelling i den enkelte kommune	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_evaa1

Ta stilling til følgende påstander om EVA Admin.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
EVA Admin har den funksjonaliteten som vi trenger for å gjennomføre valg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin er intuitivt og lett å ta i bruk også for nybegynnere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin gir meg forståelige forklaringer og tilbakemeldinger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin gir meg god oversikt over hvilke oppgaver jeg har løst og hvilke som gjenstår å løse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Jeg opplever at jeg har mulighet til å påvirke videreutviklingen av EVA Admin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ser ikke behov for videreutvikling og forbedringer i EVA Admin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Admin fungerte uten nevneverdige problemer ved gjennomføringen av valget 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er fylkeskommunen fornøyd med EVA Admin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_evaa2

Hvilke forbedringer mener du det er særlig behov for i EVA Admin?

v25_evaa4

Du svarte at du er uenig i at fylkeskommunen alt i alt er fornøyd med EVA Admin.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_evas_info

EVA Skanning

Vi vil nå stille noen spørsmål om EVA Skanning.

v25_evas2

I hvilken grad dekker rammeavtalen fra Valgdirektoratet fylkeskommunens behov for skannetjenester?

- ☐ I svært liten grad
- ☐ I liten grad
- ☐ I noen grad
- ☐ I stor grad
- ☐ I svært stor grad
- ☐ Vet ikke

v25_evas1

Ta stilling til følgende påstander om EVA Skanning.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Jeg har tillit til at EVA Skanning løser oppgavene det er satt til på en presis, betryggende og sikker måte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning er intuitiv og lett å ta i bruk, også for nybegynnere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning gir meg forståelige forklaringer og tilbakemeldinger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning, EVA Jobbstyring og EVA Admin fungerer enkelt og effektivt sammen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er enkelt å få EVA Skanning til å fungere sammen med det skanningutstyret vi benytter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruken av EVA Skanning krever ikke opplæring ut over den opplæringen vi får fra Valgdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den maskinelle tolkningen av stempelavtrykk fungerte godt i selve valget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Stikkprøve er intuitiv og enkel å bruke til å gjennomføre stikkprøver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EVA Skanning fungerte uten nevneverdige problemer ved gjennomføringen av valget 2025	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alt i alt er fylkeskommunen fornøyd med EVA Skanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_evas4

Du svarte at du er uenig i at fylkeskommunen alt i alt er fornøyd med EVA Skanning.

Kan du utdype hva dere var misfornøyd med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_beval

Ta stilling til følgende påstander om brukerveiledningen til EVA.

Ta utgangspunkt i brukerveiledningen for hele systemet.

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
Brukerveiledningen er oversiktlig og lett å finne fram i	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brukerveiledningen er skrevet i et klart og lett forståelig språk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brukerveiledningen gir meg all den informasjonen jeg trenger når det gjelder bruken av EVA	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_prov_info

Prøvevalget

Vi vil nå stille noen spørsmål om prøvevalget.

v25_prov1

Deltok din fylkeskommune i prøvevalget i juni?

Prøvevalget i juni fokuserte på manuell opptelling.

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_prov2

Ta stilling til følgende påstander om prøvevalget i juni.

Prøvevalget i juni fokuserte på manuell opptelling.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Informasjonen om, og organiseringen av, prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det tekniske opplegget ved prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi hadde stort læringsutbytte av å delta i prøvevalget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prøvevalget fant sted passende lenge før valgdagen(e)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_prov3

Deltok din fylkeskommune i prøvevalget i august?

Prøvevalget i august fokuserte på maskinell opptelling.

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

v25_prov4

Ta stilling til følgende påstander om prøvevalget i august.

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Litt enig	Enig	Helt enig	Vet ikke
Informasjonen om, og organiseringen av, prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det tekniske opplegget ved prøvevalget fungerte godt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi hadde stort læringsutbytte av å delta i prøvevalget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prøvevalget fant sted passende lenge før valgdagen(e)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_prov6

Alt i alt, hvor fornøyd er du og din fylkeskommune med prøvevalgene gjennomført i forkant av valget 2025?

- ☐ Svært misfornøyd
- ☐ Misfornøyd
- ☐ Litt misfornøyd
- ☐ Litt fornøyd
- ☐ Fornøyd
- ☐ Svært fornøyd
- ☐ Vet ikke
- ☐ Ikke relevant

v25_prov5

Du har oppgitt at du og din fylkeskommune alt i alt er misfornøyd med prøvevalgene 2025.

Her kan du utdype dette, og eventuelt komme med forslag til forbedringer.

v25_prov7

Du har oppgitt at din fylkeskommune ikke deltok i prøvevalgene i juni og august. Ønsker du å utdype hvorfor?

v25_tisi_info

Tilgjengelighet og sikkerhet

Vi vil nå stille noen spørsmål om Valgdirektoratets informasjons- og opplæringsarbeid om tilgjengelighet og sikkerhet.

v25_tisi1

Ta stilling til følgende påstand om den informasjonen og opplæringen dere har fått fra Valgdirektoratet:

Det er gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med IT-sikkerhet.

- ☐ Helt uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Litt uenig
- ☐ Litt enig
- ☐ Enig
- ☐ Helt enig
- ☐ Vet ikke

v25_tisi3

Du har oppgitt at du er uenig i at det ble gitt tilstrekkelig og presis informasjon om hvordan det skal arbeides med IT-sikkerhet og/eller fysisk sikkerhet.

Kan du utdype hva dere var misfornøyde med, og eventuelt hva som kunne vært forbedret?

v25_savu_info

Samlet vurdering

Helt til slutt har vi noen spørsmål der vi ber om en samlet vurdering av Valgdirektoratets tjenester.

v25_savu1

Hvor nyttig eller unyttig var følgende verktøy eller tjenester for din fylkeskommune i forbindelse med valget i 2025?

	Svært unyttig	Unyttig	Litt unyttig	Litt nyttig	Nyttig	Svært nyttig	Benyttet ikke denne tjenesten
Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nyhetsbrev fra Valgdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringspakke for nye valgansvarlige	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgkonferansen i januar/februar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valgkonferansen i mai/juni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledere på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoer på Valgmedarbeiderportalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E-læringskurs for valgmedarbeidere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kontaktsenter (brukerstøtte)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

v25_savu2

Alt i alt, hvor fornøyd er du og din fylkeskommune med de systemer og tjenester Valgdirektoratet har tilbudt ved valget 2025?

- ☐ Svært misfornøyd
- ☐ Misfornøyd
- ☐ Litt misfornøyd
- ☐ Litt fornøyd
- ☐ Fornøyd
- ☐ Svært fornøyd

- ☐ Vet ikke
- ☐ Ikke relevant

v25_savu3

Alt i alt, er du mer eller mindre tilfreds med de systemer og tjenester Valgdirektoratet har tilbudt ved valget i 2025 sammenlignet med de som ble tilbudt ved valget i 2023?

- ☐ Mye mindre tilfreds
- ☐ Litt mindre tilfreds
- ☐ Like tilfreds som før
- ☐ Litt mer tilfreds
- ☐ Mye mer tilfreds
- ☐ Vet ikke

v25_savu4

Hva er de viktigste forbedringsområdene i Valgdirektoratets tjenester og systemer fram mot valget i 2027?

Vedlegg 3: Representativitet i spørreundersøkelsen

Variabel	Kategorier	Andel deltakelse	Andel totalt
Befolkning	Kommuner over 50 000 innbyggere	5.4% (17)	5.9% (21)
Befolkning	5 000-50 000 innbyggere	46.2% (146)	45.4% (162)
Befolkning	1 500-4 999 innbyggere	33.5% (106)	33.3% (119)
Befolkning	Kommuner under 1 500 innbyggere	14.9% (47)	15.4% (55)
Sentralitet	Mest sentral - 1	1.6% (5)	1.4% (5)
Sentralitet	2	6.0% (19)	5.9% (21)
Sentralitet	3	15.2% (48)	15.1% (54)
Sentralitet	4	18.0% (57)	18.2% (65)
Sentralitet	5	30.1% (95)	29.1% (104)
Sentralitet	Minst sentral - 6	29.1% (92)	30.3% (108)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Akershus valgdistrikt	6.0% (19)	5.9% (21)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Aust-Agder valgdistrikt	4.4% (14)	4.2% (15)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Buskerud valgdistrikt	5.7% (18)	5.0% (18)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Finnmark valgdistrikt	4.4% (14)	5.0% (18)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Hedmark valgdistrikt	6.6% (21)	6.2% (22)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Hordaland valgdistrikt	7.6% (24)	7.0% (25)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Møre og Romsdal valgdistrikt	7.0% (22)	7.6% (27)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Nord-Trøndelag valgdistrikt	5.1% (16)	5.0% (18)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Nordland valgdistrikt	11.7% (37)	11.5% (41)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Oppland valgdistrikt	6.3% (20)	6.7% (24)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Rogaland valgdistrikt	6.3% (20)	6.4% (23)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Sogn og Fjordane valgdistrikt	5.1% (16)	5.0% (18)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Sør-Trøndelag valgdistrikt	5.4% (17)	5.6% (20)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Telemark valgdistrikt	4.7% (15)	4.8% (17)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Troms valgdistrikt	6.3% (20)	5.9% (21)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Vest-Agder valgdistrikt	1.9% (6)	2.8% (10)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Vestfold valgdistrikt	1.3% (4)	1.7% (6)
Valgdistrikter Stortingsvalg	Østfold valgdistrikt	3.8% (12)	3.4% (12)
Valgkretser sametingsvalg	Ávjovári	0.9% (3)	0.8% (3)
Valgkretser sametingsvalg	Gáisi	3.2% (10)	2.8% (10)
Valgkretser sametingsvalg	Nordre	2.2% (7)	2.5% (9)
Valgkretser sametingsvalg	Sør-Norge	64.9% (205)	64.7% (231)
Valgkretser sametingsvalg	Sørsamisk	17.7% (56)	17.9% (64)
Valgkretser sametingsvalg	Vesthavet	9.2% (29)	8.7% (31)
Valgkretser sametingsvalg	Østre	1.9% (6)	2.5% (9)
Rolle sametingsvalg	Minus 30	70.9% (224)	70.6% (252)
Rolle sametingsvalg	Pluss 30	29.1% (92)	29.4% (105)
	Total	88.5% (316)	100.0% (357)

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap